

MEMÒRIA

Parc del Foix

Diputació
Barcelona

Xarxa de Parcs Naturals

Table of Contents

Introducció	5
Presentació	5
Notes prèvies	6
1. Dades generals	7
1.1. Figura jurídica, data de creació i normativa d'aplicació	7
1.2. Administració promotora i raó social	8
1.3. Àmbit geogràfic i administratiu	9
1.3.1. Comarques i municipis	11
1.3.2. Dades de població	12
1.3.3. Titularitat del sòl	14
2. Òrgans de gestió i participació	15
2.1. Presentació	15
2.2. Assemblea General del Consorci	16
2.3. Òrgans de participació	17
3. Mitjans i recursos	18
3.1. Personal	18
3.2. Equipaments	20
3.2.1. Oficina del parc, centres i punts d'informació	21
3.2.2. Centre de documentació	23
3.2.3. Equipaments d'educació ambiental	24
3.2.4. Àrees d'aparcament	26
3.2.5. Itineraris a peu senyalitzats	28
3.3. Material de divulgació i comunicació	31
3.4. Parc mòbil	33
3.5. Pressupost	34
4. Principals activitats realitzades	39
El programa d'activitats	39
4.1. Conservació del patrimoni natural i cultural	41
4.1.1. Activitats de conservació i restauració	41
Actuacions enfocades a la conservació i la millora d'hàbitats i recursos naturals	41
Actuacions en el patrimoni cultural	43
Pla de seguiment i recerca	44
4.1.2. Activitats de prevenció i gestió del territori	45

Pla de vigilància i prevenció d'incendis	45
--	----

Actuacions de gestió forestal i de manteniment	46
--	----

4.2. Desenvolupament sostenible i benestar de la població local ... 47

4.2.1. Polítiques de foment agrícola, forestal, de serveis i cultural	47
---	----

Subvencions	47
-------------------	----

Viu el parc	49
-------------------	----

Parc a taula	52
--------------------	----

Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS)	55
--	----

4.2.2. Infraestructures i serveis generals	57
--	----

Manteniment de la xarxa viària	57
--------------------------------------	----

Senyalització	58
---------------------	----

Gestió de residus i recollida d'escombraries	59
--	----

4.3. Ús públic i educació ambiental 60

4.3.1. Creació i manteniment d'equipaments	60
--	----

Actuacions a la xarxa d'equipaments	60
---	----

Actuacions en itineraris senyalitzats	61
---	----

Ecocomptadors	62
---------------------	----

4.3.2. Activitats d'ús públic, educació ambiental i comunicació	65
---	----

Dades de freqüentació	65
-----------------------------	----

Pla d'ús públic dels parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix	66
--	----

Activitats d'ús social i educació ambiental	67
---	----

Activitats dels centres d'informació del parc	68
---	----

Activitats del centre de documentació del parc	69
--	----

Activitats amb voluntariat al parc	70
--	----

Passejades guiades	71
--------------------------	----

Foment de l'accessibilitat al parc	72
--	----

Dades web, xarxes socials i aplicacions mòbils del parc	73
---	----

4.4. Activitats de coordinació i governança 74

4.4.1. Activitats de planificació i participació	74
--	----

Programació d'objectius i actuacions. Indicadors d'execució	74
---	----

Reunions dels òrgans de gestió i participació	76
---	----

Mapa de camins per a activitats organitzades	77
--	----

Convenis	78
----------------	----

Relacions externes	79
--------------------------	----

Coordinació general	80
---------------------------	----

4.4.2. Activitats generals i de suport	81
--	----

Projecte SIGEP	81
----------------------	----

Seguiment i control de la normativa	87
---	----

Revisió del sistema de qualitat (BIOSPHERE)	90
---	----

Accions formatives, jornades, seminaris i actes organitzats	91
---	----

Annex I. Pla de seguiment i recerca 92

Fitxes resum de les activitats i estudis realitzats	92
---	----

Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya. Garraf-Olèrdola-Foix.....	93
Temporada 2018-2019	

Els ocells al Parc del Foix. Resultats del conveni específic de col·laboració entre la Diputació de	95
Barcelona i l'Institut Català d'Ornitologia. Any 2019	

Seguiment ornitològic al Parc del Foix	102
--	-----

Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de mamífers carnívors al Parc del ..	106
Foix	

Validació de la metodologia per al seguiment de rèptils al Parc del Foix	108
--	-----

Seguiment dels punts d'aigua d'importància per a les poblacions d'amfibis al Parc del Foix. Any.	110
2019	

Seguiment estandarditzat de la flora amenaçada (SEFA) al Parc del Foix	112
--	-----

Avaluació preliminar de l'estat a la xarxa i establiment de programes de seguiment per a	114
coleòpters saproxílics i ortòpters	

Annex II. Memòria de les activitats d'educació ambiental per a les..... **escoles i de les activitats realitzades al Molí del Foix 117**

Memòria de les activitats realitzades amb les escoles i al Molí del Foix	117
--	-----

Legal Notice 118

Introducció

Presentació

L'any 2019 ha estat marcat al Parc del Foix per un acord definitiu i molt necessari, amb la Federació Catalana de Pesca Esportiva i Càsting, que beneficia la protecció de l'entorn protegit i els pescadors federats; d'una banda el parc va preparar la zona del moll de l'Alzina per a la pesca, netejant-la de vegetació i reparant l'accés i també sol·licitant a Carreteres de la Generalitat la senyalització del tram d'accés al moll; d'altra banda, colles de pescadors netegen sovint aquesta zona i altres on no es permet la pesca però que s'embruten a causa de la pesca il·legal. Aquest acord és especialment important, perquè el pantà és el centre i origen de l'espai protegit, l'indret més visitat i d'una importància cabdal per a la fauna, i cal deixar clar el nostre agraïment a la FCPEC, i molt especialment a la Societat de Pescadors la Bagra, que és qui més sovint col·labora activament a netejar l'entorn.

Una altra fita d'aquest any ha estat la preparació del projecte Life de millora del riu i la conca del Foix, així com la planificació de la col·laboració en el Life Clinomics, que es preveu desenvolupar el 2020.

Desbrossada i neteja al moll de pescadors l'Alzina

Notes prèvies

Abreviatures

Les següents abreviatures faciliten la presentació de taules i gràfics i són comunes per a tots els espais de la Xarxa de Parcs Naturals. Pot ser que alguna no es localitzi a la present memòria.

Abreviatura	Significat
DIBA	Diputació de Barcelona
DDGI	Diputació de Girona
DTE	Direcció Territorial Oriental
DTN	Direcció Territorial Nord
DTW	Direcció Territorial Occidental
FOX	Parc del Foix
GRF	Parc del Garraf
GUI	Espai Natural de les Guilleries-Savassona
MCO	Parc del Montnegre i el Corredor
MSY	Parc Natural del Montseny
MTQ	Parc del Castell de Montesquiu
OASJ	Oficina Administrativa i de Suport Jurídic
OLE	Parc d'Olèrdola

Abreviatura	Significat
OTPN	Oficina Tècnica de Parcs Naturals
OTAT	Oficina Tècnica d'Acció Territorial
OTPAT	Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial
OTPMIFDA	Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari
SDC	Secció de Divulgació i Comunicació
SLI	Parc de la Serralada Litoral
SLL	Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac
SMA	Parc de la Serralada de Marina
SSG	Secció de Suport a la Gestió
UPEA	Unitat d'Ús Públic i Educació Ambiental
XPN	Xarxa de Parcs Naturals

Enllaços

Els enllaços que es troben en diversos punts d'aquest document portaran a informació actualitzada en el moment en què es faci la consulta, que no ha de ser, necessàriament, la informació vigent l'any de confecció de la present memòria.

1. Dades generals

1.1. Figura jurídica, data de creació i normativa d'aplicació

Figura jurídica i data de creació

El primer Pla especial del Parc del Foix, aprovat el 1993, va estar vigent fins al 27 d'abril de 2012, data en què va entrar en vigor el nou pla especial, vigent actualment. Abasta una superfície de 3.150 hectàrees. És la figura cabdal de protecció del Parc del Foix i la que determina bàsicament el règim de protecció i gestió actuals, en aplicació de la legislació urbanística vigent.

La Llei sobre règim del sòl i ordenació urbana (text refós de 9 d'abril de 1976), protegeix l'embassament del Foix. El primer Pla especial del Parc del Foix va ser promogut per l'Ajuntament de Castellet i la Gornal i aprovat pel conseller de Política Territorial i Obres Públiques (Comissió d'Urbanisme de Barcelona) el 28 de juliol de 1993. El pla especial vigent des de 2012, ja va ser promogut pel Consorci de l'Espai Protegit de l'Embassament del Foix, que es va passar a denominar Consorci del Parc del Foix.

La disposició transitòria quarta del text normatiu del pla especial vigent estableix que "Les funcions i competències atribuïdes a l'Òrgan gestor del parc en el present text normatiu seran exercides pel Consorci del Parc del Foix. A l'àmbit que correspon al municipi d'Olèrdola, d'acord amb l'article 2.3, les funcions i competències cal entendre-les referides a la Diputació de Barcelona, que promourà convenis amb l'Ajuntament d'Olèrdola per a la seva gestió, en tant que l'Ajuntament esmentat no formi part de l'Òrgan gestor".

Per aquest motiu, en la present memòria es farà referència a l'àmbit del **pla especial del 2012**, publicat al DOGC 6117 de 27 d'abril de 2012, corresponent als termes municipals de Castellet i la Gornal i Santa Margarida i els Monjos, que ocupa una superfície de **3.098,00 ha**, sense incloure les 52,00 ha del pla especial situades en el terme municipal d'Olèrdola.

Decret d'aprovació del Pla d'espais d'interès natural

El **Decret 328/1992** de la Generalitat de Catalunya, de 14 de desembre (DOGC núm. 1714, d'1 de març de 1993), en el seu annex 1, que relaciona la llista d'espais d'interès natural, inclou **el Foix**.

Amb data 07.01.2005 (DOGC núm. 4296) es va publicar la resolució per la qual es feia públic l'**Acord de govern de 14 de desembre de 2004**, d'aprovació definitiva del Pla especial de delimitació definitiva de l'espai del PEIN el Foix.

Directives comunitàries en matèria de conservació de la biodiversitat (LICs i ZEPAs)

Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservació de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres.

Directiva 2009/147/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 30 de noviembre de 2009, relativa a la conservació de las aves silvestres.

Altres disposicions legals d'utilitat per a la gestió d'espais naturals protegits

A banda de les esmentades, també són d'aplicació un conjunt de **disposicions legals**, tant de caràcter general com sectorial, que s'utilitzen amb freqüència en la gestió d'espais naturals protegits.

1.2. Administració promotora i raó social

Administració promotora

Consorci del Parc del Foix

Raó social

Oficina del Parc del Foix

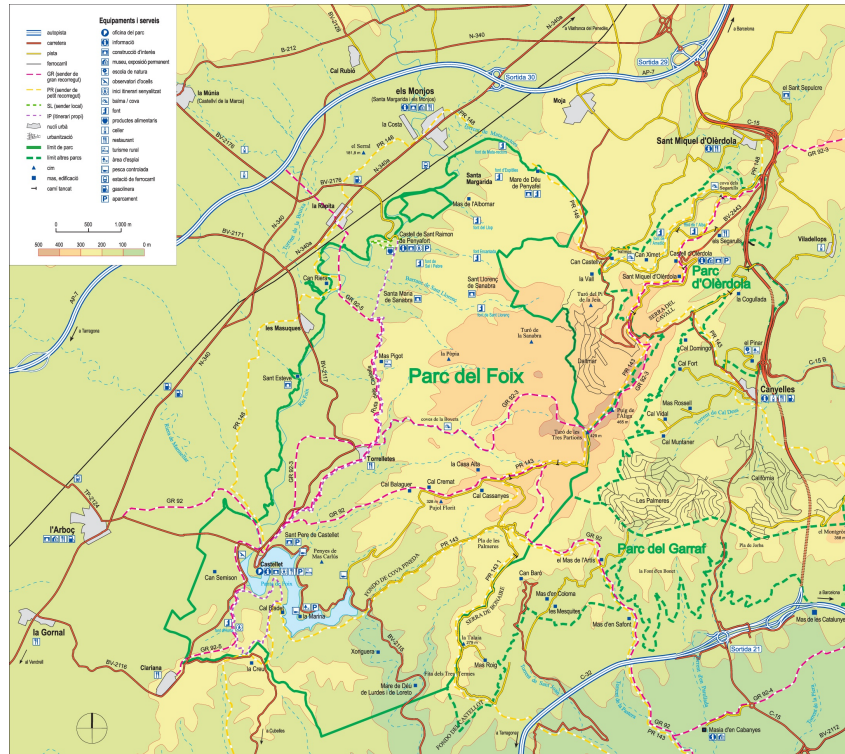
Castell, 31
08729 Castellet i la Gornal
Tel.: 977 670 169
A/e: p.foix@diba.cat
<https://parcs.diba.cat/web/foix>

Diputació de Barcelona

Oficina Tècnica de Parcs Naturals

Comte d'Urgell, 187. Edifici del Rellotge, 3a planta
Tel.: 934 022 428
A/e: ot.parcs@diba.cat
<http://parcs.diba.cat>

Mapa del parc

Des d'aquests enllaços es pot accedir al **Mapa del parc**.

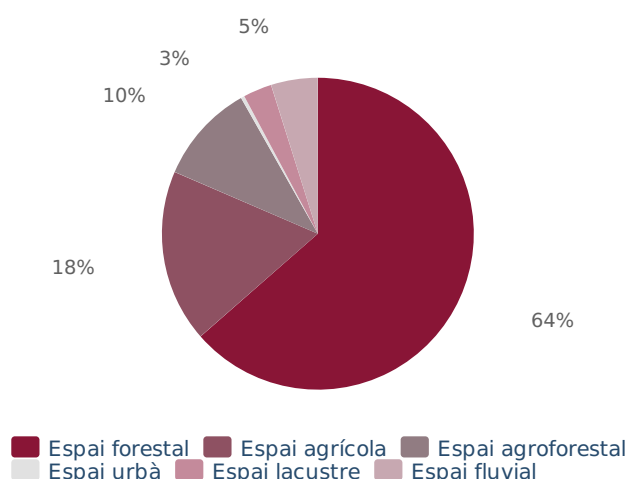
Superfície i àmbits normatius

La superfície total del parc dins l'àmbit de protecció del pla especial és de 3.150,00 ha, incloses dins del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i dins de la Xarxa Natura 2000 (XN2000).

A efectes de gestió, es pren com a referència les **3.098,00** ha que són les que corresponen a descomptar les 52,00 ha del terme municipal d'Olèrdola, tal i com s'ha explicat en l'apartat 1.1. (Figura jurídica i data de creació).

Per tal de definir tractaments i usos específics més ajustats a les característiques concretes del territori, la memòria del pla especial de protecció (del 2012) estableix i delimita les zones següents:

Àmbits normatius del pla especial	ha (aprox.)	%
Espai forestal	1.969,0	63,56
Espai agrícola	555,5	17,93
Espai agroforestal	319,9	10,33
Espai urbà	11,5	0,37
Espai lacustre	91,9	2,97
Espai fluvial	150,2	4,85
Superfície total	3.098,0	100,00

1.3.1. Comarques i municipis

El territori delimitat del pla especial de protecció, inclou Castellet i la Gornal i Santa Margarida i els Monjos, tots dos a la comarca de l'Alt Penedès.

Comarca	Municipi	Total (ha)	Dins del parc (ha)	% municipi	% del total del parc
Alt Penedès					
	Castellet i la Gornal	4.748,00	2.261,00	47,62	72,98
	Santa Margarida i els Monjos	1.748,00	837,00	47,88	27,02
Total		6.496,00	3.098,00	--	100,00

1.3.2. Dades de població

Població dels municipis de l'àmbit del parc

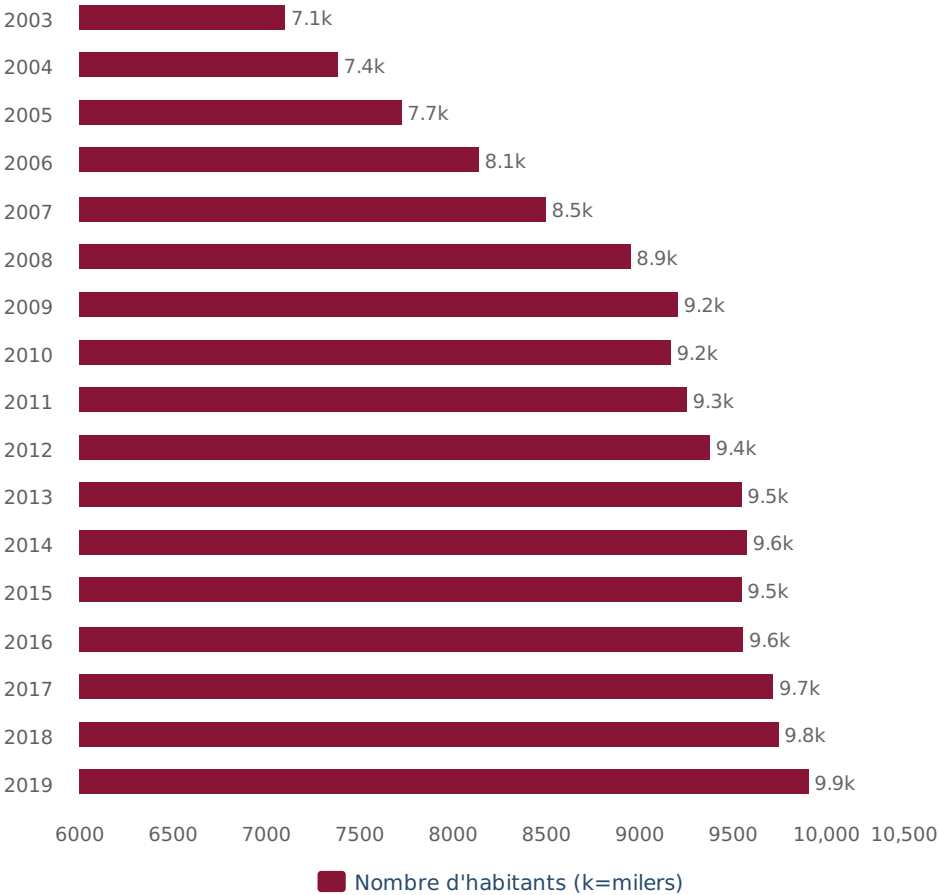
Dades de població 2019

Municipi	Població total del municipi	Població dins de parc
Castellet i la Gornal	2.292	258
Santa Margarida i els Monjos	7.611	22
Total	9.903	280

Evolució anual de la població total dels municipis de l'àmbit del parc

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya; Idescat, Padró municipal d'habitants.

Any	Habitants
2003	7.107
2004	7.385
2005	7.731
2006	8.140
2007	8.503
2008	8.949
2009	9.211
2010	9.173
2011	9.253
2012	9.373
2013	9.549
2014	9.574
2015	9.544
2016	9.553
2017	9.713
2018	9.750
2019	9.903

1.3.3. Titularitat del sòl

El 99,95 % del sòl del parc és de titularitat privada, composta principalment per algunes grans finques forestals i per desenes de petits propietaris de parcel·les de petita superfície (inferiors a una hectàrea), sobretot a l'entorn de l'embassament del Foix.

Només un 2 % del sòl del parc és de propietat municipal, a Castellet i la Gornal (La Marina, 1 ha i Cal Balaguer, 80 ha)

2. Òrgans de gestió i participació

2.1. Presentació

Les determinacions que estableix el pla especial es duen a terme mitjançant les decisions del Consorci del Parc del Foix, amb el seu òrgan decisor, l'Assemblea del Consorci del Parc del Foix, que es compon del president del consorci, dels representants de les tres administracions que en formen part i de la Fundació Abertis.

2.2. Assemblea General del Consorci

El Consell Coordinador del Parc del Foix passa a dir-se Assemblea General del Consorci i és l'òrgan superior de deliberació o decisió del consorci.

Funcions

- Aprovar el pressupost anual del consorci i les seves modificacions.
- Aprovar la proposta anual del pla de gestió.
- Aprovar el reglament de règim interior que desenvolupi els estatuts.
- Censurar els comptes.
- Aprovar la incorporació de nous membres al consorci.
- Contractar serveis i determinar el seu règim de gestió.
- Aprovar ordenances fiscals per a la prestació de serveis.
- Dissoldre i liquidar el consorci.
- Aprovar projectes d'obres i inversions.
- Aprovar, tramitar i executar projectes d'expropiació forçosa en qualitat de beneficiari.
- Acceptar subvencions, donatius i cessions de tota mena.
- Exercitar accions i interposar recursos judicials i administratius, així com també l'exercici de la defensa en els procediments incoats contra el consorci.

Composició

D'acord amb els [estatuts vigents](#), està integrat pels membres següents:

President

- El president del consorci és l'alcalde de Castellet i la Gornal, Il·lm. Sr. Miguel Delgado Almansa

Gerent

- El gerent del consorci és la cap de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, Sra. Joana Barber Rosado

Vocals

- Dos representants de l'Ajuntament de Castellet i la Gornal, designats lliurement per aquests, "Sra. Enriqueta Jofré Vallès / Sra. Assumpció Bertran Rafecas, (i un altre no designat)
- Dos representants de l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos, designats lliurement per aquest, Sra. Imma Ferret Raventós, "Sr. Andreu Clemente Martínez / Sr. Manuel Alpuente Toledano".
- Un representant de la Fundació Abertis, Sra. Georgina Flamme Piera
- Dos representants de la Diputació de Barcelona, designats lliurement per aquesta, "Sr. Jesús Calderer Palau / Sr. Jordi Padrós Selma" (i un altre no designat)

Nota: en el cas que durant l'any s'hagi produït un relleu en alguns dels representants, ja sigui per motius derivats de processos electorals o altres circumstàncies, s'indiquen els noms dels representants que ho hagin estat per un període o altre de temps, separats pel símbol " / ".

2.3. Òrgans de participació

Els estatuts preveuen la possibilitat de crear un comitè científic assessor i una comissió consultiva, però fins el moment no s'ha creat cap d'aquests òrgans.

3. Mitjans i recursos

3.1. Personal

Personal del parc

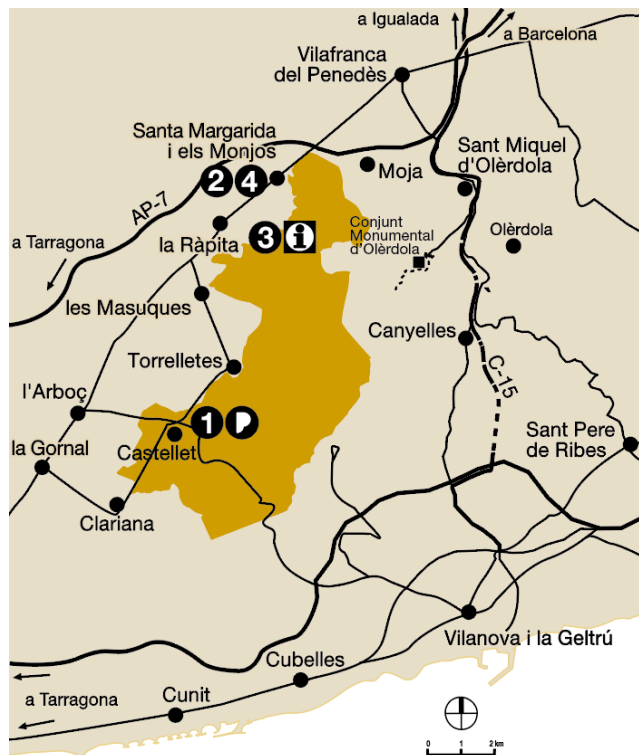
Càrrec	Persones	Adscripció
Director del parc		
	Pau Mundó Elías	DIBA
Administratiu/va	Montse Mercadé	Consorti
Informadora (caps de setmana)	Fina Pellicer	Consorti
Personal de Guarderia	Frederic Casas	Consorti
	Vanessa Gómez	Consorti
	Pedro Torres	Consorti
Personal d'obres i manteniment	Daniel Nin	DIBA
	Enric Vernet	DIBA
Personal de la SSG		
Tècnica de territori	Maria Montserrat Cabré	DIBA
Personal de la DTW		
Cap de la UPEA (tp)	Sofia Paricio	DIBA
Tècnic d'Ús Públic (tp)	Leire Miñambres	DIBA
Biòleg (tp)	Emilio Valbuena	DIBA
Nota 1: tp = dedicació a temps parcial (també donen suport a altres parcs)		
Nota 2: en el cas que durant l'any s'hagi produït un relleu de persones en algun dels llocs de treball, s'indiquen els noms de les persones que han ocupat el mateix lloc de treball per un període o altre de temps, separats pel símbol " / ".		

Personal tècnic de suport

Tècnica de suport a l'ús públic i a la qualitat	Agnès Manchón Pastor

3.2. Equipaments

Situació geogràfica aproximada dels equipaments del parc

Equipaments (clicar damunt de cada nom per accedir a la informació web)	
1	Oficina del Parc del Foix
2	Molí del Foix. Centre d'Interpretació Històric i Cultural. Punt d'Informació
3	Centre d'Informació del Castell de Penyafort
4	Centre de Documentació del Parc del Foix

3.2.1. Oficina del parc, centres i punts d'informació

Oficina del Parc del Foix i Punt d'Informació de Castellet

L'oficina del parc, a tocar del Castell de Castellet, va ser reformada al 2007 i és la seu i oficina del parc. També és el Punt d'Informació de Castellet des d'on es poden adquirir publicacions i trobar informació de les diferents activitats que s'organitzen al parc.

Horari d'oficina: de dilluns a divendres de 8 a 15 h

Horari del punt d'informació: de dilluns a divendres de 8 a 14 h

Adreça postal:

C/ Castell, 31
08729 Castellet i la Gornal

Tel.: 977 670 169

A/e: p.foix@diba.cat

Règim de gestió: cessió de l'ajuntament

Material accessible: mapa en Braille

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/oficina-del-parc>

Oficina del parc. Foto: Arxiu XPN

Centre d'Informació del Castell de Penyafort

Aquest Centre d'Informació del Parc del Foix, que ocupa una part del castell de Penyafort, està obert dissabtes i diumenges al matí i fa les funcions de centre d'interpretació, a l'entrada del Parc del Foix i punt d'informació turística del castell i del municipi. L'espai disposa d'una recepció, des d'on s'ofereixen explicacions i documentació sobre el conjunt monumental, informació general sobre el municipi i la comarca i la referent al Parc del Foix, especialment la zona de l'embassament, així com d'una sala d'audiovisuals.

Horari: dissabtes, diumenges, festius i ponts de 10 a 14 h. De Nadal a Reis, tancat.

Adreça postal:

Castell de Penyafort
Santa Margarida i els Monjos
Tel.: 938 186 128
A/e: p.foix.penyafort@diba.cat

Règim de gestió: conveni

Material accessible: mapes tàctils

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/detall/-/contingut/178697/centre-d-39-informacio-del-castell-de-peny...>

Centre d'Informació del Castell de Penyafort. Foto: Arxiu XPN

Punt d'Informació Molí del Foix. Centre d'Interpretació Històric i Cultural

Aquest punt d'informació es troba ubicat al Molí del Foix. Centre d'Interpretació Històric i Cultural. A més d'informació del parc, s'hi realitzen activitats educatives, cursos i tallers adreçats als escolars i al públic en general.

Horari: dimarts, dijous i divendres de 9 a 14 h i dimarts de 16 a 19 h

Adreça postal:

Farigola, 2-6

08730 Santa Margarida i els Monjos

Tel.; 938 186 928 / 938 174 889

A/e: molidelfoix@smmonjos.cat

Web: <http://www.elfoix.net>

Règim de gestió: conveni

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/detall/-/contingut/178697/punt-d-informacio-moli-del-foix-centre-d-i...>

Molí del Foix. Foto: Molí del Foix

3.2.2. Centre de documentació

Centre de Documentació del Parc del Foix

El Consorci de Parc del Foix i l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos van signar, l'any 2005, un conveni de col·laboració per a la creació del centre de documentació del parc, que s'ha ubicat a la Biblioteca Municipal de Santa Margarida i els Monjos. Durant aquest any s'ha continuat el procés de recollida i informatització de la documentació, tota la informació ha estat processada documentalment i els registres ja formen part del catàleg col·lectiu. Actualment, ja es pot consultar aquest fons des d'Internet: [\[catàleg col·lectiu\]](#).

Horari: el centre de documentació i la Biblioteca Municipal tenen el mateix horari. Per a més informació consulteu l'enllaç a la web de la biblioteca.

Adreça postal:

Biblioteca de Santa Margarida i els Monjos
Cadí, 2
08730 Santa Margarida i els Monjos

Tel.: 938 186 705

A/e: p.foix.cd@diba.cat

Web: <http://bibliotecavirtual.diba.cat/santa-margarida-i-els-monjos-biblioteca>

Règim de gestió: conveni

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/detall/-/contingut/178697/centre-de-documentacio-del-parc-del-foix>

3.2.3. Equipaments d'educació ambiental

Molí del Foix. Centre d'Interpretació Històric i Natural

La construcció coneguda com a Molí del Foix (antigament molí del Macià) és el que resta en peu de les antigues instal·lacions d'un molí fariner medieval, que aprofitava l'aigua que portava el riu Foix per a moldre gra. D'aquest molí es conserva tota l'estructura exterior i part de la bassa on s'acumulava l'aigua. Des de 1995 l'edifici és propietat de l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos, moment en què es va iniciar el procés de recuperació d'aquest edifici per a ús ciutadà.

És la seu del Centre d'Interpretació Històrica i Natural del Molí del Foix, Aula de Natura i Jardí Botànic, amb espècies autòctones. S'hi realitzen activitats educatives, cursos i tallers adreçats als escolars i al públic en general.

Instal·lacions

- Aula taller, espai polivalent per a la realització de xerrades, cursos, projeccions, tallers, reunions, etc., amb capacitat per a 30 persones
- Sala d'actes i exposicions ubicada a l'antiga sala de moles, amb capacitat per a 80 persones
- Jardí botànic d'espècies autòctones
- Exposició permanent del molí fariner
- Audiovisual sobre el riu Foix 'Riu avall'
- Àrea de lleure propera a l'equipament

Activitats educatives

- Activitats escolars de descoberta de les plantes del jardí botànic
- Activitat educativa al riu Foix
- Tallers de temàtica mediambiental
- Cursos formatius per a adults

Altres serveis

- Centre d'informació del parc
- Punt d'informació ciutadà mediambiental

Equip gestor

Quatre Passes Serveis Ambientals, SCP
 Av. Tarragona, 19, entresol 1a
 08720 Vilafranca del Penedès
 Tel.: 636 697 520 / 627 000 129 / 687 523 118
 A/e: info@quatrepasses.com
 Web: www.quatrepasses.com

Horari: dimarts, dijous i divendres de 9 a 14 h i dimarts de 16 a 19 h (activitats concertades fora d'aquest horari)

Adreça postal:
 Molí del Foix
 Farigola, 2-8
 08730 Santa Margarida i els Monjos
 Tel.: 938 186 928

Autor foto: Molí del Foix

Autor foto: Molí del Foix

A/e: molidelfoix@smmonjos.cat

Web: <http://www.elfoix.net>

Règim de gestió: concessió

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/detall/-/contingut/178697/moli-del-foix-centre-d-interpretacio-histo...>

3.2.4. Àrees d'aparcament

Aparcament de Castellet (municipal)

Ubicació:

Es troba al costat de la carretera de l'Arboç a Vilanova, al costat del pont del riu Foix, a la cruïlla amb la carretera de Castellet als Monjos. Té una capacitat per a una vintena de vehicles. En aquest aparcament es pot veure un dels cinc grups escultòrics relacionats amb oficis antics, de l'artista de Clariana Luís Zafrilla, on recupera l'ofici de picapedrer al pàrquing del poble, que havia estat una antiga pedrera.

BV-2115, PK 9

08729 Castellet i la Gornal

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/detall/-/contingut/178697/aparcament-de-castellet-municipal->

Aparcament a Castellet. Foto: Arxiu XPN

Àrea d'aparcament de Sant Pere de Castellet

Ubicació:

És una esplanada de terra, situada darrera l'ermita de Sant Pere, amb capacitat per a una dotzena de vehicles. Accessible des de la carretera pel camí del cementiri.

BV-2117, PK 6,5

08729 Castellet i la Gornal

Més informació:

<https://parcs.diba.cat/web/foix/detall/-/contingut/178697/aparcament-de-sant-pere-de-castellet-municipal->

Aparcament a l'església de Sant Pere de Castellet. Foto: Arxiu XPN

Àrea d'aparcament del castell de Penyafort

Ubicació:

Al costat mateix de l'entrada al castell. son varies zones d'aparcament amb una capacitat total per uns 50 vehicles.

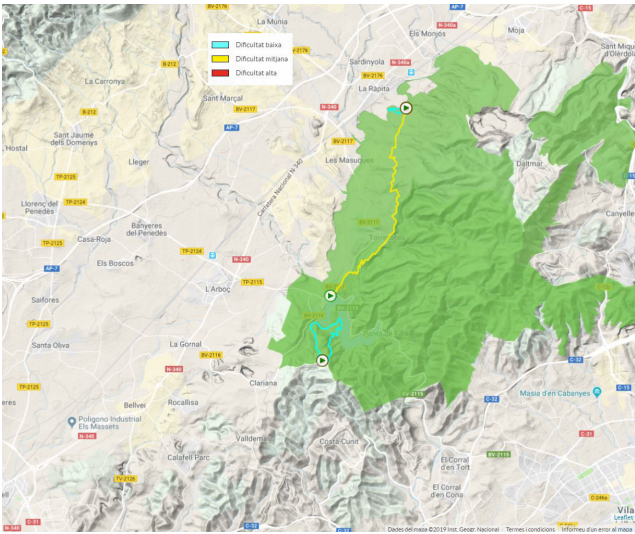
Castell de Penyafort s/n

08730 Santa Margarida i Monjos

Aparcament al Castell de Penyafort. Foto: Arxiu XPN

3.2.5. Itineraris a peu senyalitzats

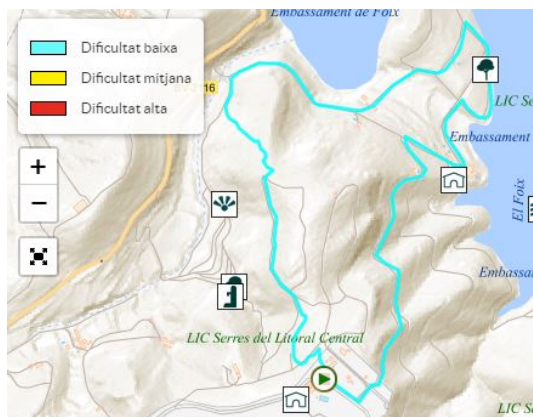
Nom de l'itinerari	Dificultat
De castell a castell: de Penyafort a Castellet	Mitjana
Per la ribera del Foix a Penyafort	Baixa
SL-C 91 La font d'Horta	Baixa

Des d'aquest [enllaç](#) podreu accedir a la web interactiva d'itineraris del parc.

SL-C 91 La font d'Horta

Punt d'inici: masia de la Creu

Excursió fàcil i agradable per camins i corriols de pendents suaus, tret de l'últim tram que presenta una pujada més forta. El recorregut està senyalitzat amb fites verticals amb marques de pintura blanca i verda (sender local). Es recomana portar calçat adequat i aigua en els mesos d'estiu i prismàtics per observar la fauna de l'entorn.

La font d'Horta

Per la ribera del Foix a Penyafort

Punt d'inici: castell de Penyafort

Itinerari circular que permet conèixer un dels indrets més bonics i emblemàtics del municipi de Santa Margarida i els Monjos, on destaca el conjunt monumental del castell de Penyafort i el bosc de ribera que ressegueix el curs del riu Foix. Cal portar calçat adequat i aigua. En cas de crescuda del riu, no és recomanable fer l'itinerari.

Castell de Penyafort

De castell a castell: de Penyafort a Castellet

Punt d'inici: castell de Penyafort

Excursió fàcil i agradable, amb desnivells poc pronunciats, que transcorre per senders i corriols. L'itinerari aprofita

l'espectacularitat de dos castells medievals, el castell de Penyafort i el castell de Castellet, per travessar un territori de boscos i vinyes. L'itinerari s'inicia a la casa natal de Sant Raimon, al castell de Penyafort, situat a un quilòmetre i escaig de l'estació de tren dels Monjos.

És recomanable portar calçat adequat, aigua i prismàtics per observar amb més detall la fauna de l'entorn.

Castell de Castellet

3.3. Material de divulgació i comunicació

La Secció de Divulgació i Comunicació de la Gerència de Serveis d'Espais Naturals va promoure les publicacions que es relacionen a continuació i que estan vinculades directament amb el parc o indirectament amb la Xarxa de Parcs Naturals. La mateixa secció també gestiona la web, les xarxes socials i les aplicacions mòbils.

A continuació es mostra una relació de les publicacions vigents, editades per la Diputació de Barcelona o el Consorci del Parc del Foix

Llibres i altres documents

- Guia dels parcs del Garraf, Olèrdola i Foix. Col·lecció Guies dels parcs, núm. 5. Diputació de Barcelona
- Guia de serveis
- Guia de Natura del Parc del Foix. Ed. Brau
- I Trobada d'Estudiosos del Foix
- II Trobada d'Estudiosos del Foix
- III Trobada d'Estudiosos del Foix
- IV Trobada d'Estudiosos del Foix (format digital)
- V Trobada d'Estudiosos del Foix (format digital)
- Guia d'equipaments d'educació ambiental i ús públic de la Xarxa de Parcs Naturals
- Guia de rutes de flora i fauna de la XPN
- Guia de rutes fotogràfiques de la XPN
- Guia de rutes literàries de la XPN
- Guia de rutes de patrimoni arquitectònic de la XPN
- Guia de rutes de llegendes i rondalles de la XPN

L'Informatiu dels Parcs

L'Informatiu dels Parcs és el butlletí de divulgació de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Té una periodicitat mensual i recull activitats i notícies dels dotze parcs que integren aquesta xarxa i d'altres organismes que hi estan relacionats. És de subscripció gratuïta i es pot sol·licitar a l'adreça següent:

<https://parcs.diba.cat/web/l-informatiu/butlleti/-/newsletter/20802462/28/subscripcio>

Desplegables dels parcs, mapes de l'informador i altres fullets

Mapa de l'informador

Desplegables

- Xarxa de Parcs Naturals (català)
- Xarxa de Parcs Naturals (castellà)
- Xarxa de Parcs Naturals (anglès)
- Xarxa de Parcs Naturals (francès)
- Xarxa de Parcs Naturals (italià)
- Parc del Foix (català)
- Parc del Foix (castellà)
- Parc del Foix (anglès)
- Parc del Foix (francès)

Fulls solts

- La pesca al pantà de Foix (català, castellà, anglès, francès, àrab, romanès, rus i xinès)
- Prevenció d'incendis forestals

Itineraris senyalitzats

- Itinerari de la font d'Horta
- Itinerari de castell a castell

Fulls solts, díptics i tríptics diversos

- Parc a taula
- L'ús de la bicicleta als espais naturals protegits
- Si corres per la muntanya respecta l'entorn
- El parc, deixa'l net
- Circulació motoritzada en espais naturals
- El paper del personal d'informació
- La nova App dels parcs naturals
- Bolets, consells per collir-ne
- El senglar, impacte i precaucions
- Al parc amb el vostre gos
- Guardes forestals, què fem?

Fulletts d'activitats amb caràcter efímer i publicacions temporals

- Dia Europeu dels Parcs 2019
- Passejades guiades Garraf, Olèrdola i Foix 2019
- «Viu el parc» Garraf, Olèrdola i Foix 2019
- Poesia als parcs 2019

3.4. Parc mòbil

L'any 2019 no s'ha adquirit cap vehicle nou. Les característiques del parc mòbil del parc són les que s'exposen a la taula següent:

Matrícula	Model	Any d'adquisició	Utilització
4488 DHS	Pick-up	2005	Personal de manteniment
7141 FKN	Tot terreny	2006	Guardes
0608 GWD	Tot terreny	2009	Guardes
3042 JRT	Tot terreny	2016	Guardes

3.5. Pressupost

Resum de distribució del pressupost

Durant aquest exercici, el pressupost total destinat al parc ha estat de **879.053,16 €**. Atès que la superfície del parc és de **3.098,00** ha, això suposa una dotació econòmica de **283,75 €/ha**.

Com es pot veure en la taula següent, el còmput del cost repercutit de serveis centrals* (**545.892,36€**) suposa una quantitat total que representa afegir un **164 %** al pressupost gestionat pel parc, que ha estat de **333.160,8 €**.

D'aquesta quantitat, **187.235,86 €** (un **56 %**) corresponen al capítol 1 («Personal»). La resta són el **pressupost operatiu del parc, 145.924,94 €**, que és la suma dels capítols corresponents a «Despesa ordinària» (cap. 2), «Despeses financeres» (cap. 3), «Transferències» (cap. 4), «Inversions» (cap. 6), i «Transferències per a inversions» (cap. 7).

** Per tal de poder ajustar amb més precisió el cost real que implica la gestió de l'espai protegit, a partir de l'any 2017 s'ha tingut en compte el **cost repercutit** que suposa el suport humà i material a la gestió i administració d'aquest parc per part dels serveis centrals de la Diputació de Barcelona. Fins ara, en alguns parcs, aquest cost no s'havia comptabilitzat, per raons de complexitat de càlcul, inherents a l'estructura comptable del pressupost d'aquesta corporació, que dificultava el coneixement exacte de la repercussió als diversos espais de la XPN.*

L'aplicació d'aquest cost repercutit al pressupost del parc, amb un criteri de repartiment que té en compte el conjunt de la XPN, permet obtenir una dada de "cost de gestió per hectàrea" de l'espai protegit, molt més acurada i equiparable als valors que s'utilitzen en altres espais naturals i en fòrums nacionals i internacionals, on se solen comparar aquest tipus d'indicadors.

Tot i així, cal tenir present que no deixa de ser una aproximació, però, com es pot veure en les taules i gràfics següents, representa una quantitat global molt important que, en alguns parcs, pot arribar a incrementar en més d'un 50% el "pressupost del parc" tal i com s'havia expressat en anteriors memòries.

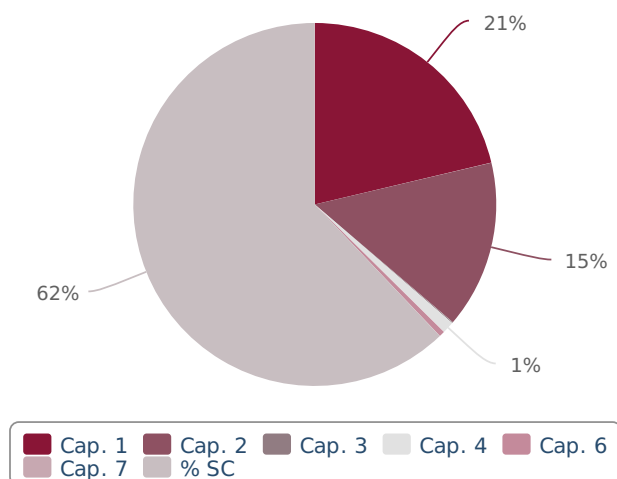
Per tot això, s'ha considerat oportú iniciar un gràfic d'evolució interanual del pressupost que comenci amb el del 2017. Si no, la comparació amb anys anteriors podria interpretar-se erròniament, per la diferència respecte de les xifres que es mostraven abans, en les quals no es procedia a computar aquest cost repercutit o, si més no, no es feia amb un criteri homogeni al conjunt de la XPN.

L'aplicació del nou criteri permet expressar amb més aproximació el pressupost "real" destinat a l'espai protegit. No obstant, a tall de consulta, en les memòries anteriors del parc es poden trobar els pressupostos interanuals seguint els criteris anteriors.

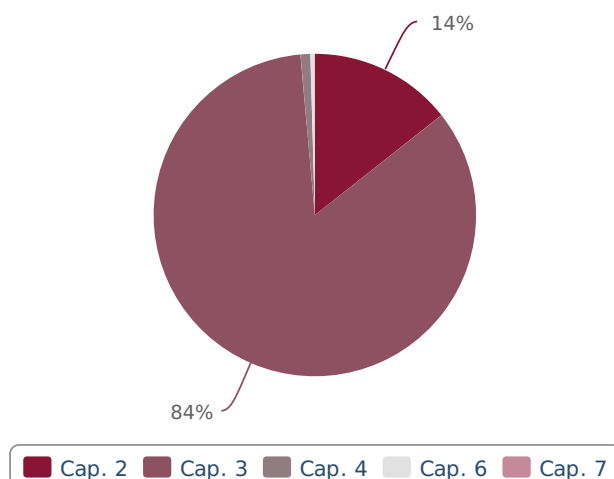
Concepte		Import (€)
Recursos humans del parc	Cap. 1	187.235,86
Despesa ordinària	Cap. 2	131.480,36
Despeses financeres	Cap. 3	766,77
Transferències ordinàries	Cap. 4	9.232,56
Inversions	Cap. 6	4.445,25
Transferències per a inversions	Cap. 7	0,00
Subtotal parc		333.160,80

Cost repercutit dels Serveis Centrals	% SC	545.892,36
	Total	879.053,16
Suma de Capítols 2+3+4+6+7	Operatiu	145.924,94

Distribució del pressupost total per conceptes (2019)

Distribució del pressupost operatiu per capítols (2019)

Pressupost operatiu de despeses per partides (obligacions reconegudes, 2019)

Aplicació	Descripció	Obligacions reconegudes
13000	Retribucions bàsiques	42.055,18
13002	Altres remuneracions	63.398,79
13003	Altres remuneracions. Antiguitat	15.145,11
15000	Incentiu productivitat	10.543,49
15102	Gratificacions	6.506,20
16000	Seguretat Social	46.263,54
16204	Acció social	1.476,90
16209	Altres despeses socials	1.846,65
20200	Lloguer d'edificis i altres construccions	18.589,71
21000	Infraestructures i béns naturals	33.256,77
21200	Edificis i altres construccions	7.109,82
21300	Maquinària, instal·lacions i utilatge	733,75
21400	Reparació, manteniment o conservació de material transport	4.293,27
22000	Ordinari no inventariable	172,40
22100	Energia elèctrica	2.053,56
22101	Aigua	315,44
22103	Combustibles i carburants	5.691,92
22104	Vestuari	2.264,23
22114	Altres subministraments	2.635,54
22200	Serveis de telecomunicacions	1.917,54
22400	Primes assegurances de vehicles	3.538,16
22403	Altres primes d'assegurances	69,73
22500	Tributs estatals	221,90
22502	Tributs de les entitats locals	488,05
22699	Altres despeses diverses	358,01
22700	Neteja i lavabo	14.771,00
22706	Estudis i treballs tècnics	8.568,92
22709	Altres treballs realitzats per altres empreses	24.332,58

23120	Del personal no directiu	98,06
35900	Altres despeses financeres	766,77
46200	Convenis ajuntaments	8.632,56
48901	A entitats culturals	600,00
62300	Maquinària, instal·lacions i estris	2.740,10
63300	Maquinària, instal·lacions tècniques i utilitatge	286,22
63600	Equips per a processos d'informació	1.119,93
64100	Despeses en aplicacions informàtiques	299,00

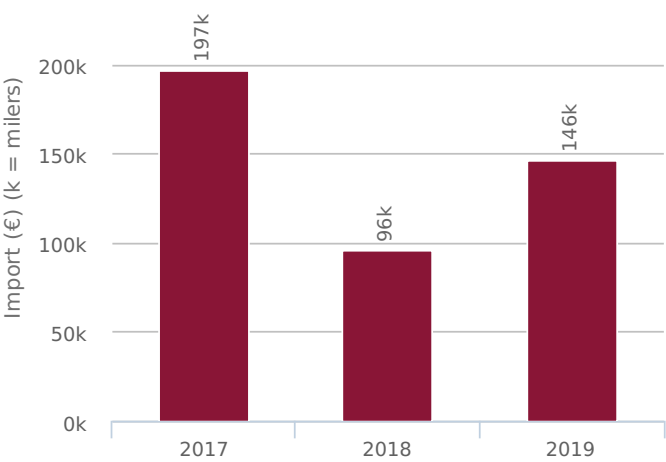
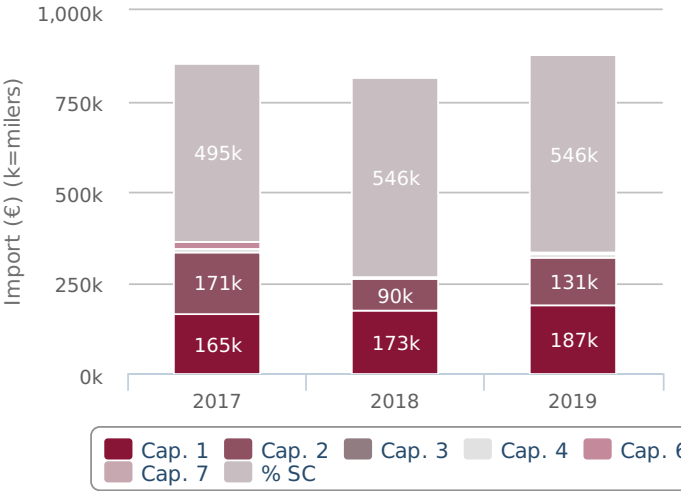
Evolució interanual

Any	Cap. 1	Cap. 2	Cap. 3	Cap. 4	Cap. 6	Cap. 7	%SC	TOTAL
2017	164.993,60	170.629,40	0,00	9.000,00	17.200,00	0,00	494.925,90	856.748,90
2018	172.683,72	90.111,75	51,43	4.883,16	924,98	0,00	545.937,94	814.592,98
2019	187.235,86	131.480,36	766,77	9.232,56	4.445,25	0,00	545.892,36	879.053,16

Evolució interanual del pressupost total per conceptes

Evolució interanual del pressupost operatiu

250k

4. Principals activitats realitzades

El programa d'activitats

Documents de planificació de la gestió

Aplicatiu "SIRGA" per a la preparació i seguiment del POA

Anualment, en base al Pla de mandat, als objectius de gestió del parc, i tenint en compte les propostes dels ajuntaments i de les entitats, s'elabora una proposta de programa d'activitats per tal de preveure les actuacions que s'han d'executar durant l'any perquè es puguin assolir les determinacions del pla especial. Una vegada ha estat sotmesa a la consideració dels òrgans de gestió, i d'acord amb les disponibilitats pressupostàries, a través del mòdul "SIRGA" del SIGEP (veure apartat 4.4.2), que es tradueix en el **Pla d'objectius i actuacions (POA)** de l'any.

En aquest enllaç es pot consultar el POA del conjunt d'espais naturals de la XPN:

https://parcs.diba.cat/documents/8684295/8688805/POA_2019_Pla+d%27objectius+i+actuacions_XPN_DEF.pdf/ffac9b68-159c-4710-a6f3-8d6fed70c331

L'esquema general del POA permet agrupar les activitats anuals en grans blocs conceptuals:

Conservació del patrimoni natural i cultural

Fa referència a totes les actuacions encaminades a gestionar directament el territori, a la redacció i execució de plans de prevenció d'incendis, a les mesures destinades a la gestió activa del medi, a la conservació del patrimoni natural i cultural, al manteniment del patrimoni públic i al seguiment dels sistemes naturals.

Desenvolupament sostenible i benestar de la població local

Comprèn el conjunt d'activitats relacionades amb el desenvolupament socioeconòmic i la millora de les condicions de vida de la població, mitjançant l'establiment de línies d'ajut tècnic i econòmic, i amb la creació i millora d'infraestructures i la prestació de serveis generals. També inclou aquelles accions de caràcter cultural i social que pretenen cohesionar el teixit territorial i la població a través de programes de caràcter cultural i social.

Ús públic i educació ambiental

Recull les actuacions relatives a la creació i el manteniment de la xarxa d'equipaments públics definida pel pla especial i a les tasques directament vinculades a l'ús públic, com ara els plans d'informació i les tasques de difusió, comunicació i publicacions. Aquest epígraf comprèn també un conjunt de propostes adreçades a fomentar el coneixement i el respecte envers el medi. Inclou actuacions que tenen com a objectiu potenciar el funcionament i la qualitat dels equipaments privats d'educació ambiental, així com programes destinats als escolars i al públic en general.

Activitats de coordinació i governança

Inclou les activitats relacionades amb la planificació, el control, el seguiment i l'avaluació de les activitats que es desenvolupen al parc i els aspectes organitzatius relacionats amb la direcció, la participació, l'organització i la formació de personal, l'adquisició de material i el subministrament de serveis, les tasques de representació i les relacions institucionals.

4.1. Conservació del patrimoni natural i cultural

4.1.1. Activitats de conservació i restauració

Actuacions enfocades a la conservació i la millora d'hàbitats i recursos naturals

L'aigua és el principal recurs natural, i la seva situació a la conca del Foix és preocupant, ja que la baixa pluviometria i la perforació de pous i sobreexplotació durant els últims anys del segle XX, n'han fet disminuir tant la quantitat com la qualitat. Aquest any s'ha presentat el projecte LIFE Back to the Foix després d'un treball exhaustiu elaborat per tècnics de la Diputació de Barcelona, l'ACA, la UB i la UAB. La coordinació del projecte ha estat a càrrec de la tècnica de diputació Patricia Varona, i del biòleg de la UB Joan Gomà, i amb la participació de la UPC, ACA, Consell Comarcal de l'Alt Penedès i altres col·laboracions. L'objectiu és la reducció de la anormal càrrega de nutrients que porta l'aigua del Foix i que provoca l'eutrofització del pantà.

Pel que fa a la millora d'hàbitats, es va demanar al CAR que retiressin més de cinquanta vies d'escalada obertes sense autorització a les Roques Boveres i Lourdes, en parets on nidifiquen aus rapinyaires protegides.

Paret d'escalada a Lourdes. Foto: Arxiu XPN

Cua de l'embassament. Foto: Arxiu XPN

Actuacions per a la protecció de la fauna i la flora

Objectius

- Conèixer la tendència demogràfica de la població de senglar als Parc del Foix.
- Mantenir el monitoratge que permet obtenir tendències temporals de la biodiversitat ornitològica del parc.
- Iniciar el seguiment estandarditzat de les espècies d'aus rapinyaires del parc.
- Fer el seguiment i el control de l'entorn de reproducció de l'àliga cuabarrada.
- Validar una metodologia adient per al cens de mamífers carnívors i rèptils presents al parc.
- Fer el seguiment i mantenir els punts d'aigua d'importància per a la reproducció de les poblacions d'amfibis del Parc del Foix.
- Iniciar el seguiment estandarditzat de flora d'interès del Parc del Foix per incrementar-ne el coneixement

(dinàmica poblacional, requeriments ambientals, impactes i amenaces, etc.).

- Estimar el grau d'afectació que la processonària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*) té sobre les pinedes del parc.
- Iniciar el seguiment i detecció precoç al Parc del Foix de l'eruga barrinadora del margalló (*Paysandisa archon*), espècie exòtica invasora que afecta greument el margalló.
- Conscienciar els usuaris del parc sobre la problemàtica de les espècies invasores i la necessitat de no alliberar espècies exòtiques al medi natural.

Construcció d'un observatori de fauna adaptat per a persones amb mobilitat reduïda

S'ha construït a la zona de Cal Bladet un observatori de fauna accessible per a cadires de rodes i adaptat a l'observació, amb un cost de 10.620,41 €. Està ubicat en una zona on es preveu fer-hi un itinerari adaptat, projectat però aturat per problemes amb la propietat, ja que els terrenys pertanyen a una empresa que no és possible de localitzar.

Treballs de construcció de l'observatori. Foto: Arxiu XPN

Actuacions en el patrimoni cultural

Les actuacions en el patrimoni cultural s'han centrat en l'entorn de l'ermita de Sant Llorenç de la Senabra. El 2 de març, un grup del Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals van fer una actuació consistent a classificar pedres tallades (carreus), escampades per l'entorn de l'ermita, i amb elles, reconstruir murets de pedra seca i una escala d'accés a l'ermita, així com un muret de protecció de la part més debilitada de la construcció.

D'altra banda, es va encarregar a l'empresa SGP (Sistemes de Gestió del Patrimoni) una protecció de les estructures de les ruïnes per evitar el vandalisme i la destrucció per causes naturals, abans de poder realitzar una consolidació ben feta i definitiva. La protecció va consistir en unes fustes encofrant murs i murets de l'ermita, i reomplint els buits amb sorra. El personal de manteniment del parc va realitzar i reomplir els encofrats, però per tal de portar els materials, es va recórrer a un helicòpter, atesa la impossibilitat d'accedir a l'ermita amb camions o vehicles carregats.

Treballs dels arqueòlegs a l'Ermita de Sant Llorenç Foto: Arxiu XPN

Descarregant material transportat per l'helicòpter Foto: Arxiu XPN

Portant el material en helicòpter Foto: Arxiu XPN

Pla de seguiment i recerca

De de la posada en funcionament del pla de seguiment i recerca (PSR), s'ha recollit informació abundant relativa a paràmetres fisicoquímics, de vegetació i ecosistemes, de fauna, socials i econòmics i de dinàmica dels processos naturals. El PSR consisteix a determinar indicadors que permetin avaluar l'estat de salut dels sistemes més representatius i aportar indicadors per prendre decisions en la gestió del parc.

Dins del PSR s'ha continuat amb les mesures de protecció i seguiment de la reproducció de la parella d'àligues cuabarrades. Enguany, han tornat a nidificar al parc per segon any consecutiu des del 2012 i s'ha pogut corroborar que han criat amb èxit dos polls. D'altra banda s'ha continuat amb el seguiment de les poblacions d'amfibis, realitzant també tot un seguit d'actuacions de conservació, manteniment i millora dels punts de reproducció. Així, conjuntament amb l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos s'han arranjat un total de cinc basses al parc que estaven molt deteriorades. També, els guardes forestals del parc han restaurat diversos punts d'aigua de vital importància per a la reproducció de la salamandra. Enguany al parc s'ha iniciat el seguiment de flora d'interès per a la conservació al parc, incorporant-se al Seguiment Estandarditzat de Flora Amenaçada (SEFA) en el marc del Pla estratègic de conservació de la flora vascular amenaçada de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. A més a més des d'enguany el parc disposa d'un nou observatori de fauna situat al castell de Penyafort.

Enguany, a més del treball que ha dut a terme l'equip tècnic del parc, s'han encarregat diversos estudis i material tècnic.

Estudis 2019		Import (€)
Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya. Garraf-Olèrdola-Foix. Temporada 2018-2019*	MINUARTIA	2.500,00
Conveni de col·laboració amb l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) per a l'execució dels Plans de conservació de la Xarxa de Parcs Naturals gestionats per la Diputació de Barcelona*	ICO	6.500,00
Seguiment ornitològic al Parc del Foix. Any 2019	CÒBIT	2.500,00
Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de mamífers carnívors al Parc del Foix	Museu de Ciències Naturals de Granollers	4.064,00
Validació de la metodologia per al seguiment de rèptils al Parc del Foix	Investigador autònom	1.452,00
Avaluació preliminar de l'estat a la xarxa i establiment de programes de seguiment per a coleòpters saproxílics i ortòpters*	Dorcus, observatori dels invertebrats	971,00

* Convenis o contractes conjunts amb diferents parcs de la XPN

A l'Annex I s'expliquen amb més detall els enfocaments i els resultats obtinguts en cadascun dels estudis i treballs de seguiment.

4.1.2. Activitats de prevenció i gestió del territori

Pla de vigilància i prevenció d'incendis

Com en anys anteriors, el Pla de vigilància i prevenció d'incendis d'estiu (PVI) en el parc ha estat coordinat per l'Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari de la Diputació de Barcelona (OTPMIFDA).

La Diputació de Barcelona, en col·laboració amb els ajuntaments i les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF), desenvolupa cada any aquest pla, que és una iniciativa que forma part del programa de suport als municipis en la prevenció dels incendis forestals, i que té com a finalitat principal evitar-los i limitar-ne els efectes.

L'OTPMIFDA ha dissenyat un conjunt d'accions informatives, dissuasives i d'anticipació, adreçades a evitar l'inici dels incendis forestals. Aquest pla conté propostes per al desplegament i distribució en el territori de personal especialitzat, i del material necessari per a complir la seva tasca d'informació i vigilància amb eficiència i seguretat. Per a més informació sobre el dispositiu vegeu la [web del PVI](#).

La campanya de prevenció d'incendis d'enguany dins del Parc del Garraf i Olèrdola s'ha iniciat el 14 de juny i ha finalitzat el 30 d'agost.

L'horari de vigilància cobreix les hores de màxim perill d'incendi forestal, que és el comprès entre les 12.30 h i les 19.30 h. La vigilància es realitza tots els dies de la setmana del període establert per a la campanya.

El PVI s'estructura en zones de vigilància. Cada zona disposa d'un centre de comunicacions, on hi ha un/a operador/a de comunicacions i un/a enginyer/a de zona. L'operador/a està permanentment en contacte amb les diferents unitats mòbils d'informació i vigilància i, en les zones amb parcs naturals, amb els punts de vigilància fixa i vehicles de primera intervenció.

En el cas del parc del Foix, els vehicles de vigilància en el parc han estat inclosos en el Sector de Prevenció Metropolità Sud. Enguany la cobertura mitjançant torres de guaita dins del parc s'ha concretat en quatre torres de vigilància al Parc del Garraf i una torre entre el Parc d'Olèrdola i el Parc del Foix.

Aquest programa de vigilància mòbil i fixa reforça els dispositius de la Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil de la Generalitat de Catalunya.

El camp d'acció de la vigilància al Parc del Foix és tot l'àmbit del pla especial.

S'ha estructurat en un equip de quatre guaites que s'alternen en torns setmanals de dos en dos, situats als indrets de Trencarroques (hi ha una torre de guaita) i al puig de l'Àliga, i una parella de vigilants que circulen amb un vehicle tot terreny equipat amb una dipòsit de 400 litres i un equip de primera intervenció. El control radiotelefònic de les incidències es realitza des de l'oficina de la Pleta, al Parc del Garraf.

Els resultats es poden consultar a l'informe final de campanya.

Per a més informació, vegeu aquest enllaç:

<https://www.diba.cat/web/incendis/informacio-general>

Actuacions de gestió forestal i de manteniment

Gestió forestal i manteniment

Restauració i millora de pinedes afectades per antics incendis (codi P-269 de les actuacions realitzades dins del conveni amb l'Obra Social de La Caixa)

- **Localització:** Finca Romagosa dels Albers (t.m. Castellet i La Gornal)
- **Execució:** Gener – Abril 2019
- **Pressupost:** 41.803,54 €
- **Adjudicatari:** Centre d'Iniciatives per a la Reinserció
- **Descripció:** Es va realitzar una aclarida de plançonedes sobre un regenerat de pi blanc d'alta densitat. La superfície d'actuació va ser de 18,01 ha. L'aclarida va consistir a fer una tallada, deixant una distància entre pins seleccionats de 3-3,5 m, per arribar a una densitat mitjana final de 1.000 peus/ha. Les restes de tallada i esporga es van deixar *in situ*, trossegades per tal d'afavorir-ne la descomposició i incorporació al sòl en forma de nutrients. Es van respectar les alzines i altres espècies d'interès, fent la corresponent selecció de tanys i afavorint així la biodiversitat.

Aclarida forestal. Foto: Arxiu XPN

4.2. Desenvolupament sostenible i benestar de la població local

4.2.1. Polítiques de foment agrícola, forestal, de serveis i cultural

Subvencions

El pla especial estableix, entre els seus objectius, compatibilitzar la protecció amb el desenvolupament social, econòmic i cultural de la població de l'àrea d'aplicació del pla. Amb aquesta finalitat, la Diputació de Barcelona té quatre línies bàsiques d'ajut, que es regeixen per les bases publicades oficialment i que es poden veure en el següent enllaç: https://bop.diba.cat/temp/03_022019004871.pdf

Les activitats que actualment poden ser objecte d'ajut són les següents:

- Activitats forestals (AF)
- Activitats agrícoles i ramaderes (AR)
- Instal·lació de calderes i estufes de biomassa (BM)
- Entitats culturals (EC)
- Empreses de serveis (ES)
- Millora dels habitatges i restauració del patrimoni arquitectònic (HP)

La distribució de les subvencions atorgades per línia (nombre i imports concedits enguany), així com també l'evolució en els darrers anys, es detallen a continuació:

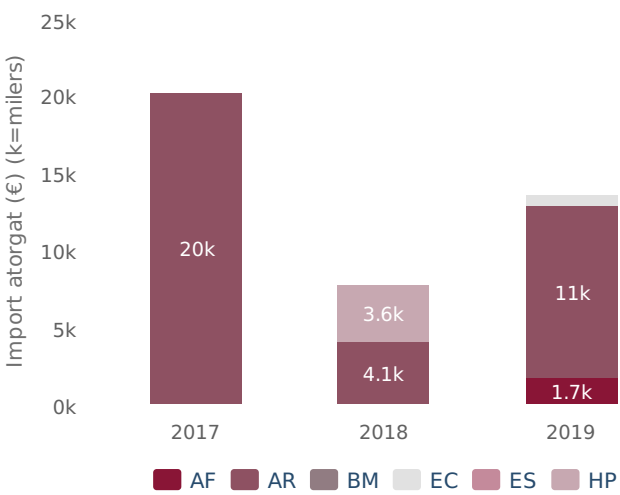
S'ha subvencionat l'adquisició d'eines i maquinària per a treballs agrícoles. Foto: Arxiu XPN

Distribució de les subvencions sol·licitades i atorgades per línia (2019)

Línia d'ajut	Sol·licitades		Atorgades		% atorgament	
	Nombre	Import (€)	Nombre	Import (€)	% nombre	% import
AF	1	1.868,24	1	1.681,42	100,00	90,00
AR	7	19.907,47	5	11.238,97	71,43	56,46
EC	1	800,00	1	640,00	100,00	80,00
Total general	9	22.575,71	7	13.560,39	77,78	60,07

Evolució interanual de l'import atorgat

	2017	2018	2019
AF	0,00	0,00	1.681,42
AR	20.215,48	4.136,55	11.238,97
BM	0,00	0,00	0,00
EC	0,00	0,00	640,00
ES	0,00	0,00	0,00
HP	0,00	3.600,00	0,00
Total	20.215,48	7.736,55	13.560,39

Viu el parc

Durant l'any 2019 es va continuar desenvolupant aquest programa de caire lúdicocultural a deu dels dotze espais protegits de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Aquest programa s'estructurava, tradicionalment, en **tres grans apartats**.

El **primer** eix, un bloc d'activitats (teatre, música, dansa, conferències, espectacles infantils, etc.) ofertes directament per la Diputació de Barcelona als diferents municipis del parc i que es realitzaven en indrets o equipaments proposats pels mateixos ajuntaments.

El **segon** eix, un seguit d'activitats d'abast més general que es realitzen dins l'àmbit del parc: Matinal al parc, Fira d'artesans, Nit d'estels, Poesia als parcs, Concursos de fotografia, etc.

I el **tercer** eix, el **Viu el parc a l'escola**, un programa adreçat a les escoles dels municipis del parc (concretament als nens i nenes de 5è de primària), que es basa en un joc de rol que es fa a l'aula, dirigit per un educador ambiental i una festa final on s'aplega –en diferents jornades– a tots els alumnes participants de cada parc en un indret emblemàtic de l'espai natural per a realitzar diferents tallers i jocs de caràcter lúdic però amb un clar objectiu de sensibilització ambiental. La festa es realitza en diferents dies consecutius, pels quals van passant els alumnes participants d'una o altra escola, ja que es mira que no siguin excessivament multitudinàries.

Per a més informació de tot el programa, podeu consultar la [pàgina web del Viu el parc](#).

Amb el darrer concurs per a la concessió del programa (juliol 2017), la seva gestió es va dividir en dos lots: un pel vessant **artístic i cultural** (lot 1) i un altre pel **programa escolar** (lot 2). El primer lot va ser guanyat per l'entitat FUSIC i el segon, per l'empresa CIMA (que ha fet un *pool* d'empreses d'educació ambiental: APRÈN, Quatre Passes i Origonatura). Val a dir que, com a novetat important, a banda de la divisió en lots, els parcs de la Serralada de Marina i de la Serralada Litoral van poder realitzar actes als municipis, ja que així ho requeria el plec de condicions establert pel concurs. Així, doncs, tots els municipis que ho han volgut, han gaudit d'algun acte cultural o artístic, tot i que eren de petit format.

Per a la coordinació del programa es va fer una única reunió de coordinació l'1 de juny, a la Pleta, seu de l'oficina del Parc del Garraf i del Parc d'Olèrdola.

Els parcs del Garraf, d'Olèrdola i Foix, van viure conjuntament la vint-i-sisena edició d'aquest programa, celebrat entre l'1 de setembre i el 24 de desembre de 2019. Va ser el Parc del Garraf qui va començar aquesta programació, a la qual es van afegir primer el Parc d'Olèrdola (tres anys després) i després el Parc del Foix (tretze anys més tard). Entre els actes centrals, cal ressaltar la **Fira d'artesans dels Pacs Naturals** a Begues, el 29 de setembre; la **Poesia als parcs**, el 27 d'octubre a Begues i el 10 de novembre a Castellet i la Gornal; la **Nit d'estels** a Can Grau (Olivella), els dies 1 i 2 de novembre; i la **Matinal al parc**, que es va celebrar el diumenge 3 de novembre al Conjunt Monumental d'Olèrdola, on hi va haver tallers de vestuari, jocs gegants per a tota la família i l'actuació final de Fefe i Cia. A més, es va poder visitar el Conjunt Monumental d'Olèrdola durant la jornada de portes obertes, i participar en el **XXV Concurs de Fotografia dels parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix**. Aquest concurs genera una exposició itinerant que gestiona el Grup Experimental de Fotografia de Castelldefels, que durant el 2019 va visitar les localitats de Castelldefels i Les Roquetes (Sant Pere de Ribes) i que durant el 2020 té previst seguir en altres localitats. També es va incloure al programa un recital del cicle **Música als parcs**, el 14 de setembre, al Conjunt Monumental d'Olèrdola; i el 20 d'octubre a l'Escola de Natura Can Grau.

En total, el Viu el parc va aplegar 940 persones en els diferents actes programats per la Diputació de Barcelona.

El **programa escolar** va consistir en una activitat pedagògica que es va dur a terme durant el mesos d'octubre i novembre a cada escola participant. Les festes escolars es van celebrar al llarg dels dies 12, 14, 19, 20 i 21 del mes de novembre. Hi havia una altra festa prevista per al dia 13 de novembre però es va haver d'ajornar a causa de la pluja. En les festes van participar un total de 1.167 nens i nenes, 85 mestres acompanyants d'un total de 26 centres educatius que aplegaven 50 aules de tretze municipis del parc. Durant les sis jornades, els infants van realitzar diverses dinàmiques de descoberta del patrimoni natural i històric dels parcs: un itinerari sensorial pel bosc per conèixer la flora i la fauna, una descoberta del patrimoni de la pedra seca i de les tombes antropomorfes dels Albats, una gimcana dins el recinte arqueològic i un taller de pintures rupestres. Com a cloenda, un actor va

interpretar el personatge d'un pirata morisc que feia descobrir als nens i nenes els tresors ocults del parc. Tota la mainada participant va rebre el llibre *La Xara i el Pau i l'illa dels Albats*.

Resum Programa Viu el parc Garraf-Olèrdola-Foix (2019)

Edició	26a
Municipis participants / municipis del parc	7 / 13
Actuacions als municipis (actes organitzats per la Diputació)	12
Actes centrals	7
Actuacions als actes centrals	11
Assistents als actes organitzats als municipis	487
Assistents als actes centrals	463
Total assistents als actes organitzats per la Diputació	940
Festes escolars (nombre de dies)	5
Escoles participants	26
Aules	50
Alumnes participants	1.167
Mestres i acompanyants	85
Pressupost (*)	
Concepte	Import (€)
Programa ludicocultural (lot 1) (**)	13.896,17
Programa escolar (lot 2)	17.044,61
Costos impressió	7.812,06
Total	38.752,84
(*) Inclou tots els costos del programa: la Campanya escolar, els Actes centrals, les despeses tècniques i el costos de difusió	
(**) Inclou 385,99 € que aporta el Consorci del Parc del Foix	

Poesia als parcs. Lletres i paisatges (2019)

El cicle **Poesia als parcs. Lletres i paisatges** és una iniciativa que s'emmarca dins el programa cultural "**Viu el parc**" de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. El programa compta amb el suport econòmic de la **Institució de Lletres Catalanes**, que assumeix el cost del catxet dels poetes participants. Tota la resta del programa, corre a càrrec de la Diputació de Barcelona (programació, coordinació, materials de difusió, assistència tècnica, i filmació en vídeo).

Enguany s'han celebrat catorze anys de lectures poètiques i interpretacions musicals als parcs. Els actes han tingut lloc a deu dels espais protegits de la Xarxa de Parcs, concretament al Parc del Castell de Montesquiu, Parc de la Serralada Litoral, Parc de la Serralada de Marina, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc Natural del Montseny, Reserva de la Biosfera, Parc Natural de la Serra de Collserola, Parc del Montnegre i el Corredor, Espai Natural de les Guilleries-Savassona, Parc del Garraf i Parc del Foix. També s'han celebrat dos actes del programa dins d'altres cicles poètics organitzats en diferents espais naturals de Catalunya, al Parc Natural de la Serra del Montsant i al Parc Natural de l'Alt Pirineu, així com dos recitals que han tingut lloc a l'illa de Sardenya, al Parco de Porto Conte i al Parco Nazionale dell'Isola dell'Asinara. L'assistència als recitals del programa és gratuïta i van reunir un total de 897 persones.

Com a novetat d'aquesta edició, cal destacar l'acte de presentació que va tenir lloc el dia 2 de maig al Centre d'Estudis i Recerca Cultural (CERC) al Pati Manning de Barcelona. El recital, que va comptar amb la presència d'una àmplia representació de poetes participants a la present edició del programa, també va comptar amb la participació de D.O Alella, D.O Pla de Bages i D.O Penedès que van oferir un tast de vins a totes les persones que hi van assistir.

Una altra novetat té relació directa amb la programació artística: el cicle s'ha emmarcat en la commemoració de l'Any Brossa. Aquesta col·laboració, sorgida de la relació establerta amb el comissari de la commemoració Manuel Guerrero i la Fundació Joan Brossa, s'ha traduït en la presència de l'obra de Joan Brossa en quatre dels recitals del programa.

El 10 de novembre va tenir lloc al **Parc del Foix** el recital amb el poeta alguerès Antonio Corunzu, acompanyat del multiinstrumentista i compositor grec Christos Barbas, i de Peppe Frana, músic italià. La poeta Àngels Gregori, qui havia de ser present al recital segons el programa, no hi va poder assistir per indisposició.

La vintena de persones aplegades van poder gaudir de la poesia i música de la Mediterrània, que va tornar a omplir per un dia la plaça del Castell de Castellet i la Gornal.

Els recitals de **Poesia als parcs** són filmats en vídeo, i els poemes recitats es poden veure i escoltar a Internet, a la pàgina web de la Xarxa de Parcs Naturals i al corresponent **canal de YouTube del programa**.

Poesia als parcs. Lletres i Paisatges és un programa gestionat des del mes de juny de 2018 per l'empresa Tramoia Produccions Culturals. Aquest programa va estar adjudicat per un import biennal de 55.684,20 €, que inclouen l'IVA, que també inclou la filmació i edició en vídeo de dotze recitals.

Parc a taula

Parc a taula és un programa de desenvolupament econòmic promogut per la Diputació de Barcelona que pretén destacar —mitjançant la gastronomia, la producció artesanal i la viticultura de proximitat i de qualitat— els valors naturals, culturals i paisatgístics dels nostres parcs.

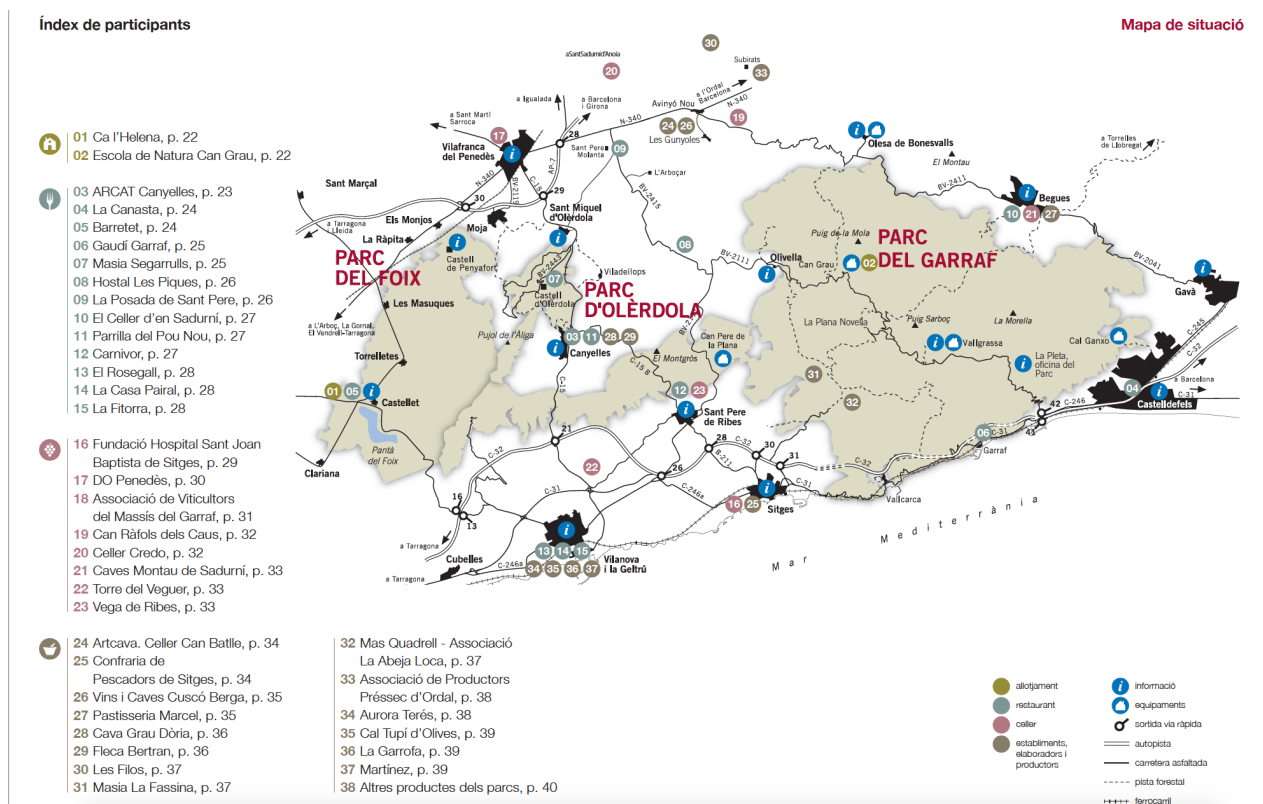
Aquest programa està pensat com un projecte transversal de la Xarxa de Parcs Naturals. Actualment hi participen nou parcs: Parc del Garraf, Parc d'Olèrdola, Parc del Foix, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc de la Serralada Litoral, Parc del Montnegre i el Corredor, Parc de la Serralada de Marina, Parc del Castell de Montesquiu i Parc Natural del Montseny.

El programa ha continuat desenvolupant el seu [web](#), el [Facebook](#) i el [Twitter](#), així com la seva app. Amb el Parc a taula es vol afavorir el desenvolupament econòmic sostenible, la biodiversitat i el reforç de la identitat local. Els membres de Parc a taula reben una carta d'adhesió i compromís que atorga la Diputació de Barcelona, que acredita el compliment dels requisits del programa i que identifica el titular com a mereixedor de la distinció.

El programa Parc a taula desenvolupa activitats paral·leles, com ara degustacions, sessions de treball i formació i capacitació adreçada als adherits, rutes enogastronòmiques i la participació en mercats. S'entén, doncs, que el Parc a taula és un instrument per donar a conèixer els parcs de la Diputació de Barcelona al públic general a través dels productes de qualitat i de proximitat.

A través del següent enllaç es pot accedir al resum de la memòria anual d'activitats: <https://parcs.diba.cat/en/web/parc-a-taula/memories>

Mapa orientatiu dels establiments adherits al programa Parc a taula als parcs del Garraf, Olèrdola i Foix (cens 2014)

Relació d'establiments adherits (2019)

Tipus	Nom	Municipi
Allotjaments	Ca l'Helena	Castellet i la Gornal
Productors	Mel Castell De Penyafort - Xavier Llobet Guix	Santa Margarida els Monjos
	Suc de Vida	Sant Martí Sarroca
Restaurants	Barretet	Castellet i la Gornal

Experiències Parc a taula

En el marc del programa, s'ha fet un **recull de 23 Experiències Parc a taula** que ens endinsen a viure la gastronomia, a conèixer els productors que viuen i produeixen dins la Xarxa de Parcs Naturals i a visitar els seus establiments.

Les Experiències Parc a taula reivindiquen les particularitats culinàries, culturals i ambientals de sis territoris: Parc del Garraf, Parc Olèrdola, Parc del Foix, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc de la Serralada de Marina i Parc de la Serralada Litoral.

Les experiències s'ofereixen en col·laboració amb les 45 empreses i entitats següents:

Artelac, Associació Edulis, Bagesterradevins, Cabrer Francesc Teixidó, Càmping La Tatgera, Celler Alta Alella, Celler Bouquet d'Alella, Celler Lluís Cuscó Berga, Celler Torre del Veguer, Cervesa l'Encantada, CIPAG. Col·lectiu per a la Investigació de la Prehistòria i l'Arqueologia de Garraf-Ordal, Clos dels Guarans, DO Alella, DO Pla de Bages, El Celler de Can Sadurní, El Racó de Can Brossa, Embotits de Cal Blau, Estudi d'Art Tinta i Vi, Fora d'Òrbita - Planetari Mòbil, Formatges Can Pujol, Formatgeria Can Padró, Gaia Guies Serveis d'Educació Ambiental, Gall del Penedès, Granja La Roca, Hípica Talamanca, Hostal de Mura, Hotel Mas Salagros EcoResort 5* Ecològic, L'obrador Masia de la Fassina de Jafre, La Muntada, Masia Can Bogunyà, Masia Coll de Canyet, Molí del Mig, Oficina de Turisme d'Alella, Pa de Cal Domènec, Puig de la Balma, Restaurant Arrels, Restaurant Ca l'Arqué, Restaurant Cal Carter, Restaurant de Can Sadurní, Restaurant El nouAntigó, Restaurant Mas Umbert, Restaurant Pic Nic de Sitges, Rossinyol Nou, Viemocions, Vins Mallofré i Viver Tres Turons.

Als **Parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix** les Experiències Parc a taula són:

- A la descoberta de les vinyes i el Garraf
- Art i cel: pintura amb vi, astronomia i degustació de productes de proximitat
- Can Sadurní. Begues. La cova prehistòrica i el Mas de l'Espluga
- Per fer gana: El Ferret, l'itinerari del carst
- Recorregut en *segway*, visita guiada i tast a Torre del Veguer, i dinar al Restaurant Pic Nic de Sitges
- Història, vi i gastronomia al Parc del Foix: Vins Mallofré i Restaurant Arrels
- L'essència del Penedès a través dels seus productes autòctons: el vi i el gall del Penedès

Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS)

La **Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS)** és una certificació atorgada per la Federació Europarc que acredita que un territori disposa d'una estratègia en turisme que compleix unes pautes de sostenibilitat i que ha estat elaborada en consens amb els agents del territori.

La CETS reflecteix la voluntat de les institucions encarregades de la gestió dels espais naturals protegits (ENP), d'afavorir un turisme que compleixi els principis del desenvolupament sostenible i compromet els signants a portar a terme una estratègia local a favor del turisme sostenible.

Pretén promoure les col·laboracions per a la planificació i el desenvolupament sostenible del turisme. Entén que les entitats gestores dels ENP no han de treballar en solitari, sinó en col·laboració amb tots els ens implicats en l'activitat turística, al voltant de l'ENP o dins mateix. Així els signants acorden adoptar mètodes de treball basats en l'aliança i la col·laboració.

Permet l'aplicació pràctica d'aquesta cooperació (amb acords, amb condicions i accions clares) i estableix els compromisos individuals i col·lectius, i que s'adopti una estratègia conjunta.

El procés d'adhesió a la CETS per a l'àmbit dels parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix es va iniciar el 2016 amb la redacció de la documentació amb una metodologia participativa.

Per tal de dur a terme aquesta metodologia participativa es van crear dos òrgans de treball: un grup de treball amb una característica eminentment executiva; i el Fòrum Permanent, amb una consideració participativa i molt implicada en el projecte. Aquests dos òrgans són bàsics i fonamentals. Estan constituïts pels gestors del parc, l'administració competent en matèria de turisme, empresaris turístics, ajuntaments, organitzacions conservacionistes i altres tipus d'entitats que treballen en l'àmbit escollit.

Amb el suport de Repte Territorial SC, empresa que gestiona el procés d'adhesió a la CETS, es va iniciar el procés d'elaboració de la documentació, així com la recopilació i creació de la base de dades de tots els agents del territori als quals es vol implicar. El resultat de totes aquestes reunions va ser la redacció d'una diagnosi, una estratègia i un pla d'actuacions, que es va presentar a finals de l'any 2016 a EUROPARC.

El 2017, un cop presentada la documentació, va validar el procés de la candidatura del parc una auditora els dies 3 i 4 d'abril. La persona que va realitzar l'auditoria va fer diferents visites i va assistir a reunions amb diferents agents implicats i amb el grup de treball de la CETS.

A la tardor de 2017, EUROPARC va enviar l'informe de verificació, amb el resultat positiu i es va convocar la direcció dels parcs del Garraf i d'Olèrdola a rebre l'atorgament del certificat al Parlament Europeu. El 7 de desembre del 2017 es va fer el lliurament del certificat, acte al qual van assistir el director del Parc del Garraf i del Parc d'Olèrdola, i el director del Parc del Foix.

Durant el 2018 es va iniciar la implementació de les actuacions del programa d'actuacions 2017-2021, validat per Europarc a finals de l'any 2017. I durant el 2019 s'ha treballat en l'execució de les actuacions, seguint l'organització acordada l'any anterior, quatre subgrups, acord amb el perfil de cada tècnic membre del grup de treball:

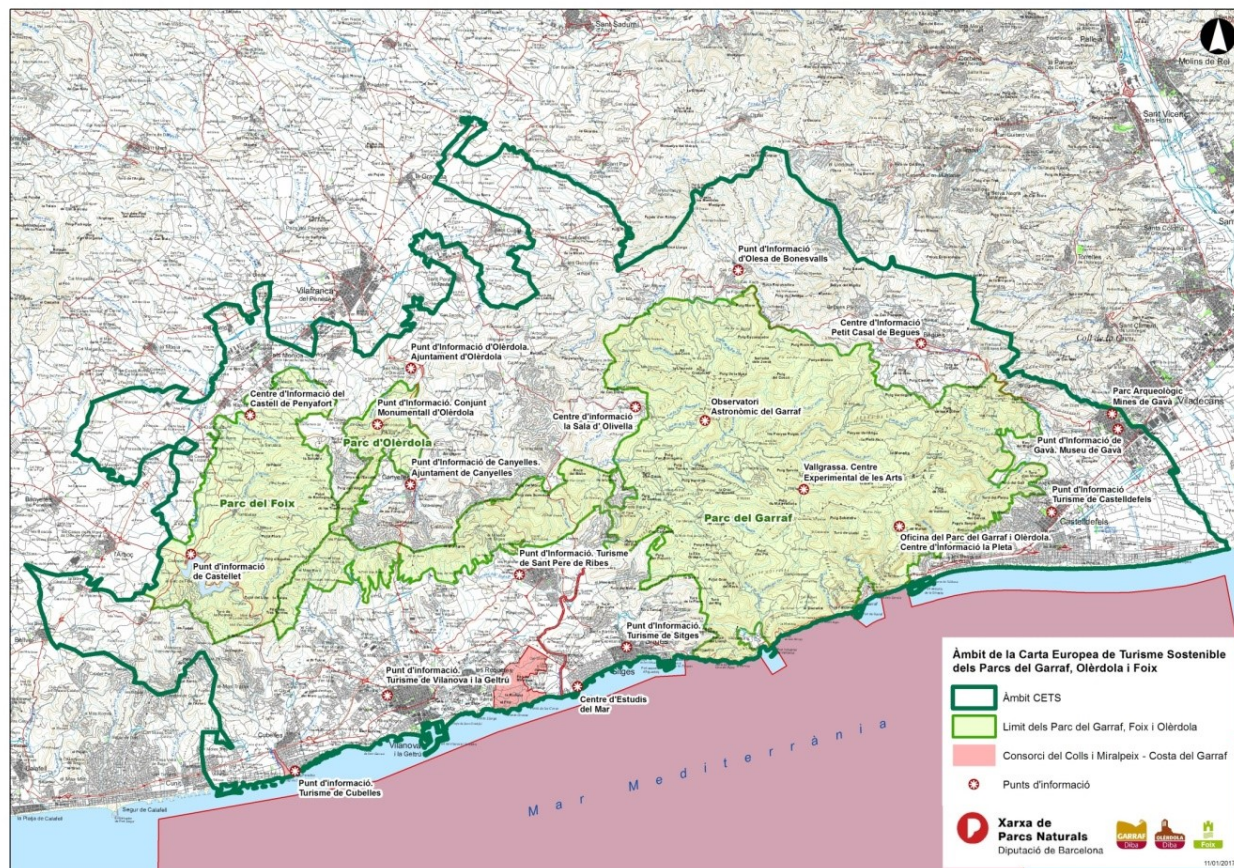
- BLOC 1: Gestió i millora ambiental
- BLOC 2: Ús públic
- BLOC 3: Interacció sector públic i privat
- BLOC 4: Actuacions de gestió interna

De les 32 actuacions totals del programa d'actuacions, durant el 2019 se n'han treballat 29, en diferents reunions del grup de treball. I validat en el Fòrum Permanent celebrat a finals d'any.

A finals d'any s'ha analitzat el grau de desenvolupament de les actuacions CETS i el resultat ha estat que de les 32 actuacions del període 2017-2021, el 47% estan realitzades, el 47% estan iniciades i el 6% no s'han iniciat.

L'anàlisi detallada de cadascuna de les actuacions treballades és al pdf **Memòria CETS 2019**.

Per a més informació, també podeu consultar aquest enllaç: <https://parcs.diba.cat/web/turisme-sostenible-als-espais-naturals>

Mapa de l'àmbit CETS dels Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix.

4.2.2. Infraestructures i serveis generals

Manteniment de la xarxa viària

Reparació dels danys causats per les pluges d'octubre de 2019 sobre diferents camins del Parc del Foix

- **Localització:** diferents camins de la xarxa viària bàsica del Parc del Foix
- **Execució:** Desembre 2019
- **Pressupost:** 7.750 €
- **Adjudicatari:** EXCAVACIONS I TRANSPORTS MATA, S.L.
- **Descripció:** En data de 27 de novembre de 2019, des del Ple de la Diputació de Barcelona, es va declarar l'emergència per a fer front als danys provocats per les pluges extraordinàries caigudes els dies 22 i 23 d'octubre de 2019, sobre diferents camins principals de la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona, i al Parc del Foix se li va assignar el Lot 9. Les actuacions de reparació de camins es resumeix en la taula següent:

Municipi	Concepte	Longitud (km)	Cost (€)
Castellet i La Gornal			
	Camí del Riu Foix	2,00	2.846,65
	Camí de Cal Pere Joan	1,00	1.423,36
	Camí del Figueràl	0,25	355,83
	Camí de Mas de Bellestar	0,35	498,16
Santa Margarida i els Monjos			
	Camí de La Torreta	0,90	1.280,99
Total		4,50	6.404,96
Total amb IVA			7.750,00

Senyalització

No s'ha instal·lat cap senyalització nova i s'ha fet manteniment de l'existent; s'han canviat dos o tres senyals vandalitzats i alguns suports de fusta podrits a la base.

Suport de fusta canviat per podriment. Foto: Arxiu XPN

4.3. Ús públic i educació ambiental

4.3.1. Creació i manteniment d'equipaments

Actuacions a la xarxa d'equipaments

Adequació de caseta com a observatori de fauna al Peu del Castell de Penyafort

- Localització: vora el riu Foix (t.m. Santa Margarida i els Monjos)
- Execució: Abril 2019
- Pressupost: 6.672,92 €
- Adjudicatari: Construccions i Reformes Serqui SCP
- Descripció: L'actuació va consistir en la recuperació com a observatori d'ocells d'una petita construcció d'obra, de planta rectangular i coberta a un aigua que havia servit per allotjar un pou que estava en desús. Es va col·locar una finestra grossa frontal i fixa, una porta de xapa amb ventilació, es van tapar diversos forats a l'interior de la caseta (incloent-hi el del pou), es va impermeabilitzar la coberta, i s'hi va fer la instal·lació elèctrica i el subministrament d'aigua. A més també es va col·locar una petita bassa com a abeurador de fauna.

Adequació del mirador a la carretera a Castellet

- Localització: Ctra. BV-21115
- Execució: Octubre de 2019
- Pressupost: 5.420,08 €
- Adjudicatari: GRUP CATIND 10 S.L.
- Descripció: A la carretera BV2115 al peu del castell, hi havia un mirador en molt mal estat, tant la barana de fusta que estava mig podrida i trencada i representava un perill, com el paviment de terra que successius reasfaltats del ferm de la carretera havien deixat en un nivell que dificultava l'accés i sortida dels vehicles. Es va canviar del tot la barana per una de més resistent, es va anivellar el ferm i es van posar topalls de protecció per als cotxes

Mirador a la carretera de Castellet, al peu del castell

Caseta observatori al peu de Penyafort

Actuacions en itineraris senyalitzats

S'ha elaborat un projecte d'itinerari adaptat per a discapacitats, que s'ha d'implantar en la zona anomenada Llac Foix. Es preveu fer-ho quan se solucionin alguns problemes relatius a la propietat dels terrenys.

També hi ha el projecte de senyalització de cinc itineraris geològics.

Ecocomptadors

El parc del Foix disposa de dos ecocomptadors: un al camí de la Font d'Horta, que compta persones, i l'altre al GR Cal Casanyes, que compta persones i bicicletes. Aquest any s'han recollit les primeres xifres. A continuació es mostren les més destacades:

Situació ecocomptadors

Foto: Eco Visio - Servicio de Eco-Compteur

Comptador Cal Casanyes

Font: Arxiu XPN

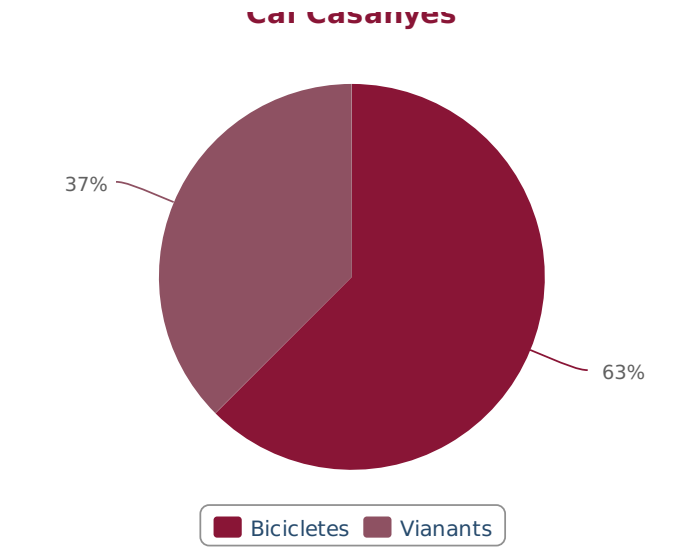
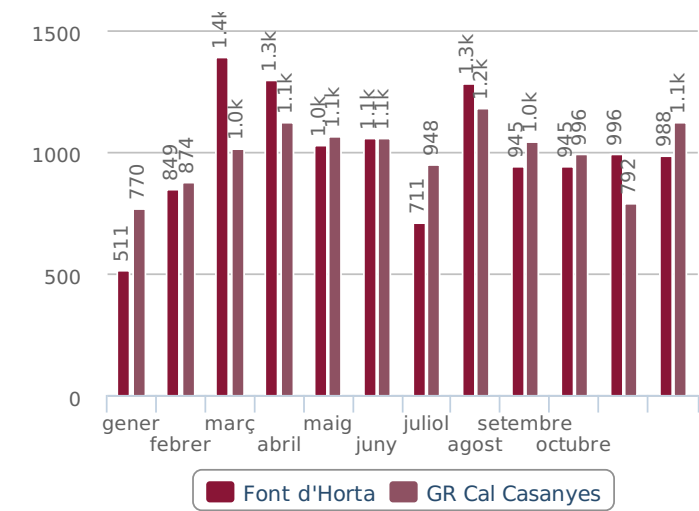
Xifres clau

Resum de xifres clau

Comptador	Total	Mitjana	Comptatge màxim	Període de màxim comptatge
Font d'Horta	12.004	33	177	10/3/2019
GR Cal Casanyes	11.990	33	113	15/9/2019

Evolució mensual

Ecocomptador de bicicletes i vianants GR Cal Casanyes

Comptatge total (gener a juny)

Data	Font d'Horta	GR Cal Casanyes
31/12/2018	154	137
7/1/2019	145	187
14/1/2019	87	196
21/1/2019	98	213
28/1/2019	92	206
4/2/2019	222	232
11/2/2019	250	197
18/2/2019	215	230
25/2/2019	284	169
4/3/2019	310	206
11/3/2019	449	238
18/3/2019	275	239
25/3/2019	170	209
1/4/2019	269	210
8/4/2019	282	358
15/4/2019	491	281
22/4/2019	235	237
29/4/2019	336	273
6/5/2019	333	326
13/5/2019	133	178

Comptatge total (juliol a desembre)

Data	Font d'Horta	GR Cal Casanyes
1/7/2019	123	181
8/7/2019	120	226
15/7/2019	237	263
22/7/2019	203	231
29/7/2019	206	209
5/8/2019	257	265
12/8/2019	314	304
19/8/2019	308	281
26/8/2019	281	225
2/9/2019	284	245
9/9/2019	183	224
16/9/2019	189	206
23/9/2019	233	302
30/9/2019	248	270
7/10/2019	224	253
14/10/2019	187	207
21/10/2019	267	225
28/10/2019	290	198
4/11/2019	163	187
11/11/2019	123	128

20/5/2019	172	202
27/5/2019	175	281
3/6/2019	258	244
10/6/2019	226	221
17/6/2019	256	254
24/6/2019	216	180

18/11/2019	196	167
25/11/2019	359	275
2/12/2019	326	251
9/12/2019	94	228
16/12/2019	105	185
23/12/2019	297	312
30/12/2019	54	38

4.3.2. Activitats d'ús públic, educació ambiental i comunicació

Dades de freqüentació

La freqüentació al parc del Foix

L'any 2019 s'ha fet una estimació del nombre d'usuaris totals que han visitat el Parc del Foix.

Tot seguit es mostren les dades recollides als equipaments d'informació (punts i centres d'informació). Les dades dels ecomptadors es poden consultar a l'apartat 4.3.1

Equipament	Nombre d'usuaris
CI Castellet	4.120
CI Castell de Penyafort	1.956

Pla d'ús públic dels parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix

El Pla d'ús públic és el document marc de referència que, d'acord amb el que estableix el pla especial, defineix un model d'ús públic i estableix uns programes i unes actuacions que el desenvolupen. El pla té diversos objectius generals, com són analitzar la situació actual i les potencialitats de l'oferta i la demanda pel que fa l'ús públic al parc, avaluar la incidència de l'ús públic en el desenvolupament local i el seu impacte ambiental i establir mesures de foment i altres estratègies que permetin compatibilitzar l'ús públic amb la protecció de l'espai natural.

El document s'estructura en tres grans blocs:

Antecedents i contextualització

Es tracta d'un apartat de caràcter introductori que ens situa en un marc de referència legal i conceptual.

Diagnosi

En aquest bloc s'analitza l'oferta i la demanda de l'ús públic al parc, així com també la incidència que aquest té o pot tenir en el desenvolupament socioeconòmic local i l'impacte sobre el medi natural.

Model futur de l'ús públic

Es defineix un model d'ordenació de l'ús públic mitjançant l'establiment de diferents programes que prenen forma amb la planificació i l'execució de determinades actuacions.

[En aquest enllaç disposeu de la informació completa del Pla d'ús públic del parc.](#)

Activitats d'ús social i educació ambiental

Des del Molí del Foix s'han organitzat diverses activitats vinculades amb el Parc del Foix, cursos, visites guiades, etc. Es detalla tot a l'annex II d'aquesta memòria.

Activitat organitzada amb la col·laboració de l'escola de Futbol Mas Catarro. Foto: Molí del Foix

Activitats dels centres d'informació del parc

A més de les tasques habituals d'informació i atenció al públic, des dels centres d'informació s'ha col·laborat amb els ajuntaments i les entitats en el desenvolupament d'activitats pedagògiques i de lleure que es relacionen als annexos III i IV.

Activitats del centre de documentació del parc

Els centres de documentació del parc constitueixen una eina de suport a la recerca i la difusió. Les seves tasques bàsiques han estat les següents:

- Tasques de recerca, adquisició i classificació de documents
- Actualització de les bases de dades documentals
- Consultes i atenció al públic
- Assistència a les reunions de coordinació

L'any 2014 es va implementar l'aplicació AGD-Cedoc (Arxiu General de Documents - Centres de documentació) del programari Documentum. Aquesta nova plataforma va suposar una millora important, tant per als usuaris com per als gestors de la base de dades pel que fa a la seva sistematització i consulta. A partir d'octubre de 2018 es va començar a treballar amb el programari lliure Koha, un sistema integrat de gestió bibliotecària que encara millora molt més les prestacions del catàleg. Aquest nou catàleg, que integra el fons documental de tots els centres de documentació de la Xarxa de Parcs Naturals es pot consultar a <http://cataleg.parcs.diba.cat>.

Centre de Documentació del Parc del Foix

El Consorci de Parc del Foix i l'Ajuntament de Santa Margarida i el Monjos van signar, l'any 2005, un conveni de col·laboració per a la creació del centre de documentació del parc, que s'ha situat a la Biblioteca Municipal de Santa Margarida i el Monjos i que disposa d'una aportació econòmica de la Diputació de Barcelona (que aquest any ha estat de **5.000,00** euros).

Dades 2019

Nombre d'usuaris: **dades no enregistrades**

Nombre de document enregistrats: **814**

Consultes ateses: **10**

En l'enllaç següent podeu consultar la memòria anual d'activitats d'aquest equipament:

<https://parcs.diba.cat/web/documentacio/cd-foix>

Activitats amb voluntariat al parc

Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals

El **Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals** (CVPN) és un projecte de participació i sensibilització ambiental obert a totes les persones usuàries de la Xarxa de Parcs Naturals. Amb aquest objectiu principal d'educació ambiental i d'enfortiment dels vincles entre la ciutadania i els nostres parcs, el CVPN promou i vehicula la participació voluntària en el manteniment i gestió dels espais protegits.

L'any 2019, membres del Cercle de Voluntaris dels Parcs Naturals i voluntaris d'altres entitats van realitzar diverses actuacions al Parc del Foix.

El **2 de març**, 29 membres del Cercle de Voluntaris de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona van fer una acció de voluntariat a l'ermita de Sant Llorenç de Sanabra. Es van reconstruir estructures de pedra seca d'unes excavacions arqueològiques fetes a l'ermita. També es van tapar les excavacions amb pedra. En finalitzar l'activitat, van visitar el Castell de Penyafort i van veure un audiovisual. Van dinar de pícnic a l'àrea de la Marina.

El **15 de setembre** es va fer una neteja del pantà del Foix a la zona de Les Oliveres. Van ser famílies de treballadors del Decathlon de Vilanova i la Geltrú i l'activitat la va guiar Jaume Soler, que pertany a SEO/Birdlife (Sociedad Española de Ornitología). Durant tot el matí van compaginar la recollida de brossa amb les explicacions ornitològiques. Al final van anar a dinar a la Marina i allà van aprofitar l'ocasió per continuar fent educació ambiental.

Passejades guiades

En aquest enllaç trobareu tota la informació de les passejades guiades 2019:

<https://parcs.diba.cat/documents/10344/90157413/p10d165.pdf/3a9d8ac1-4582-4ac3-bd15-4ff2985e35e0>.

Totes les passejades guiades al Parc del Foix les ha realitzades Quatre Passes, serveis ambientals:

www.quatrepasses.com

A taula es descriuen les passejades i el nombre de participants.

Data	Nom de l'itinerari	Nombre de persones previstes (reserva prèvia)	Nombre de participants real		
			Adults	Infants (12 anys)	TOTAL
10/02/2019	Gimcana en família	13	6	7	13
10/03/2019	La meva llibreta de natura i les plantes aromàtiques	8	9	8	17
14/04/2019	Vinyes i garrofers vora el pantà	9	7	1	8
12/05/2019	Gimcana en família	28	8	7	15
02/06/2019	La meva llibreta de natura i les plantes aromàtiques	15	7	8	15
13/07/2019	Les fonts amagades	13	9	4	13
15/09/2019	Vinyes i garrofers vora el pantà	0	0	0	0
13/10/2019	Les fonts amagades	4	4	0	4
10/11/2019	Gimcana en família	24	12	12	24
15/12/2019	Taller d'ornaments de Nadal amb elements de la natura	7	3	4	7
Total		121	65	51	116

Foment de l'accessibilitat al parc

Material accessible

Per tal d'afavorir l'accessibilitat al parc com a recurs educatiu i de gaudi, en aquest darrer temps hom l'ha anat proveint del material adaptat següent:

Conte: *La Xara i el Pau i la maledicció de la maruga*, dins la col·lecció La Xara i el Pau, editat en llenguatge Braille (producció a càrrec de la Fundació ONCE).

Fitxes didàctiques: s'han fet deu fitxes de fauna. Una fitxa inclou les petjades de deu animals que podem trobar als parcs de la Xarxa de Parcs Naturals. Per a cada animal s'adjunta una fitxa descriptiva amb dibuix en relleu, text en Braille i un botó que, en prémer-lo, reproduïx el so de l'animal. Realitzat per l'empresa ComAcess. També s'han elaborat deu fitxes de flora corresponents a les espècies més emblemàtiques, que inclouen dibuix en relleu, text explicatiu en lletres de gran format sobreimpressionades en Braille i l'olor corresponent a cada espècie. La realització va anar a càrrec de Mònica Surís. Podeu consultar-les a l'enllaç següent:

<https://parcs.diba.cat/web/accessibilitat/material-educatiu#fitxes>

Mapes tàctils: mapa esquemàtic del parc en relleu i en Braille, de mida DIN A3, dut a terme per l'empresa TouchGraphics. El parc en té una unitat.

Handbike: bicicleta apta per a persones amb alguna discapacitat en les extremitats inferiors i que està adaptada per circular per pistes de muntanya sense desnivells importants.

Terceres rodes: rodes frontals adaptables a cadires de rodes convencionals que adequen la mateixa cadira a un ús per pista de muntanya que no presenti desnivells importants. Aquestes rodes s'acompanyen de reposapeus, casc i guants.

Dossier d'itineraris: guia en Braille associada a l'itinerari amb elements adaptats. El parc encara no en té cap unitat.

Barres direccionals: milloren el treball de guiatge en l'acompanyament de persones amb deficiència visual.

Joëlette: La Joëlette és una cadira tot terreny dotada d'una única roda, combinació de carretó i de llitera. Permet la pràctica del senderisme a qualsevol persona amb discapacitat o amb mobilitat reduïda. Fins i tot en casos de gran dependència, sempre amb l'ajuda de dos o més acompanyants experts.

Aquests i altres materials i serveis de suport a l'accessibilitat als parcs de la Xarxa de Parcs Naturals els podeu consultar a:

<https://parcs.diba.cat/web/accessibilitat>

Dades web, xarxes socials i aplicacions mòbils del parc

El portal web de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ofereix informació de la gestió dels parcs entorn als eixos de la conservació de la biodiversitat, l'ús públic i l'educació ambiental, i el foment del desenvolupament econòmic.

Allotja 51 webs, 12 de les quals corresponen als parcs de la Xarxa de Parcs Naturals, i 39 corresponen a webs de temàtiques transversals específiques de programes culturals, lúdics, d'educació ambiental, de turisme sostenible, de conservació de la biodiversitat, de gestió forestal, de serveis i equipaments, d'itineraris, i d'accessibilitat, entre d'altres. També inclou webs específiques de programes europeus així com d'informació de les activitats i notícies dels parcs que gestiona la Diputació de Barcelona.

Des del portal web es pot accedir a les xarxes socials pròpies, gestionades o cogestionades: Facebook (23 pàgines), Twitter (9 comptes), Instagram (7 comptes) i Youtube (9 canals), així com també a les webs de la resta de parcs de Catalunya gestionats per la Generalitat de Catalunya.

Dades d'ús de la web, xarxes socials i app del parc (2019)

Web	Pàgines visitades	23.261
Itineraris	Nombre d'itineraris	3
	Visites	1.786
Activitats	Nombre	27
Notícies	Nombre	26
Facebook	Adherits	1.509
App *	Usuaris	6.065
	Visualitzacions	180.214
* A partir del 2018, les app de cada parc han quedat integrades en una única app de tots els parcs "Parcs Naturals", i no es pot discriminar individualment. Es donen xifres de les dues app, l'app "Itineraris Parcs" i l'app "Parcs Naturals".		

4.4. Activitats de coordinació i governança

4.4.1. Activitats de planificació i participació

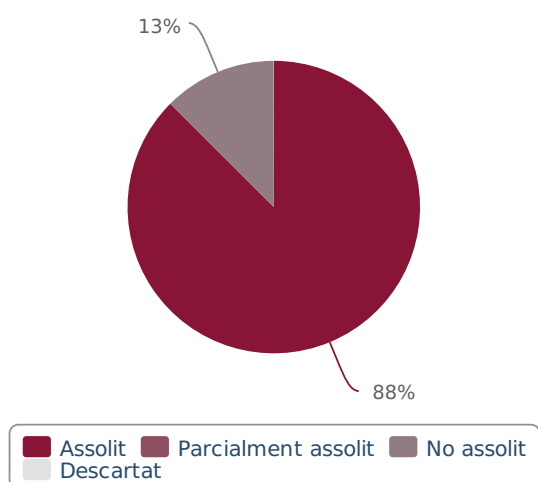
Programació d'objectius i actuacions. Indicadors d'execució

Per tal de poder fer el seguiment i avaluació de l'estat d'execució del programa d'activitats, es disposa del mòdul "SIRGA" de l'aplicatiu SIGEP, on s'introdueixen els principals objectius i actuacions que es preveuen dur a terme durant l'any i, a cadascuna de les actuacions se li associa un indicador d'estat d'execució i un responsable del seguiment.

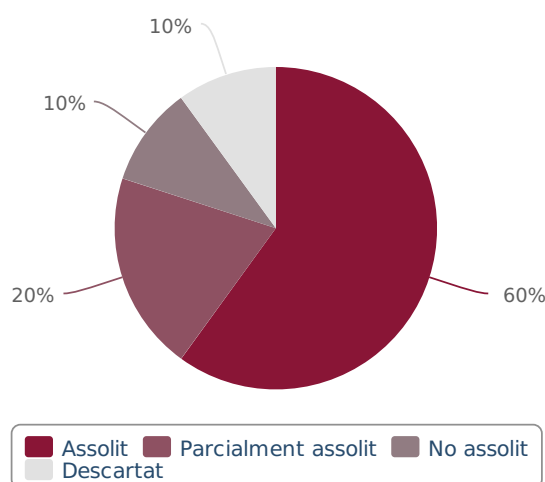
L'estat d'execució d'aquests indicadors es revisa periòdicament durant l'exercici i així es pot disposar d'una diagnosi ràpida de l'avenç en l'assoliment dels objectius proposats.

Semestralment, es publiquen a la web els gràfics de l'estat d'execució del programa de cada parc, desglossat en els quatre subprogrames. Així, en l'any actual, el resultat final va ser el que es pot veure en els següents gràfics:

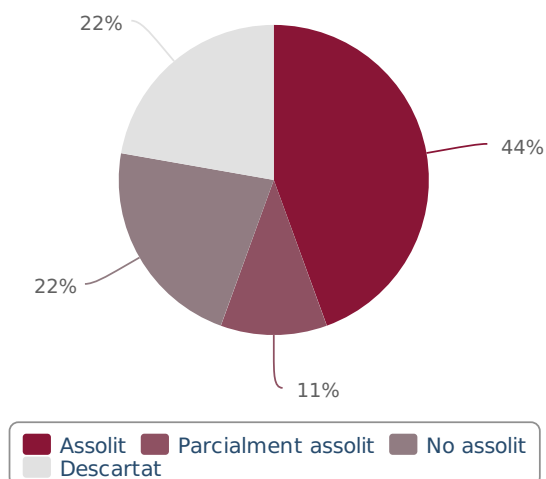
Conservació del patrimoni natural i cultural (2019)

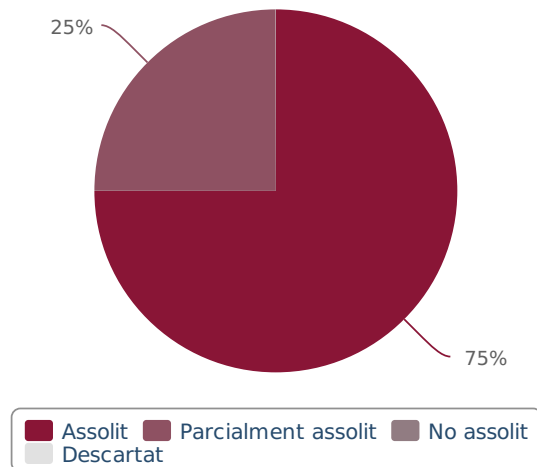
Desenvolupament sostenible i benestar de la població local (2019)

Ús públic i educació ambiental (2019)

Activitats de coordinació i governança (2019)

Reunions dels òrgans de gestió i participació

Reunions de l'Assemblea General del Consorci

S'han celebrat dues reunions ordinàries de l'Assemblea General del Consorci, al principi i al final de l'any.

El 9 de maig de 2019. A la Diputació de Barcelona, Gerència de Serveis d'Espais Naturals

Ordre del dia

1. Aprovació, de l'**acta de la sessió** del dia 22 de novembre de 2018
2. Donar compte del decret que aprova la liquidació del pressupost de l'exercici 2018
3. Donar compte del decret pel qual s'aprova la modificació de crèdit 1/2019 del pressupost de l'any 2019 del Consorci del Parc del Foix, per a la incorporació dels romanents de crèdit procedents de la liquidació del pressupost de l'any 2018
4. Dictamen pel qual es proposa l'aprovació de l'inventari de béns i drets del Consorci del Parc del Foix actualitzat a 31 de desembre de 2018
5. Dictamen pel qual es proposa donar compte del trasllat al Ple de l'Ajuntament de Castellet i la Gornal, del Compte General del Consorci del Parc del Foix corresponent a l'any 2018, per a ser aprovat
6. Donar compte de la relació de decrets dictats des de la darrera sessió de l'Assemblea General
7. **Informe de gestió**
8. Torn de paraules

El 12 de novembre de 2019 a la Diputació de Barcelona. Gerència de Serveis d'Espais Naturals

Ordre del dia

1. Renovació dels membres de l'Assemblea General
2. Proposta i elecció de la Vicepresidència
3. Aprovació de l'**acta de la sessió** del dia 9 de maig de 2019
4. Dictamen pel qual es proposa aprovar el pressupost i annexos del Consorci del Parc del Foix per a l'exercici 2020 i la plantilla orgànica i relació de llocs de treball del personal del Consorci
5. **Informe de gestió**

Mapa de camins per a activitats organitzades

L'any 2014 es va impulsar la creació d'una nova eina de gestió de l'ús social del parc, especialment pel que fa a les activitats organitzades dins l'àmbit de protecció: el Mapa de camins per a activitats organitzades.

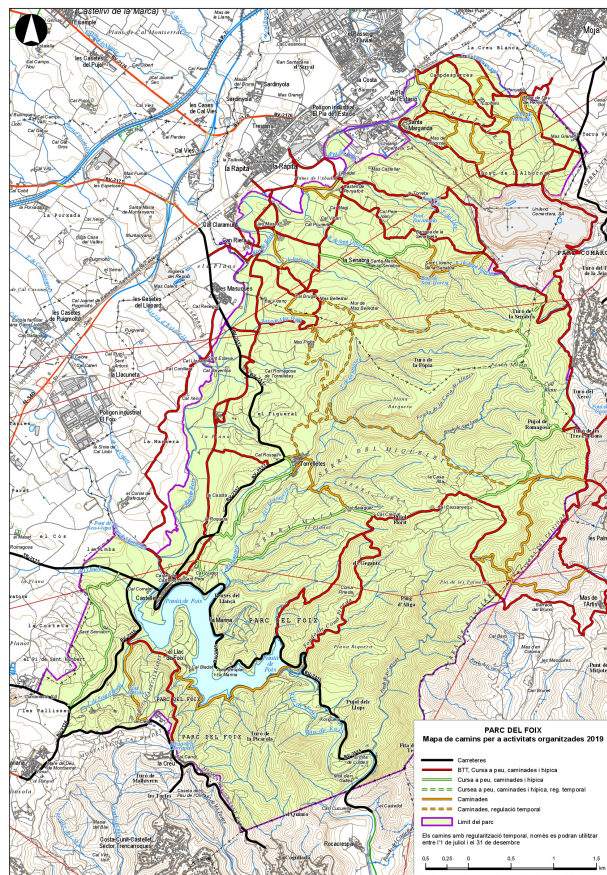
Aquest mapa és una relació dels camins del Parc del Foix que poden ser utilitzats per practicar activitats organitzades, atenent, per una banda, la tipologia de modalitat de què es tracti (caminades, curses a peu, BTT o hípica) i, per una altra, l'època de l'any en què es realitzin. Aquesta classificació permet mantenir al marge de les activitats multitudinàries les zones més sensibles del parc, ja sigui pel fet de ser zones de cria de determinades espècies protegides o pels seus valors botànics o paisatgístics.

Qualsevol activitat que es vulgui organitzar al Parc del Foix ha d'estar d'acord amb els recorreguts grafiats en aquest mapa abans de demanar informe del parc.

El mapa es revisa anualment a partir de les propostes de les entitats organitzadores. L'elaboració i actualització del mapa la duu a terme la direcció del parc, amb la supervisió i el consens del Cos d'Agents Rurals de la Generalitat de Catalunya, els ajuntaments del Consorci del Parc del Foix i el Servei de Protecció de la Fauna del Departament de Medi Ambient de la Generalitat.

El podeu consultar en **format pdf** o shape a la pàgina web del parc, <https://parcs.diba.cat/web/foix/tramits>

Se n'han fet diverses actualitzacions des de la seva creació, i el resultat és molt positiu, ja que facilita la feina del tècnic d'ús públic del parc, i de les entitats que organitzen. D'altra banda, està sent molt ben valorat pel CAR i per altres organismes del DARPAMN de la Generalitat.

Convenis

Tipologia	Conveni amb	Objecte del conveni
De col·laboració en la gestió d'equipaments		
	Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos	Cessió de la masoveria dels castell de Penyafort al Centre d'Informació del Castell de Penyafort (1) Cessió de la ubicació del Centre de Documentació del Parc del Foix a la biblioteca municipal de Santa Margarida i els Monjos Col·laboració amb el Centre d'Interpretació Històric i Natural del Molí del Foix per a l'ús del foment de l'educació ambiental i realització d'activitats pedagògiques i divulgatives
	Ajuntament de Castellet i la Gornal	Cessió de la planta baixa de l'antic ajuntament de Castellet com a oficina i Punt d'Informació del Parc del Foix
(1) Des de l'any 2009 està en funcionament aquest centre amb una bona acollida de visitants i força activitat. Obre cada cap de setmana i festius		

Relacions externes

Relacions amb altres administracions i entitats:

- Durant el període de més alt risc d'incendis s'han mantingut reunions quinzenals amb la REM Sud, amb Mossos, CAR, ADF i emergències.
- Es mantenen reunions periòdiques tot l'any amb el CAR de l'Alt Penedès per tractar temes d'interès per al parc.
- Es manté l'agermanament amb el parc italià de Montemarcello Magra.
- Hi ha una col·laboració constant amb el Servei de Medi Ambient de l'ajuntament de Santa Margarida i els Monjos.
- Es participa activament amb el grup de Treball de la Transhumància de la Fundació del Món Rural, amb el qual s'han fet reunions en diversos punts de Catalunya.
- El projecte LIFE de la millora del riu Foix ha afavorit col·laboracions amb l'ACA, UB, ICTA, IRTA i altres entitats.

Coordinació general

Per al desenvolupament normal de les activitats quotidianes del parc es duu a terme una coordinació general interna dins del parc i externa amb la Gerència de Serveis d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona:

- Celebració de reunions periòdiques per a la coordinació entre direcció, tècnics, guardes, personal de manteniment i administració
- Participació en les reunions informatives i tècniques de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals
- Seguiment de l'execució del programa d'activitats i del pressupost
- Preparació del programa d'activitats per a l'exercici següent
- Garantia de la dotació, per al personal del parc, de tot l'equipament de protecció individual, per tal de donar compliment al que estableix la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el reglament dels serveis de prevenció

4.4.2. Activitats generals i de suport

Projecte SIGEP

L'aleshores Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona va engegar l'any 1997 el projecte **SIGEP** (Sistema d'Informació Geogràfica de Gestió de la Xarxa de Parcs Naturals), un sistema d'informació geogràfica de georeferenciació i suport de les activitats de gestió, planificació i conservació dels espais protegits que gestiona.

Concebut inicialment com un conjunt reduït d'aplicacions de SIG locals de suport a la gestió del sistema de qualitat dels parcs, el projecte ha anat evolucionant vers un sistema corporatiu en xarxa que té per finalitat enregistrar, processar i efectuar el seguiment de bona part de les tasques de gestió i de coneixement de l'estat dels parcs, segons el «Pla estratègic del projecte SIGEP» elaborat l'any 2007, en base a un conveni de col·laboració amb el Laboratori d'Informació Geogràfica i Teledetecció (LIGIT) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Any rere any es va incrementant el volum d'informació alfanumèrica de què es disposa en la base de dades central del sistema, juntament amb les capes d'informació cartogràfica específiques de la gestió dels parcs i generals de referència. També es van dissenyant aplicacions de SIG en entorn web que implementen algunes de les tasques més destacades de gestió dels parcs i que ajuden a garantir la millora continuada de la qualitat de la gestió i fer-ne un monitoratge constant.

Funcionalitats i aplicatius consolidats

Aplicatiu	Finalitat
Visualitzador SIGEP	Desplaçar-se per les aplicacions i per la base cartogràfica per geolocalitzar registres de tots els aplicatius i facilitar una primera producció cartogràfica simple.
Contactes i mailings	Gestionar les dades de les persones, entitats i empreses que s'enregistren a partir dels aplicatius específics locals del SIGEP.
Gestió d'informes i expedients	Gestionar tots els processos per a l'elaboració d'informes preceptius o d'altres formes de resolució (denúncies, escrits, informes...), iniciats a instància de tercers, per iniciativa pròpia o arran de la detecció d'una incidència.
Seguiment i avaluació de la gestió (SIRGA)	Gestió a partir de totes les actuacions a realitzar en cada un dels parcs durant l'annualitat corresponent basant-se en l'avaluació continuada d'una sèrie d'indicadors específics per determinar el grau d'assoliment de cada un dels objectius genèrics previstos en l'inici de l'any.
Mòdul de projectes	Gestionar els processos de tramitació dels projectes d'obres i serveis i de l'expedient administratiu de contractació.
Documents i descàrregues	Gestor de descàrregues i documents per accedir a documents de l'organització o per al treball de la gestió dels usuaris: manuals, plans d'itineraris, plans d'ús públic, models (de contractes, concessions, etc.), enllaços d'interès, descàrrega de cartografia, eines GIS, etc.
Registre general d'Incidències	És una aplicació sorgida de la necessitat d'unificar l'entrada i registre de tots els tipus d'incidència per tal de dotar la gestió dels parcs de major rapidesa i eficiència, evitant demores i confusions sobre el tractament i l'eina a emprar per a cada tipus particular d'incidència, si hom hagués d'utilitzar una aplicació diferent per a enregistrar cada tipus d'incidència.
Incidències del Sistema de Qualitat	Gestionar de les incidències que són objecte de sistemes de control de la qualitat de la gestió. També, per extensió, s'utilitza provisionalment per tractar els informes de guarderia relatius a termes que no tenen relació estricta amb la Norma Q de qualitat mentre no hi hagi instal·lat un aplicatiu de gestió d'informes.
Suggestiments	Gestió dels suggeriments que es produeixen per parts dels usuaris en els parcs. Permet fer el seguiment, gestió i resolució de les mateixes i avaluar el grau de compliment de la resposta.
Inventari d'equipaments	Creació de l'inventari d'equipaments de la Xarxa de Parcs Naturals pel que fa a la descripció i documentació dels serveis que s'ofereixen cada un dels diferents equipaments.
Incidències d'incendis	Enregistrar i gestionar les incidències que es produeixen en matèria d'incendis forestals, especialment a partir de les dades que recullen els operadors radiotelefònics durant el període de desplegament del Dispositiu de Vigilància d'Incendis d'estiu.
Infraestructures de Prevenció d'Incendis Forestals	Gestionar l'inventari d'elements del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals, com punts d'aigua i punts de guaita.
Inventari de mobiliari exterior	Gestió dels inventaris dels elements de mobiliari exterior situats als parcs, vies de comunicació o equipaments (baranes, fonts, cadenes,...).
Inventari de senyalització	Gestió dels inventaris dels elements de senyalització exterior direccional i informativa situats als parcs i producció de fitxes per a la generació de comandes.

Servei de manteniment integral del SIGEP

Per tal de garantir el funcionament i millora de SIGEP, està vigent un contracte de servei de manteniment integral del sistema d'informació geogràfica de gestió de la Xarxa d'Espais Protegits (SIGEP) de la Diputació de Barcelona.

L'objectiu principal és la prestació del servei de manteniment del sistema (correctiu, preventiu i perfectiu i evolutiu), la prestació de suport de segon nivell i la formació als usuaris, i es descriu a continuació:

Manteniment del funcionament del sistema

- Manteniment correctiu: aplicació de correccions de totes les incidències tècniques i funcionals que provoquen un comportament inadequat del sistema o un mal funcionament.
- Correcció de dades: modificació sobre el conjunt d'informació del sistema.
- Manteniment perfectiu i preventiu: desenvolupament de solucions tècniques adreçades a les millores del sistema i a la reducció de les accions del manteniment correctiu i la correcció de dades.
- Gestió de canvis i pas a producció: implantació inicial en entorn de desenvolupament i integració a l'entorn de producció de modificacions i millores sobre les aplicacions del sistema.
- Administració del servei: accions orientades a garantir el bon funcionament i l'administració de l'entorn web del sistema SIGEP.

Formació i suport

- Suport continuat als usuaris amb atenció permanent de consultes (per correu electrònic, telèfon i in situ) i formació en relació amb el conjunt d'aplicacions del SIGEP i/o aplicacions de sistemes d'informació geografia.
- Altres formacions derivades de la gestió, el manteniment i la resolució d'incidències quan ha calgut formació a grans grups d'usuaris quan s'han necessitat millores substancials en els processos de gestió de les diferents aplicacions o quan hi ha hagut versions o aplicacions noves.

Manteniment evolutiu

Simultàniament a les tasques de caràcter correctiu i de formació, també es duen a terme accions de manteniment evolutiu que requereixen d'una planificació més acurada. El conjunt d'accions de caràcter evolutiu es fan de manera prioritària al llarg del període de servei de manteniment i tenen com a objectiu avançar en la millora, optimització i extensió del SIGEP.

Cadascuna de les accions evolutives requereix de la realització d'un cas de treball complet, que agrupa les tasques següents:

- Anàlisi de requeriments d'usuari i requeriments funcionals de les adaptacions o millores.
- Especificació detallada de la funcionalitat de les adaptacions o millores.
- Disseny funcional i operatiu de les adaptacions o millores.
- Programació de les adaptacions o millores.
- Redacció de la documentació tècnica d'implementació de les aplicacions millorades.
- Redacció o actualització del manual d'usuari de les aplicacions millorades.
- Instal·lació i pas a entorn de producció de les aplicacions millorades.

Mensualment, s'elabora un informe que recull les tasques realitzades de prestació del servei de **manteniment del sistema**, la prestació de **suport** i la **formació** als usuaris, i la prestació de **manteniment evolutiu**.

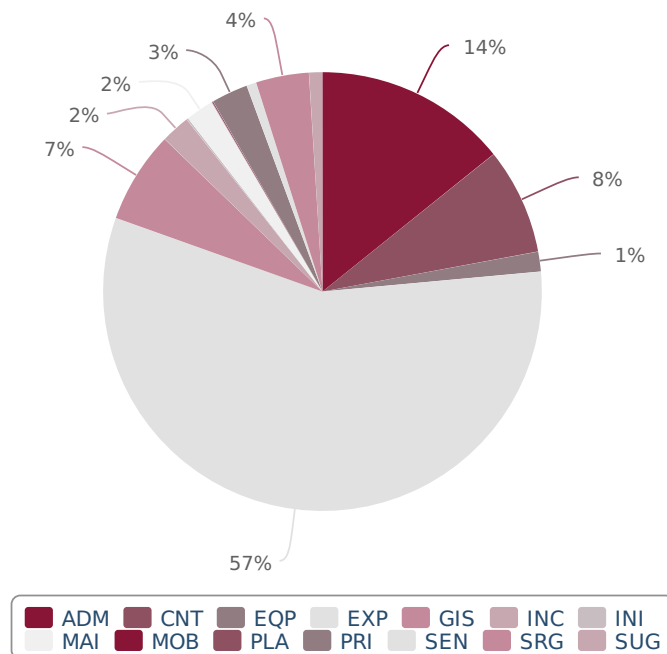
Les atencions prestades pel manteniment del sistema i resolució d'incidències s'enregistra en l'aplicació de la Relació d'Incidències Correctives (RIC). En cada informe mensual es presenta un resum des les tasques de manteniment realitzades; en els apartats d'Evolució del servei es mostren les dades de les incidències produïdes i ateses, manteniment evolutiu, gràfiques i indicadors segons els Acords de Nivell de Servei estipulats en el contracte.

La disponibilitat del RIC i les explotacions de les seves dades enregistrades nodreixen el **Registre i seguiment de tasques centralitzat** (RSTC), que comptabilitza la distribució del temps a cadascuna de les tasques portades a terme (correctius, preventius i perfectius, evolutius i suport), analitzat en la prestació del servei de manteniment, formació i suport als usuaris, i la **Base de dades de coneixement** (BDC), que descriu la metodologia utilitzada per a la resolució de cadascuna de les atencions i incidències.

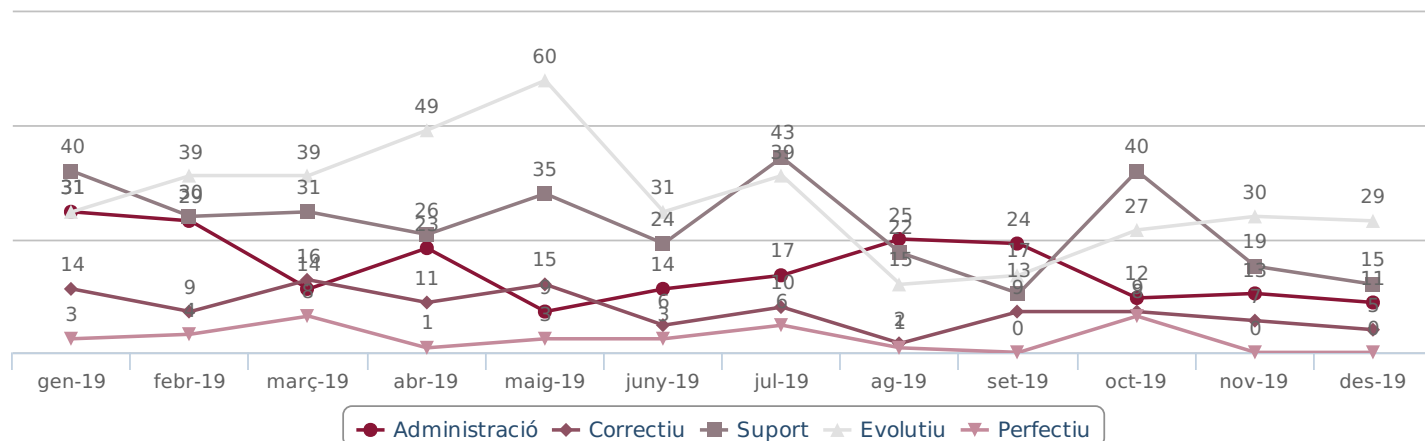
En la taula següent es recullen les **atencions prestades durant tot l'any** en concepte de manteniment, agrupades per tipologies (les dades es refereixen al conjunt de parcs de la XPN):

Abreviatura	Concepte	Atencions
ADM	Administració	338
CNT	Contractes d'obres i projectes	186
EQP	Equipaments	35
EXP	Expedients	1.350
GIS	GIS	161
INC	Incidències de Qualitat	51
INI	Incidències Incendis	3
MAI	Contactes i mailings	49
MOB	Mobiliari	1
PLA	Infraestructuras prevenció incendis	2
PRI	Procediments informatius	64
SEN	Senyalització	17
SRG	SIRGA	93
SUG	Suggestiments	23
	Total general	2.373

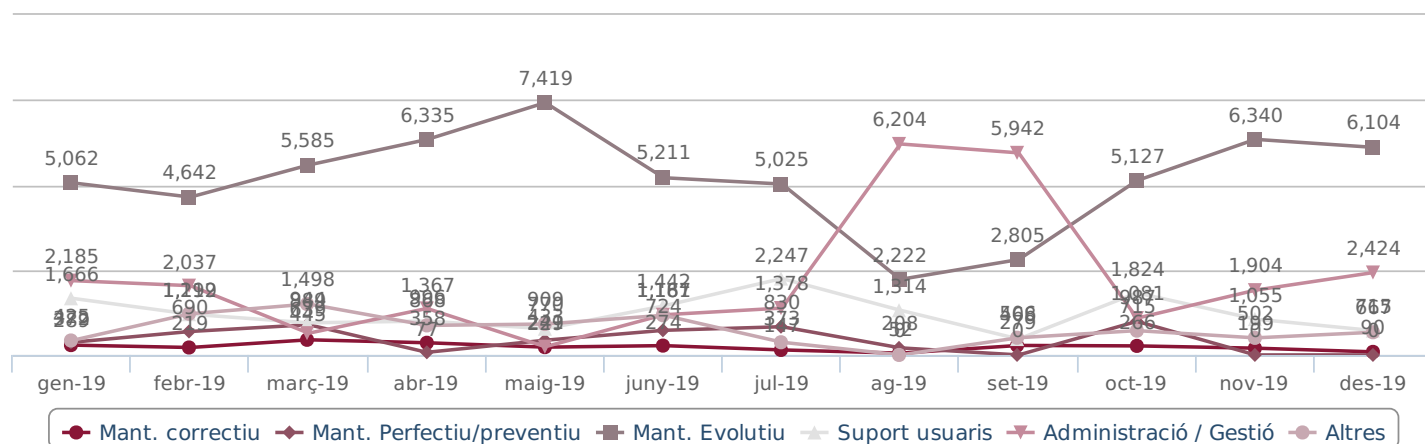
Distribució percentual de les atencions prestades per tipologia (2019)

Pel que fa al **nombre d'atencions**, l'evolució mensual al llarg de l'any seria la mostrada en el següent gràfic:

Pel que fa a la **distribució del temps dels diferents manteniments**, l'evolució mensual al llarg de l'any ha estat la mostrada en el següent gràfic:

Quant al **manteniment evolutiu**, fins el moment s'han elaborat els següents mòduls:

Codi	Títol	Descripció
EVO.1	Informes d'activitats (ús públic)	Incorporar la gestió de dades de les activitats d'ús públic (dates, participants,...) i creació d'explotacions.
EVO.2	Activitats generals / Agenda	Automatització del calendari de les activitats als parcs.
EVO.3	Incidències d'informes de guarderia	Generació tramitació dels informes de guarderia.
EVO.4	Circuit SSG	Creació del circuit dels informes de la Secció de Suport a la Gestió.
EVO.5	Mòdul de projectes (SSG)	Aplicació nova per a la gestió dels projectes d'obres i serveis i de l'expedient administratiu de contractació.
EVO.6	Equipaments (ús públic)	Connexió de l'aplicació del SIGEP amb el portal de dades obertes de la web de la XPN.
EVO.7	Aplicació d'inventari	Aplicació per a la gestió genèrica d'inventaris.
EVO.8	Finques	Creació de la capa de finques i integració en el visualitzador de cartografia.
EVO.9	Integració d'expedients a la seu electrònica	Integració del SIGEP amb la seu electrònica de la Diputació de Barcelona i formularis de la Xarxa de Parcs Naturals.
EVO.10	Gestor de descàrregues i documents	Aplicació per a la descàrrega de documents (manuals, plans, models), enllaços d'interès, descàrrega de cartografia i eines GIS.
EVO.11	Tramitació dels suggeriments a expedients	Generació del circuit de tramitació de resposta als suggeriments.
EVO.12	Conformitat d'expedients (OASJ)	Millores del circuit de tasques del personal de l'OASJ.
EVO.13	Personal vacant sense perdre històrics	Baixes i jubilacions (directors, tècnics, guardes): INCQ, SIRGA i EXP.
EVO.14	Millores de les aplicacions d'incidències	Fitxa i procediments.
EVO.15	Documents	Modificació en la gestió i emmagatzematge dels documents de les aplicacions del SIGEP.

Seguiment i control de la normativa

El Pla Especial implica vetllar pel compliment de les disposicions legals vigents i del text normatiu davant les activitats que s'hi duen a terme. Això requereix l'actuació directa dels guardes del parc i de l'emissió dels corresponents informes preceptius.

A continuació, partint de les dades de què es disposa en el SIGEP, s'exposa un resum dels informes i les denúncies que ha emès l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals a partir de les tasques de seguiment i control del compliment del text normatiu que duu a terme el personal tècnic i els guardes del parc.

Això comporta les activitats de caràcter jurídicoadministratiu següents:

- **Informes** preceptius dels projectes i les activitats que es pretenen desenvolupar en l'àmbit del pla especial.
- Actuacions contra les infraccions comeses, que s'instrumenten bàsicament a través de la presentació de **denúncies** davant els organismes competents.

A banda d'aquestes qüestions, també hi ha un volum important d'expedients relacionats amb la gestió del pla especial que, sense tenir el caràcter normatiu d'informe o denúncia, suposen una comunicació formal entre l'espai protegit i la societat. Són tots els **escrits** que es generen com a conseqüència de consultes, de sol·licituds de subvenció, o com a resultat de l'acció dels guardes del parc i que impliquen un procés de relació amb tercers.

Expedients gestionats (2019)

Tipologia	Inf.	Den.	Esc.	Total	%
Abocaments / Vehicles abandonats				0	0,0
Accidents / Rescats / Recerca de persones				0	0,0
Activitats científiques, culturals i educatives	2			2	5,9
Activitats esportives, turístiques i de lleure	8			8	23,5
Actuacions urbanístiques	10			10	29,4
Altres escrits relacionats amb subvencions				0	0,0
Aplecs, trobades, festes i fires				0	0,0
Aprofitaments de recursos naturals (agrícoles, ramaders o miners)	1			1	2,9
Caça (aprofitaments i PTGC - Plans Tècnics de Gestió Cinètica)	1			1	2,9
Circulació motoritzada	1	4		5	14,7
Filmacions i reportatges fotogràfics				0	0,0
Incendis	1			1	2,9
Informació general				0	0,0
Informes interns de subvencions a ajuntaments				0	0,0
Informes interns de subvencions a particulars	2			2	5,9
Instal·lacions tècniques	1			1	2,9
Pla de conservació, seguiment i recerca (animals morts o abandonats)				0	0,0

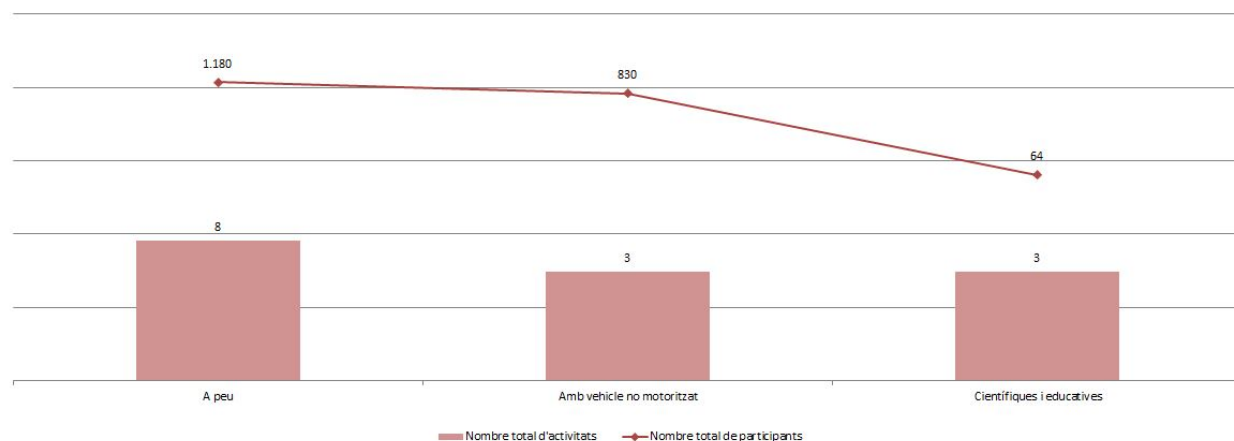
Pla de conservació, seguiment i recerca (fauna / flora)				0	0,0
Pla de conservació, seguiment i recerca (paisatge)				0	0,0
Suggeriments Q				0	0,0
Treballs forestals (aprofitaments i PTGMF - Plans Tècnics de Gestió i Millora Forestal)				0	0,0
Xarxa viària				0	0,0
Altres	3			3	8,8
TOTAL	30	4	0	34	100,0
Abreviatures: Informes / Denúncies / Escrips					

Activitats d'ús públic informades (2019)

Aquest any s'han informat un total de **14 activitats d'ús públic**, amb un total de **1.742 participants**.

Els totals d'activitats i participants, agrupats tipologia d'activitat i per mesos, així com l'evolució interanual (*) es pot veure en els gràfics següents:

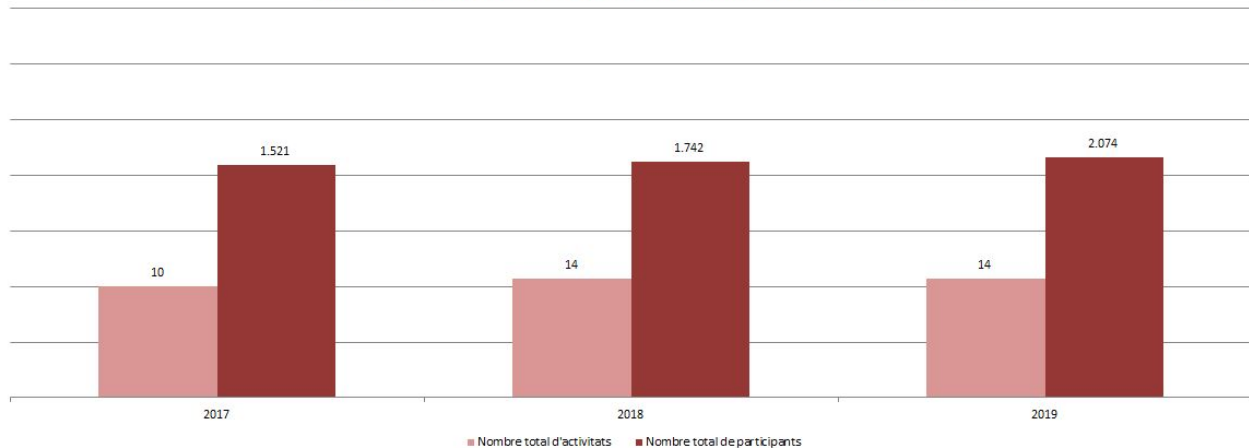
Distribució per tipologies del nombre d'activitats d'ús públic informades i de participants 2019 - FOX

Distribució mensual del nombre d'activitats d'ús públic informades i de participants 2019 - FOX

Evolució interanual del nombre d'activitats d'ús públic informades i de participants - FOX

(*) Atès que la metodologia actual pel còmput es va implementar a partir de mitjan 2017, és possible que les dades corresponents al 2017 reflecteixin un nombre d'activitats i participants lleugerament diferent al real.

Revisió del sistema de qualitat (BIOSPHERE)

El Sistema de qualitat analitza totes les dades quantitatives i qualitatives relacionades amb la qualitat de l'ús públic del Parc del Foix. Una part de les dades que es troben en aquesta memòria són els indicadors emprats per certificar la qualitat que s'ofereix des del parc del Foix.

La primera mesura per certificar i mesurar la qualitat va ser el distintiu de qualitat SICTED, el qual va ser atorgat el 15 de juny del 2008. L'any 2017, va ser any de transició, ja que va ser el darrer en què es va treballar amb aquest distintiu. L'any 2018 va entrar en vigor el nou certificat BIOSPHERE.

Paral·lelament als distintius de qualitat del SICTED/ BIOSPHERE, el parc va treballar des de l'any 2016 amb la Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS) que valida que el territori disposa d'una estratègia en turisme que compleix unes pautes de sostenibilitat. El Parc del Foix va rebre l'any 2017 de mans d'EUROPARC aquest reconeixement i va obrir així un període de cinc anys per implementar totes les millores previstes al pla d'actuacions aprovat.

BIOSPHERE

Aquest any és el tercer en implementar-se el certificat BIOSPHERE al Parc del Foix. A continuació es detalla l'auditoria realitzada enguany i els seus resultats.

Assessorament i verificació per al Compromís per a la sostenibilitat 2019

L'auditor Marc Pavia va realitzar l'assessorament i la verificació el 6 de setembre de 2019. Hi va assistir la cap de la Unitat d'ús públic i conservació dels parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix, i la coordinadora del pla d'informació i suport a l'ús públic. En aquesta visita es va analitzar tota la documentació i requisits del sistema, es va repassar i ordenar tots els documents disponibles, proposar millores d'alguns dels procediments i completar registres de dades. En la mateixa visita es van verificar els Plans de millores del compromís per a la sostenibilitat.

Accions formatives, jornades, seminaris i actes organitzats

CURSOS REALITZATS PELS GUARDES 2019

- **Jornada de treball SEFA.** Diputació de Barcelona, Recinte Mundet. Març 2019
- **Curs de protecció de dades bàsic.** Diputació de Barcelona. En línia. Març 2019
- **Sessió formativa sobre la papallona del margalló (*Paysandisia archon*).** Diputació de Barcelona. La Pleta. Maig 2019
- **Sessió formativa sobre coleòpters saproxílics.** Diputació de Barcelona. Gavà. Juliol 2019
- **Sessió de formació sobre Ortòpters.** Diputació de Barcelona. Les Masuques. Setembre 2019
- **Curs Incendis Escola Bombers.** Diputació de Barcelona. Escola de Bombers i Protecció Civil i Parc de Bombers de Gavà. Octubre 2019
- **Sistemes d'informació geogràfica: QGIS.** Diputació de Barcelona. Recinte Escola Industrial. Octubre 2019
- **Jornades seguiment rapinyaires diürns - XPN DIBA**
- **Legislació bàsica en l'àmbit dels espais naturals.** Diputació de Barcelona. Recinte Maternitat. Novembre 2019
- **Sessió de formació FENOCAT.** Diputació de Barcelona i Servei Meteorològic de Catalunya. La Pleta. Novembre 2019
- **Jornada rèptils.** GRENP i Ajuntament de Calafell. Calafell. Desembre 2019

CURSOS REALITZATS PEL PERSONAL DE MANTENIMENT 2019

- **Curs de protecció de dades bàsic.** Diputació de Barcelona. En línia. Març 2019
- **Protocol de primera intervenció en conats d'incendis forestals.** Diputació de Barcelona. Parc de Bombers de Gavà. Octubre 2019

Annex I. Pla de seguiment i recerca

Fitxes resum de les activitats i estudis realitzats

Seguiment de la fauna

- Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya. Garraf-Olèrdola-Foix. Temporada 2018-2019
- Els ocells als parcs del Parc del Foix. Resultats del conveni específic de col·laboració entre la Diputació de Barcelona i l'Institut Català d'Ornitologia. Any 2019
- Seguiment ornitològic al Parc del Foix. Any 2019
- Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de mamífers carnívors al Parc del Foix
- Validació de la metodologia per al seguiment de rèptils al Parc del Foix
- Seguiment dels punts d'aigua d'importància per a les poblacions d'amfibis al Parc del Foix. Any 2019
- Seguiment estandarditzat de la flora amenaçada (SEFA) al Parc del Foix
- Avaluació preliminar del seu estat a la xarxa i establiment de programes de seguiment per a coleòpters saproxílics i ortòpters

Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya. Garraf-Olèrdola-Foix. Temporada 2018-2019

C. Rosell, B. Pericas, J. Colomer, F. Navàs, A. Colomer (MINUARTIA)

Objectius

- Conèixer la tendència demogràfica de la població de senglar als parcs del Garraf, d'Olèrdola i del Foix.
- Fomentar la cooperació entre gestors, tècnics, guardes i caçadors.

Aquests treballs proposats responen a l'Obj. 4.9 (*Conèixer l'evolució de l'estat de grups d'organismes bioindicadors*), a l'Obj. 5.7 (*Conèixer la dinàmica de les plagues i les invasions biològiques*) i a l'Obj. 6.5 (*Avaluar les accions de control de les espècies plaga i invasores*) del [Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona](#).

Mètodes

Aquest seguiment es duu a terme en el marc del Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya (PSS), impulsat pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Diputació de Barcelona des de l'any 1998.

La metodologia és la mateixa que s'utilitza en els 22 espais que formen la xarxa d'observatoris del PSS. Es basa en l'anàlisi de les dades de les batudes de senglar que es fan en cada espai, anotades per les mateixes colles de caçadors, i a partir de les quals s'extreuen indicadors sobre l'activitat cinegètica i l'evolució de l'espècie.

Resultats

El Programa de seguiment de senglar als parcs del Garraf, Olèrdola i Foix es va iniciar fa 19 anys. La participació continuada en els darrers anys d'un nombre superior de colles permet garantir resultats precisos i fiables.

A la temporada 2018-2019 s'han analitzat les dades facilitades per nou colles, que corresponen a un total de 150 batudes dutes a terme en una superfície d'unes 29.900 hectàrees (13 APC i la ZCC de Garraf). Això suposa un augment de la superfície respecte la temporada anterior. Cada colla ha portat a terme una mitjana de 17 caceres durant el període hàbil (del 2 de setembre al 31 de març) i s'han fet en tot l'espai 0,5 batudes/km², valors iguals al de l'any anterior. En conjunt, les nou colles que han omplert el *Carnet de colla senglanaire* han caçat, durant el període hàbil de caça, 361 senglars, que representen 1,2 senglars caçats/km² (Taula 1). Aquest valor és lleugerament superior al de l'any passat, però es manté per sota de la mitjana de la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment de senglar. La densitat ha augmentat un 16% respecte la temporada anterior i l'estima es situa al voltant dels 4,5 individus/km² (Figura 1). Aquest fet contrasta amb la disminució generalitzada de densitat a la majoria d'observatoris del seguiment de senglar. Tot i que el tractament incorpora només les batudes realitzades durant el període hàbil de caça, als Carnets de colla senglanaire també s'anoten batudes realitzades per danys a l'agricultura (tant mitjançant autorització excepcional com en el període d'estiu).

Enguany s'han anotat 3 batudes realitzades fora del període hàbil, en les quals s'han abatut 7 senglars. Si es sumen a les batudes realitzades durant el període de caça, s'obté un total de 153 caceres (el 2% fora del període hàbil), i de 368 senglars caçats (el 2% en batudes fora del període hàbil). El rendiment en

	Garraf-Olèrdola-Foix	Mitjana observatoris PSS
Nombre de batudes per km ²	0,5	0,9
Senglars caçats per batuda	2,4	2,7
Senglar caçats per km ²	1,2	2,5
Efectivitat de caça	27% ¹	38% ¹
Estima de densitat (senglars/km ²)	4,5	Mín.: 1,2 (Alt Pallars)

aquestes batudes per danys és de 2,3 senglars caçats/batuda, un valor similar a l'enregistrat durant el període hàbil (2,4 senglars caçats/batuda). Enguany, a diferència d'altres anys, no s'ha recollit informació sobre senglars capturats en aguait diürns per danys a l'estiu. No s'ha recollit informació de mortalitat de senglar per altres causes.

Màx.: 15,5 (Alt Empordà)

Taula 1. Indicadors de la temporada 2018-2019 al Garraf-Olèrdola-Foix i comparació amb la mitjana dels observatoris de Catalunya. Autor: MINUARTIA 2019

Enguany, per cinquena temporada consecutiva s'han anotat observacions de cabirols als quaderns. Aquest any s'han fet observacions en 12 batudes, un nombre similar al de la temporada anterior (Taula 2). L'espècie hauria colonitzat recentment l'espai amb exemplars procedents de la dispersió de poblacions properes on es va portar a terme la seva reintroducció.

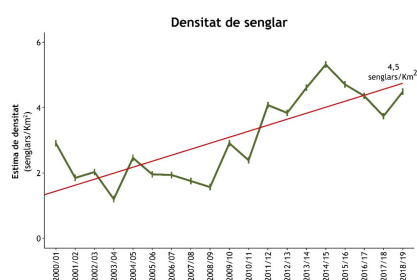

Figura 1. Evolució de l'estima de densitat de senglar als parcs del Garraf, Olèrdola i Foix. La línia vermella representa la tendència global al llarg del seguiment. Autor: MINUARTIA 2019

Temporada	Batudes amb observacions		Mitjana d'individus observats per batuda
	Nombre	Percentatge *	
2014-2015	1	<1%	1,0
2015-2016	1	<1%	2,0
2016-2017	6	4%	1,2
2017-2018	11	8%	1,4
2018-2019	12	8%	1,3

* Percentatge respecte el nombre total de batudes anotades als Carnets de colla senglanaire.

Taula 2. Cabirols detectats durant les batudes de senglar als parcs del Garraf, Olèrdola i Foix durant les últimes cinc temporades. Autor: MINUARTIA 2019

Conclusions

La densitat de la població de senglar al Garraf es manté en densitats moderades (4,5 individus/km²), però amb una tendència global ascendent. És recomanable aplicar algunes actuacions que integrin els diferents agents implicats per evitar majors augments de densitat que potenciïn la conflictivitat causada per l'espècie.

Referències

MINUARTIA (2019) *Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya. Montnegre i el Corredor. Temporada 2018-2019*. Oficina Tècnica de Parcs Naturals, Diputació de Barcelona. Memòria inèdita, 23 pàgs.

Els ocells al Parc del Foix. Resultats del conveni específic de col·laboració entre la Diputació de Barcelona i l'Institut Català d'Ornitologia. Any 2019

S. Herrando, M. Anton, G. Gargallo, M. Franch, D. Garcia, O. Baltà, E. Rovira i X. Macià (Institut Català d'Ornitologia, ICO)

D. Guinart, M. Vila, D. Carrera, R. Loire, D. Pons, E. Valbuena, A. Ludevid, (Diputació de Barcelona)

F. Casas, P. Torres, V. Gómez (Consorti del Parc del Foix)

Objectius

Els objectius i el pla de treball associat per l'any 2019 al Conveni específic de cooperació i col·laboració entre la Diputació de Barcelona i l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), per la col·laboració en l'execució dels plans de conservació de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona es van concretar en quatre programes:

1. Programa de seguiment i vigilància. Basat en l'establiment i manteniment del sistema de parcel·les de monitoratge que permetin obtenir tendències temporals en la biodiversitat ornitològica de la província de Barcelona i elaborar indicadors de l'estat del medi natural i dels efectes que en aquest estan tenint els canvis ambientals que s'estan produint actualment. Enguany s'ha ampliat aquest apartat amb un any pilot de seguiment de rapinyaires nidificants.

2. Programa d'adquisició i manteniment de la informació. Enguany s'ha tancat la proposta de seguiment de rapinyaires nidificants dins de la XPN de la DiBa. A més també s'ha realitzat el traspàs d'informació faunística des de les bases de dades gestionades per l'ICO tant a les de la XPN de la DiBa com al GBIF.

3. Pla d'Acció vinculat al Pla de conservació. Per al 2019 es treballa seguint dues línies. Per una banda es duen a terme tasques de recopilació d'informació de la xarxa de parcs per als Formularis Normalitzats de Dades de la Xarxa Natura 2000.

4. Programa de divulgació i formació. Durant el 2019 s'han dut a terme tasques de manteniment, millora i actualització en els portals de biodiversitat de la diputació, en "l'Aguait" i en "l'Alerta" i s'ha participat en actes de divulgació i transferència en diferents espais de la XPN.

Aquest estudi proposat respon a l'Obj. 1.5 (*Conèixer la relació d'espècies i la distribució i abundància de les més rellevants*), l'Obj. 1.6 (*determinar i localitzar els elements d'interès de conservació prioritària (EICP)*), l'Obj. 4.6 (*Conèixer l'evolució de l'estat de la fauna vertebrada d'interès*), l'Obj. 4.9 (*Conèixer l'evolució de l'estat de grups d'organismes bioindicadors*), l'Obj. 5.1 (*Conèixer la dinàmica del canvi climàtic*), l'Obj. 5.4 (*Conèixer la dinàmica de la fragmentació del paisatge*), i a l'Obj. 7.5 (*Mantenir actualitzada la base de dades i cartografia*) entre d'altres del **Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona**.

Mètodes

L'àmbit d'estudi dels Parcs de la Serralada Litoral Sud conformen un conjunt de parcs de baixa muntanya amb un clima mediterrani sec i un conjunt de sòls majoritàriament calcaris en el domini climàtic de les màquies i les garrigues. Aquesta unitat agrupa els parcs del Garraf, Olèrdola i **Foix**.

1. Programa de seguiment i vigilància

Projecte SOCC (Seguiment d'Ocells Comuns de Catalunya)

Realització d'un transecte de tres quilòmetres. Cada transecte es visita dues vegades a la primavera i dues a l'hivern, en les quals es determinen i es compten tots els ocells detectats.

El parc compta amb un itinerari (95) que transcorre per vinyes, alternat amb massa forestal i per les proximitats de l'embassament, essent representatiu del parc. Tot i que no es considera una prioritat per al conjunt de la xarxa, si la

disponibilitat de col·laboradors ho permet es pot plantejar un nou itinerari a la part nord-est del parc, especialment en espais arbustius, que milloraria la cobertura de la superfície del parc i dels seus hàbitats, a més de contribuir en l'anàlisi de les espècies d'espais arbustius al conjunt de la Xarxa de Parcs Natural de la Diputació de Barcelona.

Amb la informació del SOCC, per al conjunt de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, s'ha realitzat:

- Una avaluació de l'estat global de les poblacions d'ocells a través de l'anomenat **Wild Bird Index** (WBI) per posar en context la resta d'indicadors.
- **Tres indicadors de l'estat dels ambients** monitoritzats a partir de la informació que prové de les espècies, d'acord amb els hàbitats definits pels seus requeriments ecològics: medis agrícoles, medis forestals i medis oberts naturals.

Per fer-ho s'han elaborat tendències poblacionals de 85 espècies d'ocells comuns utilitzant de manera conjunta les dades dels 54 itineraris SOCC ubicats a l'interior d'algun dels espais que conformen la xarxa i els 3 itineraris que es realitzen a l'interior del Parc Natural de la Serra de Collserola. Els resultats obtinguts s'han comparat amb els mateixos indicadors calculats per 1) al mateix període a tota la província de Barcelona on s'han obtingut tendències de 105 espècies calculades a partir de les dades de 169 itineraris SOCC i 2) el període 2002-2018 al conjunt de Catalunya on es van calcular tendències de 132 espècies a partir de les dades de 406 itineraris SOCC combinades amb altres seguiments realitzats a escala catalana per tal de disposar de la millor informació possible.

Seguiment de les poblacions d'ocells rapinyaires nidificants als parcs de la Xarxa

El seguiment de les poblacions d'ocells rapinyaires nidificants a la Xarxa de Parcs Naturals ha comptat amb iniciatives encaminades a estandarditzar el model de seguiment a tota la XPN i a generar dades comparables entre els diferents espais que la componen. Els objectius inicials de l'any eren cobrir 40 quadrats de 2,5x2,5 km i situar un punt de seguiment de rapinyaires diürns en cadascun d'aquests quadrats. Aquesta tasca l'han fet un conjunt de professionals coordinats des de l'oficina tècnica de l'ICO. Al final, s'han fet els 40 quadrats que han estat coberts per personal especialitzat propis dels parcs i professionals de l'ICO que han realitzat el seguiment en aquells parcs en els quals el personal de parcs no disposa dels coneixements necessaris per a aquesta tasca. En aquests casos, el personal de l'ICO ha estat acompanyat per guardes que, a més de facilitar l'accés a zones complexes i compartir el seu coneixement del territori, podien aprofitar per aprendre sobre l'observació d'aquest grup d'ocells. A la XPN s'han cobert 25 quadrats des del personal dels parcs (guarderia de Sant Llorenç, Garraf, Olèrdola i Foix) i 15 des de l'ICO. En total s'han cobert 43 punts d'observació complets amb les 4 sessions i les 3 hores per sessió, el que equival a 516 hores de mostreig i 344 hores de desplaçament per accedir als punts d'observació. Les dades s'han recollit en fitxes de camp estandarditzades que es van transmetre a la coordinació de l'ICO i s'han informatitzat en una base de dades de resum de les dades en MS Access i en un projecte GIS on s'han georeferenciat totes les observacions.

2. Programa d'adquisició i manteniment de la informació

Recerca científica d'interès divulgatiu en conservació de la biodiversitat. S'ha treballat molt especialment en el coneixement de les causes que hi ha al darrere de la pèrdua d'espècies. Aquesta anàlisi s'ha fet amb les dades del SOCC, conjuntament amb les dades de l'altre gran projecte de seguiment que es fa la xarxa de parcs de la DiBa, que és el CBMS (papallones). En aquest treball hi han participat investigadors de diversos centres de recerca internacionals.

Estructuració del seguiment general i de les dades de nius de rapinyaires.

Manteniment del sistema de recollida de dades de naturalistes Ornitho.cat.

Incorporació de les dades obtingudes en els programes de seguiment de l'ICO a les bases de dades dels parcs. Transmissió de tota la informació ornitològica (molt especialment, per la seva magnitud, la del portal Ornitho.cat) al Sistema d'informació de biodiversitat de la Xarxa de Parcs Naturals (SMA).

Integració de les dades recollides a ornitho.cat al Global Biodiversity Information Facility (GBIF). Incorporació de dades del projecte Ornitho dins de la província de Barcelona al portal GBIF-Espanya per millorar la divulgació i l'ús de la informació recopilada per l'ICO amb la col·laboració i promoció de la Diputació de Barcelona cap a la societat i la comunitat científica internacional.

3. Pla d'acció vinculat al pla de conservació

Recopilació d'informació de la Xarxa de Parcs per a l'acompliment dels Formularis Normalitzats de Dades de la Xarxa Natura 2000.

Durant el present any, s'han centrat els esforços a: 1) determinar models de tractament de dades que donin resposta a tots els espais de la Xarxa Natura 2000 i 2) cercar sinergies amb agents locals per validar i corregir les

dades a escala local allà on hi ha seguiments locals. En aquest darrer aspecte, els espais ben estudiats com són els parcs de la Xarxa de Parcs, han estat de notable importància.

Anàlisi de l'evolució de les poblacions de perdiu als parcs i valoració de l'impacte de l'activitat cinegètica. S'han analitzat les dades disponibles dels seguiments de perdiu roja per valorar si hi ha hagut canvis en les seves poblacions al llarg dels anys i, en la mesura que les dades ho han permès, avaluar si aquests canvis poblacionals poden tenir relació amb l'activitat cinegètica. A tal efecte s'ha fet l'anàlisi detallada de les dades recopilades a escala temporal en el programa SOCC i a escala geogràfica en els diferents atles. Paral·lelament també s'ha fet l'anàlisi de dades recollides en dos dels espais de la Xarxa de Parcs: el Parc del Garraf i el Parc Natural i Reserva de la Biosfera del Montseny.

4. Programa de divulgació i formació

Divulgació general dels resultats de l'estat dels ocells (mitjans de comunicació)

Elaboració del material per al plafó sobre la migració de rapinyaires a Canòpolis

Actualització de la informació dels projectes de seguiment d'ocells en la Web de Conservació dels Parcs. Se sintetitza la informació del projecte SOCC i del projecte SYLVIA.

Manteniment del portal d'informació de dades de ciència ciutadana dels parcs (L'Aguait). Extracció de les dades dels 30 darrers dies. De cadascun dels 12 parcs de forma individualitzada per aproximar el coneixement natural a la ciutadania.

Finalització i lliurament del Visor d'Ornitho.cat de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ("l'Alerta"). Permetrà als responsables dels parcs rebre la informació sobre observacions d'aquestes espècies de manera gairebé immediata.

Resultats

1. Programa de seguiment i vigilància

Projecte SOCC

El conjunt de la població d'ocells que s'aprecia en el Wild Bird Index o indicador del global de la comunitat ornítica (Figura 1), denota un estat més desfavorable d'aquest grup en la Xarxa de Parcs respecte al registrat per Catalunya i pel total de la província de Barcelona. D'aquesta manera, el gràfic indica una tendència de lleu decrement a la xarxa, mentre que a Catalunya i a la província de Barcelona la tendència és estable.

Així l'indicador forestal (Figura 2) mostra que els ocells associats a aquest medi gaudeixen d'una salut de ferro a la Xarxa de Parcs Naturals més alta fins i tot que la que es dona al conjunt del país que ja és prou bona. En canvi en el conjunt de la província de Barcelona, sembla que els ocells forestals no mostren una evolució tan positiva i, per tant, caldria pensar a fomentar els valors de la coberta forestal de la Xarxa de Parcs com un dels punts forts de la conservació que s'hi duu a terme.

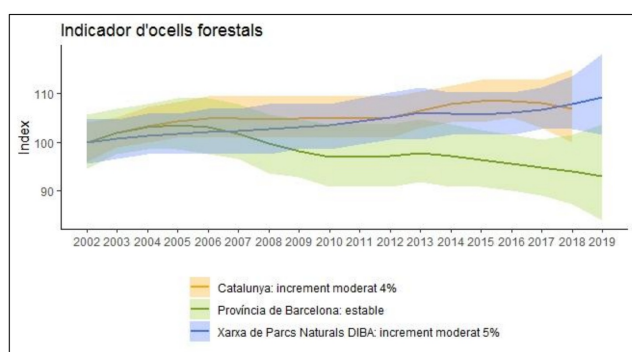

Figura 1. Canvis en el Wild Bird Index o indicador de la comunitat d'ocells en el període 2002-2018 en el conjunt de Catalunya i en el període 2002-2019 a la província de Barcelona i a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Font: ICO-DIBA 2019.

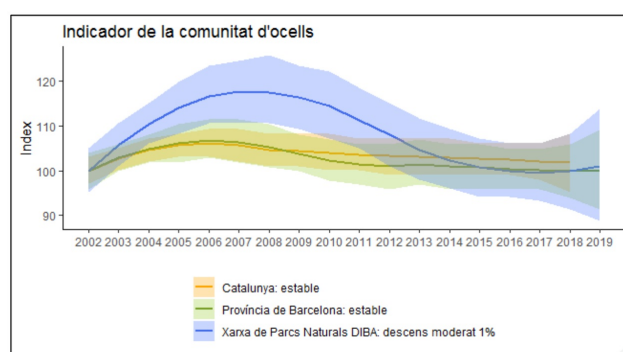

Figura 2. Canvis en l'indicador forestal en el període 2002-2018 en el conjunt de Catalunya i en el període 2002-2019 a la província de Barcelona i a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Font: ICO-DIBA 2019.

Un pensament similar es pot despendre de l'anàlisi de l'indicador d'ocells lligats a zones obertes naturals (Figura 3), bàsicament prats i matolls, en el qual es veu com la Xarxa de Parcs manté poblacions estables igual que en el

conjunt de la província, en contrast amb la important davallada que mostren aquestes espècies en el conjunt de Catalunya.

Finalment, l'indicador d'ocells agrícoles (Figura 4) mostra descensos en totes les unitats estudiades, però en el cas de la Xarxa, aquest descens és el més intens de totes les unitats estudiades i mostra un patró temporal molt semblant al que es veia per al conjunt de totes les poblacions d'ocells.

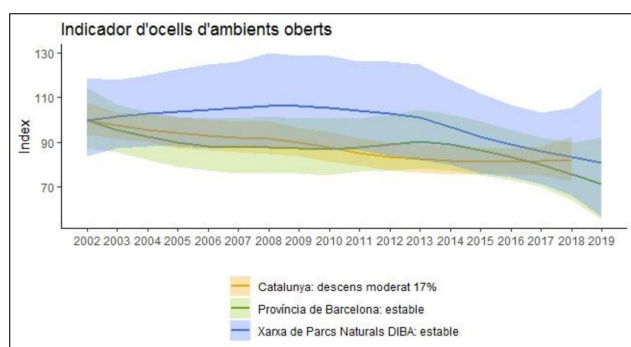

Figura 3. Canvis en l'indicador de zones obertes naturals en el període 2002-2018 en el conjunt de Catalunya i en el període 2002-2019 a la província de Barcelona i a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Font: ICO-DIBA 2019.

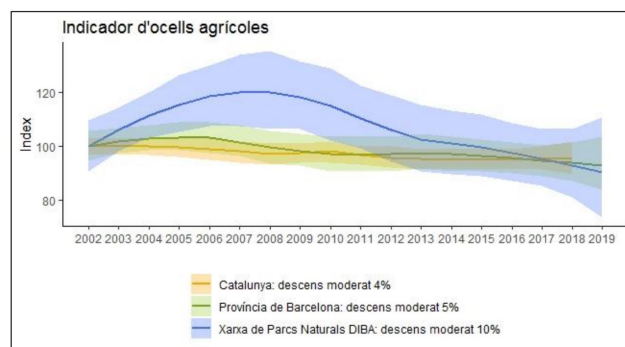

Figura 4. Canvis en l'indicador agrícola en el període 2002-2018 en el conjunt de Catalunya i en el període 2002-2019 a la província de Barcelona i a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona. Font: ICO-DIBA 2019.

En conclusió l'anàlisi que es pot fer d'aquests indicadors apunta a que sembla que en la xarxa els ambients naturals tenen una bona salut, mentre que aquells que depenen de l'activitat humana tradicional sobre el territori són els que pateixen una major davallada. Caldria potser impulsar polítiques d'ocupació del territori i de tornada a activitats agroromaderes de caire extensiu, encara que sigui en l'improductiu paisatge de les muntanyes mediterrànies.

Seguiment de les poblacions d'ocells rapinyaires nidificants als parcs de la Xarxa

El volum de dades generades a través de la metodologia proposada es visualitza a la Taula 1. Aquest volum de dades, però, no és d'igual qualitat. D'aquesta manera el volum de dades acompanyades d'evidències de cria que era un dels objectius del projecte ha estat proper al 23% (389 de 1.727 observacions). Les observacions de cada individu s'han georeferenciat i s'han agrupat al voltant de buffers que permetien unir les observacions properes i, intuïm que allà on s'acumulaven núvols d'observacions de les mateixes espècies en dies separats, es podien identificar uns hipotètics territoris, més o menys permanents. Aquests buffers s'han adaptat per a cada espècie comparant els territoris amb nius coneguts en els 3 darrers anys i s'ha proposat la seva utilització com una manera d'estandarditzar el resultat del seguiment per obviar l'estocasticitat de les condicions d'observació en els diferents punts. Això permetria establir tendències al llarg del temps.

Espai natural	Quadrats	Observacions	Observacions/ Quadrat	Espècies
Parc Natural del Garraf	4	33	8	7
Parc d'Olèrdola	1	12	12	6
Parc de la Serra de Marina	2	26	13	4
Parc del Foix	2	32	16	8
Parc Natural de Sant Llorenç	7	171	24	11
Parc Natural del Montseny	9	236	26	13
Parc de la Serralada Litoral	2	56	28	10
Reserva Natural de Mas de Melons	1	37	37	9
Parc Natural del Montnegre i el Corredor	7	373	53	14
Parc Natural de l'Alt Pirineu	2	147	74	11
Espai Natural de Guàrdies-Savassona	4	402	101	13
Parc del Castell de Montesquiu	1	202	202	9

Taula 1. Detall de les observacions recollides en l'any pilot de seguiment de rapinyaires. Font: ICO-DIBA 2019.

2. Programa d'adquisició i manteniment de la informació

Recerca científica d'interès divulgatiu en la conservació de la biodiversitat. La determinació de les causes

subjacents en les dinàmiques que anem observant amb els diferents programes de seguiment de la biodiversitat és un tema molt complex que necessita recerca especialitzada en el tema. Des de l'ICO intentem tant fer recerca des de la pròpia entitat com treballar amb investigadors punters que aprofitin les dades que recollim. Durant el 2019, aquestes col·laboracions han pogut cristal·litzar en un article (Herrando et al. 2019) amb notable impacte tant en la premsa escrita com en la comunitat científica on, per primer cop, es determinava a partir de les dades del SOCC i el CBMS que el factor determinant en l'evolució de les poblacions en els sistemes mediterranis és la precipitació. Aquest resultat pot tenir notables implicacions en matèria de conservació, especialment si parlem de polítiques encaminades a mitigar els efectes del canvi climàtic en les poblacions d'ocells.

Estructuració del seguiment general i de les dades de nius de rapinyaires. Després de la realització del seguiment en l'any pilot i de la recollida i l'anàlisi de les dades, els resultats es van presentar en una nova jornada de debat amb totes les parts que han estat implicades d'una manera o altra en l'estructuració del seguiment. La jornada va tenir lloc a les oficines del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i de l'Obac el 25 de novembre i s'hi va destacar que en general, el seguiment de la metodologia va ser bo, tot i que en algun cas no es van marcar les localitzacions exactes. Els principals problemes que s'han determinat han estat:

1. Dificultats a trobar localitzacions bones per posar el punt de mostreig
2. La dificultat de conèixer amb exactitud la cobertura visual del punt de mostreig
3. La dificultat de marcar les localitzacions exactes, a l'extrem que, en algun cas, ni tan sols s'han pogut col·locar sobre el mapa.

D'altra banda, també es va plantejar el fet que hi ha una notable diferència entre les observacions realitzades a primera hora molt més vinculades a l'activitat reproductora vora el niu i les observacions realitzades en les darreres hores més vinculades a les àrees d'alimentació però que donen una visió més àmplia de la densitat d'individus de les diferents espècies, una diferència que caldria tenir en compte en futures anàlisis de les dades recollides.

Manteniment del sistema de recollida de dades de naturalistes Ornitho.cat. Aquest any s'ha donat assistència tècnica al col·lectiu de naturalistes voluntaris. S'han elaborat i coordinat notícies d'interès per a aquest col·lectiu de manera periòdica. Es va realitzar una trobada anual al Museu Blau on, entre altres temes es va abordar la possible entrada de nous grups taxonòmics, en particular els cargols, les papallones nocturnes i els grans escarabats, a l'hora que es mira d'avançar en l'interès del col·lectiu per impulsar la recopilació de dades d'altres grups taxonòmics d'especial interès, com ara espècies invasores o espècies incloses en els annexos de la Directiva Hàbitats. També s'han mantingut els acords i el pagament de les quotes anuals per al manteniment de la base de dades d'Ornitho.cat a l'empresa suïssa Biolovision.

Incorporació de les dades obtingudes en els programes de seguiment de l'ICO a les bases de dades dels parcs. Enguany s'ha tornat a executar el protocol de transferència de dades de les bases de dades de l'ICO a les dels gestors dels parcs de la DiBa amb l'objectiu de dotar als gestors d'informació objectiva i rigorosa provinent dels programes de seguiment i de ciència ciutadana, d'una manera homogènia i integrada, i que en faciliti la consulta i explotació. A principis de 2019 es va fer efectiva la transferència en format SMA dels següents paquets d'informació:

- Les dades entrades al portal www.ornitho.cat entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2018 relatives als municipis que afecten cadascun dels parcs gestionats per la DiBa.
- Totes les dades recopilades entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2018 a l'interior dels parcs de la DiBa en els dos principals projectes de seguiment impulsats per l'ICO: el SOCC i el SYLVIA.

Integració de les dades recollides a ornitho.cat al Global Biodiversity Information Facility (GBIF). El procés realitzat enguany ha comportat carregar dades dels 10 grups taxonòmics de la província de Barcelona i relativa a UTM 1x1 o UTM 10x10 si es tractava d'una espècie vulnerable. Aquesta informació s'ha associat al Portal de biodiversitat de la web de Conservació de la Biodiversitat de la XPN: <http://parcs.diba.cat/web/conservacio-de-la-biodiversitat>

3. Pla d'acció vinculat al pla de Conservació

Recopilació d'informació de la Xarxa de Parcs per a l'acompliment dels Formularis Normalitzats de Dades de la Xarxa Natura 2000.

Tot i que la legislació comunitària només demana dades d'ocells per als espais declarats com a ZEPA, des de l'ICO hem fet un esforç per posar aquestes dades en tots els espais de la Xarxa Natura 2000 i, per tant, s'ha informat sobre tots els parcs de la Xarxa de Parcs Naturals de la DiBa.

De manera detallada, la informació que es demana en els FNDs és el volum de població i la representativitat de les espècies d'ocells incloses a l'annex I de la Directiva Ocells, així com d'aquelles espècies que s'han utilitzat en l'estat membre com a prioritàries per declarar algun espai i que, en la nomenclatura comunitària, s'anomenen SPA-trigger. A més de la població es demana la importància de l'espai en la població nacional de l'espècie i el grau

d'aïllament de la població amb relació a la població global.

En conjunt, s'ha de destacar que el volum d'informació recopilada a la Xarxa de Parcs fa que, en aquests moments, l'acompliment dels FNDs per a aquests espais hagi estat, en comparació amb la resta de la Xarxa Natura 2000, òptima.

Anàlisi de l'evolució de les poblacions de perdiu als parcs i valoració de l'impacte de l'activitat cinegètica.

De la xarxa de parcs de la Diputació de Barcelona s'han seleccionat els 54 itineraris SOCC per fer l'anàlisi de dades, excloent aquells itineraris que no aportarien dades suficients per ser mostres que han començat recentment. 16 es troben al grup Litoral nord (8 al Montnegre-Corredor, 4 al Parc de la Serralada litoral i 4 a la Serralada de Marina). 6 al Litoral sud (4 al del Garraf, 1 al d'Olèrdola i 1 al Parc del Foix,). Al Prelitoral nord 16 (10 al Montseny, 5 a l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona i 1 a Montesquiu), 11 al Prelitoral sud i 5 al Parc Agrari del Baix Llobregat.

D'aquests 54 itineraris en la xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona s'ha detectat la perdiu roja en 28 itineraris (51,9%). 7 al Litoral nord (43,8%), 4 al Litoral sud (66,7%), 4 al Prelitoral nord (25%), 6 al Prelitoral sud (54,5%) i 5 al Parc Agrari del Baix Llobregat (100%).

Els canvis anuals de l'índex poblacional de la perdiu roja per al grup de parcs Litoral sud es mostren a la Figura 5 (valor de referència=1 en l'any 2002). Aquests valors mostren una tendència incerta per a aquest grup de parcs (-4.60% (+1.65, -10.65%)).

La xarxa de parcs de la Diputació de Barcelona inclou 76 quadrats d'1x1 km de l'Atlas d'ocells nidificants: 17 al Litoral nord, 17 al Litoral sud, 29 al Prelitoral nord, 9 al Prelitoral sud i 4 al Parc Agrari del Baix Llobregat. D'aquests, el nombre de quadrats en que s'ha detectat la perdiu roja és baix, 19 (25%) i varia bastant entre grups de parcs, sent al conjunt de parcs Litoral sud major que als altres grups de parcs (9 quadrats, 52.9%).

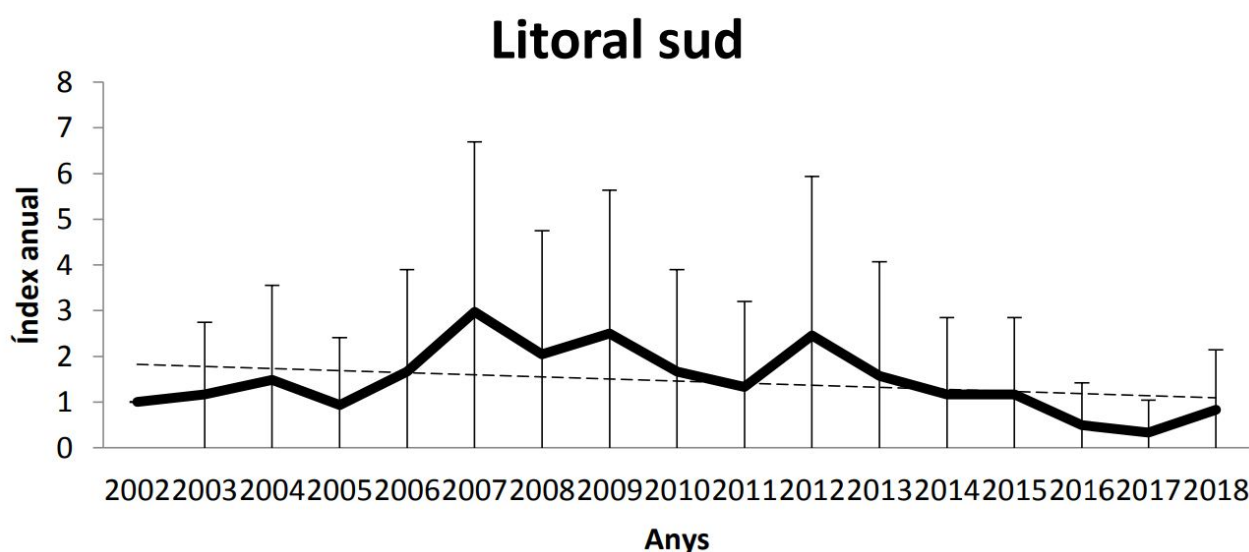

Figura 5. La línia negra gruixuda indica la tendència poblacional anual de la perdiu roja a partir de les dades del SOCC, als parcs de la Diputació de Barcelona de la zona Litoral sud, que inclou el Garraf, Olèrdola i el Foix. Al primer any (2002) se li dona el valor 1 i la resta d'anys representen un índex de varietat anual respecte al 2002. La línia discontinua representa la línia de tendència dels resultats al llarg del període 2002-2018. Les línies verticals indiquen els intervals de confiança al 95% de cada any. Font: ICO-DIBA 2019.

4. Programa de divulgació i formació

Divulgació general dels resultats de l'estat dels ocells (mitjans de comunicació)

Durant el 2019 ha estat de vital importància la publicació en la prestigiosa revista *Scientific Reports* de l'article Herrando et al 2019. Aquest ha tingut un impacte mediàtic molt important. La difusió de les tasques també s'ha dut a terme en activitats organitzades dins la Xarxa de Parcs i, en concret, s'ha assistit a l'acte de commemoració del 30 aniversari del seguiment de rapinyaires a Canòpolis on es va oferir una xerrada sobre la migració dels rapinyaires a Catalunya i en la V Trobada d'Estudiosos de la Serralada Litoral Central i VIII del Montnegre i el Corredor on es va presentar l'any pilot del seguiment de rapinyaires als parcs de la unitat Litoral Nord.

Elaboració del material per al plafó sobre la migració de rapinyaires a Canòpolis

Dins el conveni ICO-DiBa de 2019 s'ha inclòs l'elaboració dels continguts del plafó informatiu sobre la migració de rapinyaires a Canòpolis. Els textos i la selecció de les espècies ha anat a càrrec del personal que duu a terme el seguiment de la migració a Canòpolis liderats per Rodrigo del Amo, guarda del parc i ornitòleg amb un gran coneixement sobre el fenomen en aquesta localitat. S'ha escollit una selecció de les 16 espècies de rapinyaires més representatives de la migració per Canòpolis. Per a cada espècie s'incorpora una il·lustració de l'il·lustrador Martí Franch, juntament amb el nom català i científic de l'espècie, la seva envergadura, un esquema de la fenologia migratòria i algunes indicacions sobre com reconèixer l'espècie.

Actualització de la informació dels projectes de seguiment d'ocells en la Web de Conservació dels Parcs.

Durant el 2019 s'ha actualitzat l'apartat de programes de seguiment d'ocells de la web de conservació de la DiBa (<http://parcs.diba.cat/web/conservacio-de-labiodiversitat/ocells>) amb l'anàlisi de les dades corresponents a la temporada de camp de 2018.

Manteniment del portal d'informació de dades de ciència ciutadana dels parcs (L'Aguait).

S'han implementat tres millores a l'Aguait per facilitar la consulta de les dades:

1. Sistema de selecció de capes per part de l'usuari. S'han inclòs les capes de l'IGCG topogràfic i ortofoto, de manera que l'usuari pot escollir la capa base que li sembli més adient.
2. Sistema de selecció de dates. S'ha incorporat la possibilitat de seleccionar entre quatre opcions: últim mes (activada per defecte), últims 3 mesos, última primavera, última tardor
3. Possibilitat d'ordenació de les dades per ordre alfabètic o per nombre d'observacions. S'ha afegit l'opció de poder ordenar la llista o graella d'espècies també per ordre alfabètic, per facilitar la cerca de l'espècie.

Finalització i lliurament del Visor d'Ornitho.cat de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ('l'Alerta')

Enguany s'ha finalitzat el visor de dades d'Ornitho.cat per a la Xarxa de Parcs Naturals, visor anomenat "l'Alerta".

Referències

Herrando, S.; Titeux, N.; Brotons, Ll.; Anton, M.; 1, Ubach, A.; Villero, D. 5, García-Barros, E.; Munguira, M.L.; 8, Godinho, C.; Stefanescu, C. 2019. *Contrasting impacts of precipitation on Mediterranean birds and butterflies*. Scientific Reports, 9:5680.

ICO-DIBA (2019) *Memòria del conveni específic de cooperació i col·laboració entre la Diputació de Barcelona i l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), per la col·laboració en l'execució dels plans de conservació de la Xarxa de Parcs Naturals*. Memòria inèdita, 213 pàgs.

Seguiment ornitològic al Parc del Foix

X. Bayer, C. Guasch, H. Salvadó (Recerca i Estudi de Natura al Foix, Gaià i Anoia, COBIT).

Objectius

L'objectiu principal d'aquest treball és contribuir en el coneixement de la fauna d'aquest espai natural i en la seva evolució, estudiant-ne la fenologia, les tendències poblacionals, l'ocupació dels diferents ambients naturals, i altres aspectes d'interès.

Aquest estudi proposat respon a l'Obj. 1.5 (*Conèixer la relació d'espècies i la distribució i abundància de les més rellevants*), l'Obj. 1.6 (*determinar i localitzar els elements d'interès de conservació prioritària (EICP)*), l'Obj. 4.6 (*Conèixer l'evolució de l'estat de la fauna vertebrada d'interès*), l'Obj. 4.9 (*Conèixer l'evolució de l'estat de grups d'organismes bioindicadors*), l'Obj. 5.1 (*Conèixer la dinàmica del canvi climàtic*), l'Obj. 5.4 (*Conèixer la dinàmica de la fragmentació del paisatge*), i a l'Obj. 7.5 (*Mantenir actualitzada la base de dades i cartografia*) entre d'altres del **Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona**.

Mètodes

D'acord amb el Consorci del Parc del Foix des de fa més de 20 anys es realitza una prospecció intensa de la fauna vertebrada del parc. S'utilitza tipologies diverses per a les visites i censos, se segueixen models europeus, nacionals o locals: SOCC, MIGRACTION i les migracions postnupcials, censos d'ocells aquàtics i censos d'ocells a muntanya. També s'ha realitzat un cicle d'activitats obert al públic en general.

El seguiment d'ocells comuns a Catalunya (SOCC). La metodologia d'aquest programa es pot consultar en memòries ornitològiques d'anys anteriors i també a la web de l'Institut Català d'Ornitologia (<http://www.ornitologia.org/ca/>). En concret es recullen dades de "mostreig en ambients mediterranis". Al Parc del Foix hi participen dos ornitòlegs. Les dates en què s'han realitzat els SOCC són:

- 1r cens SOCC època hivernal - 8-1-2019 i 16-1-2019
- 1r cens SOCC època de nidificació - 15-4-2019 i 4-5-2019
- 2n cens SOCC època de nidificació - 20-5-2019 i 6-6-2019
- 2n cens SOCC època hivernal - 8-12-2019 i 18-12-2019

El programa MIGRACTION i les migracions postnupcials. El programa MIGRACTION és un projecte impulsat des de França que té per objectiu crear una xarxa europea de seguiment de les migracions. Al Parc del Foix el seguiment es realitza des del Puig de l'Àliga o des del Turó de les Tres Partions. D'acord amb la metodologia corresponent, totes les observacions del pas migratori realitzades són entrades al programa "Migraction" (<http://www.migraction.net/>). Els censos es comptabilitzen d'hora en hora. Aquest any s'han realitzat un total de 25 sessions de MIGRACTION, a part també recollim dades d'altres observadors.

Censos d'ocells aquàtics. La sistematització dels censos d'ocells aquàtics al Parc del Foix es va iniciar la tardor de 2007. Aquest any 2019 s'han continuat realitzant els 24 censos d'ocells aquàtics (un cada quinzena).

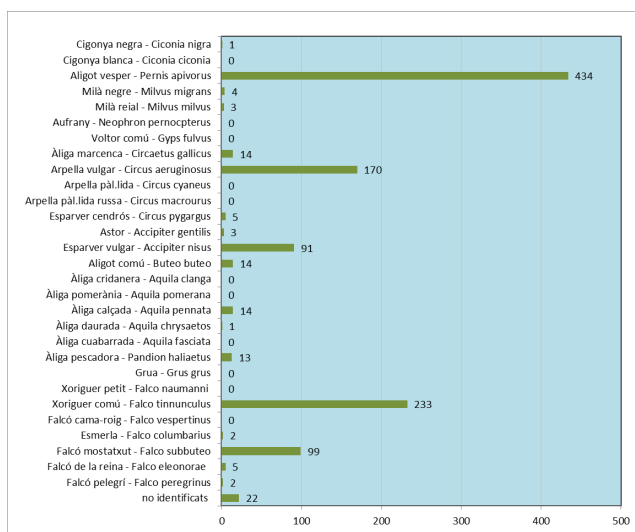
Censos de muntanya. Aquests 7 censos es van iniciar de forma regular l'any 2015. Tots són circulars i fan aproximadament entre 6 i 8 quilòmetres. Cada trimestre s'ha fet un cop cada un dels 7 censos de muntanya. Així doncs, durant el 2019 s'han fet 28 censos de muntanya. Duren aproximadament unes 3 hores en les quals es van anotant totes les espècies observades i la quantitat d'ocells de cada espècie. Els 7 itineraris són:

- Castell de Penyafort, Mas Bellestar, Mas Pigot, Casa Riera
- Torrelletes, Boveres, Casa Alta, Cal Balaguer
- Fondo de Sant Andreu, Daltmar, Plana Morta

- Els Monjos, Sta. Margarida, Albornar, Espitlles
- St. Esteve, Puigverdí, Marsera, Timba, riu Foix
- La Plana, la Costeta, Clariana, Pi de St. Humbert
- Pla de les Palmeres, Talaia, Mas Baró

Resultats i conclusions

L'any 2019 s'han fet un total de 155 sortides al Parc del Foix. D'aquestes, hi ha hagut 46 visites a l'embassament (29,7%), 93 visites a altres zones del parc (60,0%) i 16 visites mixtes, és a dir que s'ha anat al pantà i a alguna altra zona del parc (10,3 %). S'han fet 24 censos d'ocells aquàtics al pantà, 28 censos d'ocells a muntanya i 25 jornades de seguiment de les migracions de tardor (MIGRACTION). La major part han estat visites diürnes, 132 al matí o migdia i 20 a la tarda, de nocturnes se n'han realitzat 3. En total s'han fet 411 hores i 55 minuts de mostreig de camp. En aquestes 155 sortides s'han recollit un total de 5.565 registres. També s'han recollit dades que han estat cedides per diferents col·laboradors (agents rurals, ornitòlegs, aficionats...) o bé extretes de l'ornitho.cat. En el marc del cicle d'activitats obert al públic en general, Aquest ha estat el vint-i-dosè any que s'ha dut a terme la campanya "Les migracions d'ocells al parc del Foix". Es van programar diverses jornades d'alliberament d'ocells rapinyaires i altres animals salvatges. També es van fer sessions d'observació de les migracions des del Turó de les Tres Partions. Enguany es va comptar amb el suport del Consorci del Parc del Foix i el de l'Ajuntament de Vilafranca. A més, es va disposar de la col·laboració del Centre de Recuperació de Fauna Salvatge de Torreferrussa.

Taula 1. Observacions realitzades al Parc del Foix en el marc del programa Migration i les migracions postnupcials. Font: Bayer et al. 2019.

Els resultats de les observacions realitzades en el marc del programa MIGRACTION i les migracions postnupcials es poden visualitzar a la Taula 1. En total han estat 1.130 els ocells rapinyaires i planadors migrants que s'han observat en el pas postnupcial del 2019. El total d'altres ocells migrants (sense incloure rapinyaires) observats des del Turó de les Tres Partions és d'11.677.

Aquest cinquè any de censos de muntanya els resultats han estat prou bons. En total s'han recollit 1.149 registres d'espècies entre totes les sortides, la qual cosa suposa una mitjana de 41,03 espècies detectades per cens, amb un mínim de 31 i un màxim de 51. En el conjunt dels 28 censos d'aquest 2019 s'han anotat 121 espècies diferents. El nombre d'espècies detectades el 2019 a cada zona censada ha estat entre 59 i 81.

Aquest any 2019 s'han observat 188 espècies diferents d'ocells. El total acumulat d'espècies d'ocells que tenim recollides al llarg dels darrers 50-60 anys al parc del Foix ha quedat en 268. Per primera vegada al Parc del Foix s'han observat els següents ocells: el **Xarxet marbrenc** (*Marmaronetta angustirostris*; Figura 1) i el **Batallaire** (*Calidris pugnax*).

Figura 1. Xarxet marbrenc citat per primera vegada al Parc del Foix el 2019. Font: Bayer et al. 2019.

El **Xarxet marbrenc** (*Marmaronetta angustirostris*) és un anàtid que al nostre país s'observa de manera força ocasional. La seva àrea de distribució va des del sud d'Europa i nord d'Àfrica fins a l'Àsia central, però és molt esparsa. Les zones més properes on nidifica són al País Valencià i a Mallorca. L'observació de diversos exemplars al pantà de Foix sembla que va ser fruit d'unes condicions meteorològiques adverses, que van dispersar alguns exemplars des de l'Alcúdia de Mallorca fins aquí. Eren exemplars anellats fruit d'un programa de recuperació de l'espècie a les Balears. Tanmateix, van estar pocs dies a l'embassament. L'observació d'aquest any al pantà de Foix és la primera que hem recollit al Parc del Foix i també el primer cop que s'observa a les comarques del Penedès.

El **Batalaire** (*Calidris pugnax*) és un ocell limícola que al Penedès i a Catalunya s'observa durant els períodes migratoris. Aquesta espècie es reproduïx a diverses regions del nord d'Àsia i Europa. I es desplaça a passar els hiverns al sud d'aquests continents i també a l'Àfrica. Al Penedès s'havia observat diverses vegades, sobretot al litoral. Tot i ésser un ocell molt lligat a la costa, també es pot observar a l'interior.

L'**àliga cuabarrada** (*Aquila fasciata*) ha tornat a criar amb èxit al Parc del Foix. Des del 2012, que es va cremar el niu, que no havien criat amb èxit fins el passat 2018 i aquest 2019.

Hi ha hagut diverses observacions de l'**àliga daurada** (*Aquila chrysaetos*), que com els darrers anys fa pensar en un possible establiment de l'espècie al parc. Tanmateix, en general, les observacions són d'exemplars juvenils.

Pel que fa als ocells rapinyaires, enguany hem pogut confirmar per primer cop la nidificació del **falcó pelegrí** (*Falco peregrinus*) al Parc del Foix. Ja feia anys que s'observaven exemplars en època primaveral i estival, però semblava que procedien de zones allunyades del parc o bé que eren exemplars juvenils no reproductors.

El **tallarol emmascarat** (*Sylvia hortensis*), que recentment es va trobar com a espècie nidificant, es manté amb una població molt localitzada de dues o tres parelles.

La **merla roquera** (*Monticola saxatilis*), que s'havia detectat com a espècie nidificant únicament un any, aquest 2019 s'ha localitzat al mateix territori de cria. És un indret poc accessible i pensem que tan sols hi deu haver una parella nidificant en tot el parc del Foix.

El **botxí** (*Lanius meridionalis*) segueix amb una població extremadament fràgil, sembla que any rere any va disminuint, i ara sembla que sols n'hi ha entre 2 i 4 parelles.

El **còbit ros** (*Oenanthe hispanica*), la **cogullada fosca** (*Galerida theklae*) i el **trobat** (*Anthus campestris*), que recentment han tornat a niar al parc, encara que de forma molt localitzada i escassa, segueixen mantenint unes poques àrees de cria.

Ocells que fa pocs anys s'han establert al Parc del Foix com a nous nidificants s'hi mantenen i fins i tot augmenten en nombre de parelles i en la seva àrea de distribució. Aquest és el cas del **pinsà comú** (*Fringilla coelebs*) i el del **tallarol de garriga** (*Sylvia cantillans*).

L'**agró roig** (*Ardea purpurea*) i el **martinet de nit** (*Nycticorax nycticorax*) es mantenen com a nidificants amb un nombre molt baix de parelles. Per altra banda ocells com el **martinet menut** (*Ixobrychus minutus*), la **polla d'aigua** (*Gallinula chloropus*) i la **fotja** (*Fulica atra*) han reduït el nombre de parelles reproductores a causa (directa o indirecta) del **silur** (*Silurus glanis*). Altres ocells hivernants o que visiten el pantà regularment, com és el cas del **corb marí gros** (*Phalacrocorax carbo*) i de la **gavina vulgar** (*Chroicocephalus ridibundus*) també han estat molt menys freqüents i menys abundants que anys enrere, ho atribuïm als desequilibris que provoca la presència dels silurs. En canvi ocells, com l'**agró blanc** (*Ardea alba*), que fa uns anys eren considerats una raresa, segueixen la tendència a establir-se més temps al pantà i també a consolidar una bona població lligada a aquest espai natural.

D'entre les espècies migradores, aquest any 2019 destaquem la visita d'alguns ocells poc habituals i que no s'observen tots els anys. Aquest ha estat el cas de les espècies següents: **ànec blanc** (*Tadorna tadorna*), **ànec xiulador** (*Anas penelope*), **ànec griset** (*Anas strepera*), **ànec cuallarg** (*Anas acuta*), **xarrasclet** (*Anas querquedula*), **xibec** (*Netta rufina*), **martinet ros** (*Ardeola ralloides*), **esplugabous** (*Bubulcus ibis*), **cigonya negra** (*Ciconia nigra*), **cigonya blanca** (*Ciconia ciconia*), **capó reial** (*Plegadis falcinellus*), **cabussó emplomallat** (*Podiceps cristatus*), **voltor comú** (*Gyps fulvus*), **polla pintada** (*Porzana porzana*), **rascllet** (*Porzana pusilla*), **polla blava** (*Porphyrio porphyrio*), **torlit** (*Burhinus oedicnemus*), **gamba roja pintada** (*Tringa erythropus*), **gamba verda** (*Tringa nebularia*), **gamba roja vulgar** (*Tringa totanus*), **becadell sord** (*Lymnocyptes minimus*), **curroc** (*Gelochelidon nilotica*), **fumarell negre** (*Chlidonias niger*), **falciot pàl·lid** (*Apus pallidus*), **falcó cama-roig** (*Falco vespertinus*), **esmerla** (*Falco columbarius*), **falcó de la reina** (*Falco eleonora*), **mosquiter de doble ratlla** (*Phylloscopus inornatus*), **mosquiter xiulaire** (*Phylloscopus sibilatrix*), **tallareta vulgar** (*Sylvia communis*), **merla de pit blanc** (*Turdus torquatus*), **griva cerdana** (*Turdus pilaris*), **cotxa blava** (*Luscinia svecica*), **pinsà mec** (*Fringilla montifringilla*), **pinsà borroner** (*Pyrrhula pyrrhula*), **trencapinyes** (*Loxia curvirostra*) i **verderola** (*Emberiza citrinella*). A més també esmentem la primera citació del **papamosques gris balear** (*Muscicapa striata balearica*); una subespècie que no és la que habitualment se sol veure per aquí.

Referències

Bayer, X., Guasch, C., Salvadó, H. (2019) *Memòria ornitològica del 2019*. Memòria inèdita, 90 pàgs.

Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de mamífers carnívors al Parc del Foix

I. Torre, M. Vilella (Museu de Ciències Naturals de Granollers)

T. Pulido (Associació Alytes)

Objectius

El principal objectiu d'aquest treball és realitzar una validació de la metodologia de cens de carnívors proposada en el document *Les àrees d'implementació al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac* (Puig-Gironès i Real, 2018), i la seva aplicació en els parcs de Sant Llorenç del Munt, Garraf, i **Foix**.

Mètodes

Es van escollir 8 unitats de mostreig de carnívors (Figura 1). Per tal d'aconseguir una adequada representació de la diversitat d'hàbitats del parc, es van incloure paisatges amb evidències de perturbacions antròpiques recents com ara tals, incendis o cultius, que poden influir considerablement la comunitat de carnívors. Aquestes unitats es van mostrejar mitjançant transsectes lineals de 750 m per a la recollida de rastres (excrements, petjades, etc), situant una càmera espaiada 250 m al llarg d'aquest transsectes (quatre càmeres per transsecte).

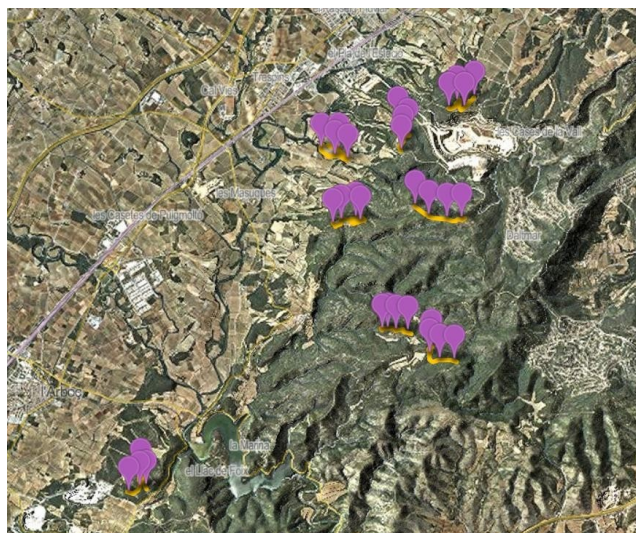

Figura 1. Situació dels vuit transsectes de rastres (línies) i de les quatre càmeres de fototrampeig (marcadors) al Parc del Foix. Font: Torre et al. 2019

Resultats

Durant la campanya d'hivern el trampeig fotogràfic ha permès obtenir imatges de quatre carnívors salvatges i dos de domèstics. El nombre total de fotografies de les espècies salvatges ha estat 140, que corresponen a 25 contactes independents (espaiats més de 30 minuts). El 91% de fotografies i el 72% dels contactes s'han fet en càmeres amb esquer. Totes les espècies comunes (guineu, fagina, geneta i teixó) han incrementat el nombre de registres fotogràfics i contactes gràcies a l'esquer. A l'estiu, els resultats han estat idèntics que als de l'hivern. El nombre total de fotografies de les espècies salvatges ha estat 150, que corresponen a 30 contactes. El 90% de fotografies s'han fet en càmeres amb esquer. La geneta i el teixó solament han estat detectats amb esquer, però les dues altres espècies comunes també han incrementat el nombre de registres fotogràfics gràcies a l'esquer. A l'estiu, l'efecte de l'esquer ha estat més rellevant que a l'hivern, amb un 83% de contactes en càmeres amb esquer en el primer, i un 72% en el segon període.

Les dues tècniques d'estudi han ofert uns resultats semblants, ja que càmeres i rastres han detectat el mateix nombre d'espècies de carnívors salvatges (quatre), i han tingut un nombre molt semblant de deteccions al llarg de l'estudi: 59 rastres i 55 contactes fotogràfics (Figura 2). Malgrat això, el seguiment de rastres pot aportar informació qualitativa (presència/absència), però difícilment ens permetrà estimar canvis en l'abundància relativa de les espècies.

És sorprenent la manca de diferències de la comunitat de carnívors entre hàbitats amb estructures de vegetació molt diferents. Aquest resultat contrasta fortament amb l'obtingut al Garraf (Torre i Vilella 2019), on les comunitats d'entorns forestals semblen més ben constituïdes que les d'entorns oberts. La manca d'efectes de l'hàbitat establert *de visu* en espècies típicament forestals com fagines i genetetes, podria indicar algun efecte del paisatge a gran escala que no s'ha considerat en les anàlisis.

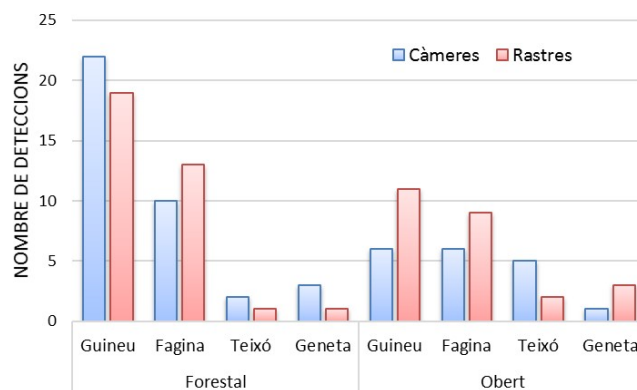

Figura 2. Nombre total de deteccions de carnívors salvatges realitzades per les càmeres i amb els transectes de rastres en funció de l'estructura de l'hàbitat al Parc del Foix. Font: Torre et al. 2019

Així doncs, sembla existir una manca de concordança entre el paisatge assignat a cada transecte i el que ocupa més superfície en l'entorn immediat de les estacions. Les àrees estudiades en el present treball representen mosaics amb una composició heterogènia que combina zones de refugi (petits boscos amb arbres grans i abundant sotabosc) i zones d'alimentació en els marges o en ambients oberts (matollars). Aquesta heterogeneïtat pot ser responsable del fet que no existeixin diferències significatives entre hàbitats en la composició de les comunitats de carnívors salvatges.

Conclusions

Els resultats d'aquest estudi permeten realitzar una primera aproximació a la posada a punt de metodologies de cens de carnívors comuns, intentant establir un compromís entre esforç de mostreig i rendiment. La utilització de dues tècniques de cens basades en evidències (rastres) i en l'obtenció de registres fotogràfics (foto-trampeig) permet destriar les virtuts i mancances de cadascuna, i ajustar els protocols a les diferents necessitats dels gestors (ex., cost econòmic, facilitat d'aplicació i repetibilitat en el temps) a la vegada que es controlen certs factors extrínsecs (ex., detectabilitat, capacitat de l'observador, etc.).

Referències

- Puig-Gironès R. & Real J. (2018). *Les àrees d'implementació al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac. El Centre de Monitoratge de la Biodiversitat en Muntanyes Mediterrànies*. Memòria inèdita, 88 pàgs.
- Torre, I., Vilella, M. (2019) *Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de mamífers carnívors al Parc del Garraf*. Memòria inèdita, 75 pàgs.
- Torre, I., Pulido, T., Vilella, M. (2019) *Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de mamífers carnívors al Parc del Foix*. Memòria inèdita, 46 pàgs.

Validació de la metodologia per al seguiment de rèptils al Parc del Foix

E. Pujol-Buxó (Investigador autònom)

Introducció

En el marc del projecte Centre de Monitoreig de la Biodiversitat de la Muntanya Mediterrània (CMBMM), es pretén d'incloure els rèptils dins la llista de tàxons sota seguiment. Sobre la base d'una primera proposta de protocol de seguiment de rèptils realitzada pel cos tècnic del parc i basada en els protocols publicats prèviament, es proposa de fer durant l'any 2019 una primera prova de l'efectivitat.

Objectius

Amb aquest primer estudi es vol valorar sobretot l'adequació i efectivitat d'aquesta primera versió del protocol de seguiment. Els objectius concrets que ens marquem són:

- Valorar la utilitat i efectivitat dels seguiments professionals de rèptils en parcel·les escollides com a mètode, envers altres possibilitats com l'acumulació i gestió de dades de ciència ciutadana.
- Valorar la idoneïtat del calendari de mostreig proposada per a aquests seguiments.
- Valorar la capacitat i efectivitat del protocol de Seguiment de rèptils P2004 per a la detecció de les diverses espècies de rèptils presents en cada zona d'estudi.
- Valorar la capacitat i efectivitat del protocol de Seguiment de rèptils P2004 per a la detecció dels patrons naturals de variació d'abundància i diversitat de les comunitats de rèptils presents a la zona d'estudi.
- Valorar la capacitat i efectivitat del protocol de Seguiment de rèptils P2004 per a la detecció dels patrons de variació natural de l'abundància d'espècies concretes de rèptils d'interès.
- Valorar la capacitat i efectivitat del protocol de Seguiment de rèptils P2004 per a la detecció dels possibles biaixos de detecció de rèptils.
- Proposar mesures per a l'augment de la precisió i efectivitat d'aquests seguiments si escau, tant en els seus objectius, calendari, protocols i fitxes com en la seva valoració, localització o execució.

Mètodes

L'estudi es realitza en l'àmbit del Parc del Foix, en una sèrie de vuit parcel·les predeterminades (Figura 1). Es classifiquen en diverses tipologies d'hàbitat i es mostregen amb una hora aproximada d'esforç. Un cop recopilades les dades, s'han analitzat estadísticament per valorar la utilitat, capacitat i efectivitat d'aquest protocol per detectar les diverses espècies i les seves preferències d'hàbitat i variacions d'abundància.

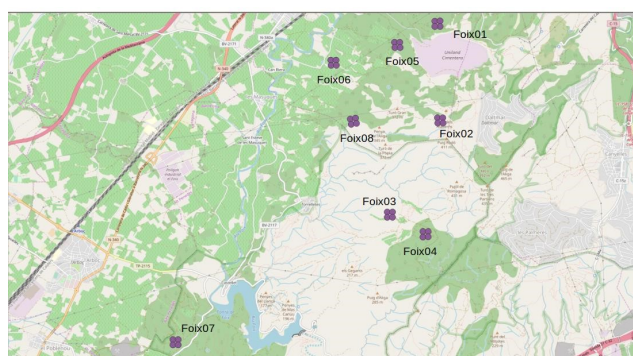

Figura 1. Mapa de les localitzacions de les parcel·les al Parc del Foix. Font: Pujol-Buxó 2019a.

Resultats i conclusions

Basant-se en els resultats obtinguts, es fa palès que el treball de camp dut a terme per experts dóna dades dels rèptils – a part de més completes – diferents de l'acumulació de citacions casuais de ciència ciutadana. Els censos proporcionen un major nombre de dades i estan absents de biaixos de vistositat o proximitat de les espècies als ambients humans. Calen, doncs, aquest tipus de seguiments científics si es vol disposar de dades de zones no massa accessibles, i/o d'espècies d'interès naturalista que pot ser variable.

Probablement el calendari òptim per als seguiments seria fer dues passades a la primavera, en moments diferents dins d'aquesta temporada, per coincidir amb els diferents pics d'activitat de les espècies. Tot i això, jugant amb la periodicitat dels censos – fent-los biennalment, p.ex. – es podrien fer tres passades, dues de primavera i una de tardor, i alhora disminuir costos.

Segons les anàlisis realitzades, si es vol capturar tota – o la major part – de la diversitat de rèptils en els parcs estudiats, es recomana augmentar el nombre de parcel·les més que no pas el nombre de passades (Figura 2). Seria bo augmentar la diversitat d'hàbitats estudiats, o es podria dirigir la posició de les parcel·les per fer un seguiment concret de poblacions d'espècies d'interès. Per optimitzar costos, es podria reduir l'esforç per parcel·la.

Finalment, es recomana disposar de bones dades de les característiques i ambients que té cada parcel·la més enllà de la seva tipologia general, ja que alguns detalls poden determinar molt la quantitat i tipus de rèptils. El seguiment d'algunes espècies en concret també es beneficiaria de la presa de més dades concretes, sobretot en el cas de les d'ecotons, que necessitarien dades dels dos ambients: el d'insolació i el de refugi. També es recomana a la llarga unir estadísticament els seguiments del Parc del Foix i del Parc del Garraf (Pujol-Buxó 2019b) per obtenir més poder estadístic, atès que es tracta d'una unió raonable per continuïtat i semblança ecològica.

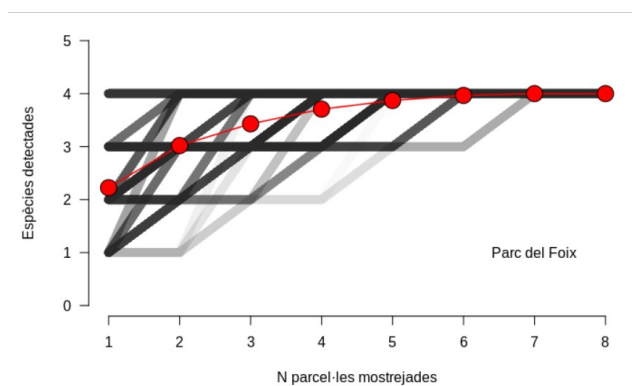

Figura 2. Espècies detectades segons el nombre de parcel·les mostrejades, al Parc del Foix. Font: Pujol-Buxó 2019a.

Com a últims detalls, es fan alguns comentaris sobre la conservació de rèptils en marges de vinya i es proposen una sèrie de millores a les fitxes en consonància amb aquests comentaris i per a una bona estandardització de les dades meteorològiques.

Referències

- Pujol-Buxó, E. (2019a) *Validació de la metodologia per al seguiment de rèptils al Parc del Foix*. Memòria inèdita, 37 pàgs.
- Pujol-Buxó, E. (2019b) *Validació i posada a punt d'una metodologia per al seguiment de rèptils al Parc del Garraf i al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Memòria inèdita, 44 pàgs.

Seguiment dels punts d'aigua d'importància per a les poblacions d'amfibis al Parc del Foix. Any 2019

P. Torres, V. Gómez, F. Casas (Consorci del Parc del Foix)

Objectius

L'objectiu del seguiment dels punts d'aigua d'importància per a la reproducció de les poblacions d'amfibis del Parc del Foix és detectar la presència de les diferents espècies que hi habiten, avaluar-ne l'estat de conservació i les amenaces que puguin tenir.

Mètodes

S'han prospectat un cop al mes 17 punts d'aigua d'importància per als amfibis dintre dels límits del Parc del Foix: 10 basses, 5 fonts, i 2 cocons. Tots aquests punts d'aigua, excepte un són temporals, i queden totalment secs durant l'estiu i en èpoques de sequera.

Per a les prospeccions s'han fet servir salabres, guants de nitril, i botes d'aigua en algunes ocasions. Per evitar la transmissió de malalties emergents els mostrejos s'han realitzat seguint el protocol sanitari d'amfibis de la Generalitat de Catalunya.

Resultats

Figura 1. Larva de Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*) del Parc del Foix. Font: Torres et al. 2019

El 2019 ha estat un any no gaire bo per als amfibis del Parc del Foix, la primavera ha estat molt seca i no hi ha hagut aigua als punts de reproducció. A finals d'estiu i sobretot a principis de la tardor van arribar pluges que van omplir basses i cocons, cosa que va permetre que algunes espècies es poguessin reproduir, tot i que de manera molt escassa.

Durant les prospeccions d'aquest any s'han detectat les següents espècies: Salamandra (*Salamandra salamandra*), Gripau comú (*Bufo spinosus*), Gripau corredor (*Epidalea calamita*), Tòtil (*Alytes obstetricans*), Gripauet (*Pelodytes punctatus*), Gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*; Figura 1), i Granota verda (*Pelophylax perezi*). L'única espècie de les catalogades al Parc que no hem detectat aquest any és la Reineta (*Hyla meridionalis*).

Enguany també s'han realitzat diverses tasques de conservació i manteniment dels punts d'aigua d'importància per als amfibis. Durant el mes de juliol, el Parc del Foix i l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos han arranjat algunes de les basses d'importància per a la reproducció d'amfibis, que amb el pas del temps, i per diverses circumstàncies, estaven molt deteriorades o reblertes (Figura 2). A part de la neteja i restauració d'aquestes basses, els guardes forestals del Parc han netejat durant aquest any diversos punts d'aigua de vital importància per a la reproducció de la salamandra. Al sector dels Monjos s'han netejat els cocons de Bellestar, que es trobaven molt reblerts. Al sector de Castellet s'ha netejat el safareig de la font d'Horta (Figura 3), ple de pedres i troncs procedents d'actes vandàlics; i el cocó de cal Balaguer, també molt colmatat i ple de vegetació. Els guardes també han netejat completament la bassa de Sant Semison, que era plena de pedres i terra.

Figura 2. Bassa de mas Bellestar acabada d'arranjar.
Font: Torres et al. 2019

Figura 3. Neteja de la font d'Horta durant la primavera del 2019. Font: Torres et al. 2019

Referències

Torres, T., Gómez, V., Casas, F. (2019) *Seguiment dels punts d'aigua d'importància per a les poblacions d'amfibis al Parc del Foix. Any 2019*. Memòria inèdita, 26 pàgs.

Seguiment estandarditzat de la flora amenaçada (SEFA) al Parc del Foix

V. Gòmez, P. Torres, F. Casas (Consorti del Parc del Foix)

D. Carrera, E. Valbuena - Ureña (Diputació de Barcelona)

Objectius

El Programa de seguiment estandarditzat de flora amenaçada de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona (SEFA) es proposa tres grans objectius instrumentals:

- Facilitar una vigilància adequada de la flora vascular amenaçada sobre el territori.
- Incrementar el coneixement de les espècies seguides: dinàmica poblacional, requeriments ambientals, impactes i amenaces, etc.
- Obtenir indicadors per avaluar la gestió de conservació feta als parcs.

El SEFA consisteix a desplegar sobre el territori (<https://parcs.diba.cat/web/conservacio-de-la-biodiversitat/sefa-desplegament>) una xarxa de localitats de la flora vascular de més interès de conservació d'aquests espais protegits i zones properes d'influència. Mitjançant unes metodologies de cens predefinides i repetides en el temps, s'obté el coneixement continuat del seu estat de conservació. La finalitat última d'aquesta informació és facilitar una gestió adequada per a la preservació d'aquesta part emblemàtica del nostre patrimoni natural.

En el marc del Pla estratègic de conservació de la flora vascular amenaçada de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona de l'any 2009, es van diagnosticar importants mancances en el coneixement de quina era l'evolució de l'estat d'aquests tàxons. Això dificultava una avaluació acurada que permetés assolir una gestió informada eficient i eficaç de la flora més vulnerable. El SEFA sorgeix com a principal línia d'acció derivada de l'estratègia per abordar aquest problema.

Per altra banda, des del parc també es realitzen accions de conservació amb l'objectiu de millorar la conservació de la flora prioritària del parc.

Els treballs relacionats amb la flora del parc responen a l'Obj. 4.4 (*Conèixer l'evolució de l'estat de la flora d'interès*), a l'Obj. 5.1 (*Conèixer la dinàmica del canvi climàtic*), a l'Obj. 5.7 (*Conèixer la dinàmica de les plagues i les invasions biològiques*), a l'Obj. 6.5 (*Avaluar les accions de control d'espècies plaga i invasores*), a l'Obj. 8.3 (*Avaluar l'estat i tendències del medi natural*), a l'Obj. 9.3 (*Realitzar altres tasques de divulgació*) i a l'Obj. 10.2 (*Formar el personal propi per a estudis i seguiments específics*) del [Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona](#).

Mètodes

Per a cada localitat d'una espècie es tria quina **metodologia de cens** s'emprarà durant les visites periòdiques. El protocol estandarditzat contempla quatre possibilitats:

- **Metodologia 1: Presència / absència.** S'indica si l'espècie hi és o no, i es pot fer una estimació grollera per rangs del nombre d'exemplars. Acostuma a aplicar-se per a espècies d'interès moderat o quan el nombre de localitats a seguir és molt gran.
- **Metodologia 2: Recompte total.** Es compten tots els exemplars i/o altres paràmetres significatius de l'estat de conservació del nucli poblacional (grups d'edat, exemplars fèrtils i infèrtils, nombre d'inflorescències, exemplars senescents o morts, àrea ocupada pel nucli poblacional, etc.). S'aplica en localitats amb pocs exemplars o en cas d'espècies molt amenaçades.

- **Metodologia 3: Estimació amb parcel·les.** Es defineixen diverses parcel·les perquè representin la dinàmica del conjunt d'aquest nucli poblacional. A dins s'hi compten tots els exemplars i/o altres paràmetres significatius de l'estat de conservació del nucli poblacional. S'aplica en localitats molt nombroses o per a espècies de difícil recompte.
- **Metodologia 4: Sense seguiment.** Es tracta de localitats que no es poden seguir per la càrrega d'esforç de personal que comporten però que interessa que constin a la base de dades per si mai es poden abordar en el futur, o, en el cas d'espècies amb moltes localitats quan s'opta per concentrar els esforços només en unes de concretes.

La freqüència de mostreig també s'ajusta en funció de la capacitat de cada parc de dedicar esforços al seguiment, el nombre de localitats a cobrir, i, l'interès i vulnerabilitat de cada localitat concreta. La periodicitat de les visites de cens oscil·la entre anual i quinquennal.

Durant les visites a cada localitat, a més de realitzar el cens s'anota una altra informació d'interès: hàbitat, estat fenològic de les plantes, impactes observats, possibles amenaces, si calen accions de gestió i la seva urgència, etc.

Resultats

L'any 2019 s'han fet els recomptes de les espècies objectes del seguiment per part dels guardes del parc. Les espècies objectes del seguiment, el nombre de localitats i les dates dels recomptes són els següents:

- *Fritillaria pyrenaica*: tres localitats analitzada al mes d'abril.
- *Narcissus dubius*: una localitat analitzada al mes de març.
- *Digitalis obscura*: dos localitats analitzades al mes de maig.
- *Tulipa sylvestris*: una localitat analitzada al mes de maig.

Les tendències poblacionals de la flora inclosa en el SEFA dels parcs de la XPN es pot consultar a:

<https://parcs.diba.cat/web/conservacio-de-la-biodiversitat/sefa-tendencies>.

Referències

Salvat, A., Monje, X. (2009) *Pla Estratègic de Conservació dels Hàbitats i la Flora de la Xarxa de Parcs de la DIBA*. Document tècnic I – Memòria final. Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial. Diputació de Barcelona. Document intern.148 pàgs.

SEFA. *Programa de seguiment estandarditzat de flora amenaçada de la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona*. **Flora amenaçada - Conservació de la biodiversitat**

Avaluació preliminar de l'estat a la xarxa i establiment de programes de seguiment per a coleòpters saproxílics i ortòpters

J. Artola (DORCUS, Observatori dels Invertebrats)

D. Carrera (Diputació de Barcelona)

Objectius

Els objectius de la present avaluació són:

- Avaluar l'estat de les Espècies d'Interès de Conservació Prioritària (EICP) de coleòpters saproxílics i ortòpters, incloses en el Pla estratègic de conservació de la fauna de la Xarxa de Parcs Naturals
- Cercar tota la informació disponible d'aquestes espècies i d'altres susceptibles de ser considerades EICP
- Establir criteris objectius per a la selecció de les EICP
- Seleccionar quines espècies de coleòpters saproxílics i d'ortòpters s'han de considerar EICP
- Formar i assessorar la guarderia i el personal tècnic dels parcs naturals amb relació a les EICP seleccionades i als seus hàbitats
- Recollir dades inèdites de les EICP
- Implementar seguiments per a algunes de les EICP
- Establir indicadors per a l'evolució de les EICP en els diferents espais protegits

Aquest estudi proposat respon a l'Obj. 4.5 (*Conèixer l'evolució de l'estat de la fauna invertebrada d'interès*) i a l'Obj.7.5 (*Mantenir actualitzada la base de dades i cartografia*) entre d'altres del **Pla estratègic de seguiment i recerca per a la conservació del medi natural a la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona**.

Resultats i conclusions

De totes les espècies d'ortòpters i de coleòpters saproxílics presents a la Xarxa de Parcs Naturals, després d'un primer cribratge, s'han avaluat 21 espècies, de les quals, 18 han satisfet els criteris per ser considerades espècies d'interès (10 ortòpters i 8 coleòpters).

Pel que fa a les categories o nivells d'interès de conservació, 5 ortòpters i 2 coleòpters saproxílics s'han considerat com a Espècies d'Interès Prioritari de conservació (EICP) (*Odontura aspericauda*, *Ctenodecticus masferreri*, *Saga pedo*, *Acinipe eulaliae* (Figura 1), *Heteracris littoralis*, *Osmoderma eremita* i *Cerambyx welensii*), 5 coleòpters com a Espècies d'Interès de Conservació per a la Xarxa de Parcs Naturals (EIC) (*Lucanus cervus*, *L. pontbrianti*, *L. barbarossa*, *Cerambyx cerdo* i *Rosalía alpina*), 5 ortòpters com a Espècies d'Interès Local (EIL) (*Brachycrotaphus tryxalicerus*, *Metaplastes pulchripennis*, *Isophya pyrenea*, *Meconema thalassinum* i *Omocestus antigai*) i 1 espècie de saproxílic (*Gnorimus variabilis*) no s'ha avaluat per no disposar de prou dades (Dades insuficients).

Amb el coneixement actual sobre la distribució de les espècies, l'estat dels hàbitats favorables i la seva evolució al llarg de la darrera dècada, *Brachycrotaphus tryxalicerus* i *Metaplastes pulchripennis* que estaven considerades com a EICP, han passat a la categoria d'EIL.

En les jornades de formació desenvolupades en els espais de la Xarxa de Parcs Naturals, hi han participat 40 persones entre tècnics i personal de les guarderies dels respectius parcs. Durant aquestes sessions de formació, s'han pogut observar algunes de les espècies d'interès de conservació juntament amb altres espècies semblants de les quals s'han pogut veure les diferències. Al Parc del Foix la formació es va realitzar al mes de setembre, realitzant la prospecció del llagost-pedra del romaní a dues localitats on s'havia trobat anteriorment sense èxit. Durant la formació es van mostrar les espècies semblants, del comportament de l'espècie i com localitzar-la. També hi van

participar dos membre de l'associació Còbit que havien citat l'espècie d'aquesta localitat.

Amb posterioritat a les sortides, els participants a les jornades de formació han seguit mostrejant i aportant dades inèdites molt valuoses sobre la distribució i la biologia de les espècies seleccionades.

La cerca de dades bibliogràfiques publicades en revistes científiques i en documents tècnics ha aportat informació de 12 de les espècies amb un total de 76 registres diferents incorporats a la base de dades.

La cerca d'informació no publicada (bases de dades, plataformes online, col·leccions), les sortides de camp realitzades i les aportacions de tècnics i guardes han representat 101 registres diferents corresponents a 8 espècies de les seleccionades.

A partir de la informació recollida i la formació impartida, s'han definit transsectes de seguiment per a l'espècie *Lucanus cervus*, utilitzant la metodologia estandarditzada de la Xarxa europea de seguiment d'escanyapolls, a quatre parcs naturals diferents que es posaran en marxa la propera temporada. De fet, al Parc Natural de Collserola ja se n'han realitzat dos, un com a prova pilot i l'altre completant el seguiment durant diverses setmanes.

Durant la formació, la troballa d'una població del llagost de litoral just al límit del Parc del Garraf ha comportat la incorporació d'una altra EICP a la Xarxa de Parcs. En aquesta localitat s'ha definit un transsecte per tal de seguir aquesta població al llarg del temps.

Per tal d'obtenir informació vàlida per poder aplicar diversos indicadors de tendències en un futur, per a les diferents espècies cal:

- *Odontura aspericauda* - Fer noves prospeccions en hàbitat favorable dins l'àmbit del Parc del Garraf, on ja es coneixia, i al Parc del Foix on s'ha trobat recentment.
- *Ctenodecticus masferrer* - Al Parc Natural del Montseny, prospectar més localitats per tal d'acotar al màxim la seva àrea de distribució i en les localitats amb poblacions conegudes, realitzar-hi seguiments estandarditzats per tal d'observar les tendències poblacions i aplicar mesures de gestió si aquestes tendències són negatives
- *Saga pedo* - A tota la Xarxa de Parcs Naturals realitzar prospeccions en època i horari favorable, per ampliar-ne el coneixement. Es poden aprofitar sortides destinades a prospeccions d'altres grups per cercar aquesta espècie.
- *Acinipe eulaliae* - Com que és una espècie molt difícil de trobar, insistir en la seva localització als Parc del Foix i al Parc del Garraf (Figura 2). En el cas que se'n trobi una població estable, realitzar un cens per determinar l'abundància de la població.

Figura 1. Llagost-pedra del romaní (*Acinipe eulaliae*). Autor: Xavier Bayer.

Figura 2. Hàbitat característic del llagost-pedra del romaní. Font: Artola-Casacuberta i Carrera 2019.

- *Heteracris littoralis* - Consolidar un seguiment estandarditzat a escala metodològica per determinar l'estat de la població trobada al Parc del Garraf i veure com la poden afectar impactes relacionats amb la hiperfrequentació o la pèrdua de superfície d'hàbitat.
- *Lucanus cervus* - En els parcs on es localitzin poblacions ben delimitades, instaurar un seguiment per controlar l'estat d'aquestes poblacions i possibles impactes que els puguin afectar i entrar a formar part de la Xarxa Europea de Seguiment de l'Escanyapolls.
- *Lucanus pontbrianti* - A tots els parcs de la Xarxa intentar trobar-ne noves localitats
- *Lucanus barbarossa* - A tots els parcs de la façana litoral localitzar nous indrets on l'espècie és present i si és possible detectar poblacions en llocs d'hàbitat favorable.

- *Cerambyx cerdo* i *C. welensi* - com que són dues espècies molt semblants pel que fa a morfologia i a hàbitat, a tota la XPN localitzar poblacions estables i si cal, poder-ne fer un seguiment, ja sigui d'individus adults o de restes i rastres.
- *Rosalia alpina* - Fer prospeccions en hàbitat idoni per a l'espècie a l'Espai Natural de les Guillerries-Savassona i al Parc del Castell de Montesquiu. Al Parc Natural del Montseny, on l'espècie hi és present, localitzar un indret on hi hagi una bona població i fer-ne un seguiment estandarditzat.
- *Osmoderma eremita* - Al Parc Natural del Montseny, si és possible, fer prospeccions per tal de retrobar-la o considerar-la definitivament extingida.
- *Gnorimus variabilis* - Al Montseny, fer prospeccions específiques per tal de trobar més localitats on l'espècie hi sigui present, i a altres parcs amb hàbitats favorables com Montesquiu i Guillerries-Savassona també intentar trobar-la. És una espècie que amb una mica més de coneixement, encara que aparegui a diversos llocs, quan es torni a avaluar passarà a ser una EICP amb un estatus de Quasi amenaçada o Vulnerable.

En totes aquestes accions de prospecció i de seguiment és molt important recollir les dades de manera adequada, obtenint el màxim d'informació possible de l'espècie i de l'hàbitat on es localitza.

Referències

Artola-Casacuberta, J., Carrera, D. (2019) *Establiment d'Espècies d'Interès de Conservació Prioritària de la xarxa de parcs naturals de la Diputació de Barcelona (EICP). Avaluació preliminar del seu estat a la xarxa i establiment de programes de seguiment per a coleòpters saproxílics i ortòpters*. Informe inèdit, 155 pàgs.

Annex II. Memòria de les activitats d'educació ambiental per a les escoles i de les activitats realitzades al Molí del Foix

Memòria de les activitats realitzades amb les escoles i al Molí del Foix

El PDF adjunt és la memòria d'activitats realitzades al Molí del Foix l'any 2019, que inclou:

1. Les activitats escolars d'educació ambiental
2. Les activitats educatives amb l'institut El Foix
3. Els tallers de reciclatge a la biblioteca i biblioaccés
4. Activitats amb els casals d'estiu
5. La participació del Molí en fires
6. Remeiart
7. Tallers i activitats per a tothom
8. Visites grups culturals
9. Formacions i reunions externes

Legal Notice

This document was authored and rendered using the [Enablon Publisher](#)